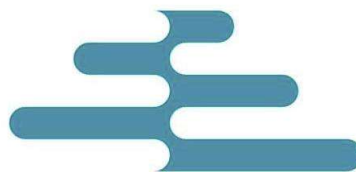

**IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA NA
ŽIVOTNU SREDINU
ZA URBANISTIČKI PROJEKAT ZA KOMPLEKS
PRAVOSLAVNOG SABORNOG HRAMA U BUDVI**

OBRADIVAČ:

e n t a s i s

Podgorica, novembar 2023.

Predmet izrade:

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

Naručilac izrade:

MINISTARSTVO PROSTORNOG PLANIRANJA, URBANIZMA I DRŽAVNE IMOVINE

Nosilac izrade:

ENTASIS doo, Podgorica

Učesnici u izradi:

- 1. dr arh.Miroslava Vujadinović, dipl.ing. – vođa tima**
- 2. Dina Skarep, hidrogeolog - član**
- 3. Snezana Knezevic, dipl.ing.arh - član**

SADRZAJ

1.	UVOD	5
2.	KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA	6
2.1	PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA	6
2.1.1	Pravni osnov.....	6
2.1.2	Planski osnov	6
2.1.3	Ciljevi izrade planskog dokumenta.....	15
2.2	Koncept planskog rješenja.....	15
2.2.1	Obuhvat i granice plana.....	15
2.2.2	Koncept plana.....	16
2.2.3	Planirane namjene.....	18
2.2.4	Urbanistički pokazatelji planiranog stanja.....	19
2.2.5	Sprovođenje planskog dokumenta	19
2.2.6	Mjere zaštite životne sredine	19
2.2.7	Saobraćajna i ostala infrastruktura.....	22
2.3	Kontaktne područja, uslovi javnih preduzeća, ustanova i drugih institucija.....	32
2.3.1	Kontaktne područja.....	32
2.3.2	Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija.....	35
3	OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE.....	36
3.1	Geografski položaj	36
3.2	Prirodno – geografske odlike.....	37
3.2.1	Morfološke karakteristike	37
3.3	Geološke karakteristike i hidrogeološke karakteristike terena	37
3.4	Klimatske karakteristike	43
3.5	Kvalitet vazduha.....	44
3.6	Zemljište	44
3.7	Vode.....	45
3.8	Buka.....	45

3.9	Biodiverzitet i zaštićena područja	46
3.10	Pejzaž	46
3.11	Zaštićeni objekti i dobra kulturno – istorijske baštine.....	46
3.12	Stanovništvo.....	49
4	IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA	49
5	POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U PLANU, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI.....	51
6	OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	51
6.1	Opšti ciljevi zaštite životne sredine.....	51
6.2	Posebni ciljevi životne sredine.....	52
7	PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRSNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKIE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEĐE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIH FAKTORA.....	54
7.1	Identifikacija mogućih uticaja	54
7.2	Uticaji na područje	54
8	MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIH DOVODI REALIZACIJA PLANA.....	57
9	PRIKAZ MOGUĆIH ZNAČAJNIJIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA	60
10	PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH RJEŠENJA. 60	
11	OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING).....	60
12	ZAKLJUČAK	61
13	REZIME	62
14	ZAKONSKI PROPISI OD ZNAČAJA ZA IZRADU STRATEŠKE PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	64

1. UVOD

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu je jedan od alata koji se koristi u cilju osiguranja održivog razvoja. Ovo je postupak u kojem se razmatraju politike, planovi i programi kako bi se utvrdilo da li će primjena tih politika, planova i programa uticati na životnu sredinu, kako bi se još na većem nivou odlučivanja izbjegli negativni uticaji. Postupak Strateške procjene započinje u ranoj fazi izrade politika, planova ili programa dok su idejna rješenja u fazi razrade.

Odredbama člana 5. Zakona o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se postupak Strateške procjene obavezno primjenjuje za planove ili programe iz „urbanističkog ili prostornog planiranja ili korišćenja zemljišta, a koji daju okvir za budući razvoj projekata koji podliježu izradi procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim zakonom, kao i za one planove i programe koji, s obzirom na područje u kome se realizuju, mogu uticati na zaštićena područja, prirodna staništa i očuvanje divlje flore i faune“.

Pet je osnovnih ciljeva Strateške procjene propisano odredbom člana 2. Zakona:

1. Obezbjedivanje da pitanja životne sredine i zdravlja ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova ili programa;
2. Uspostavljanje jasnih, transparentnih i efikasnih postupaka za stratešku procjenu;
3. Obezbjedivanje učešća javnosti;
4. Obezbjedivanje održivog razvoja;
5. Unaprijeđivanje nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Cilj izrade Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi je da se obezbijede planski preduslovi za izgradnju pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi na crkvenom zemljištu, proširenje groblja kao i da se stvore planske pretpostavke za uspostavljanje prepoznatljive arhitektonske fizionomije kompleksa u zahvatu Urbanističkog projekta, kao dijela urbane morfologije, a sve u skladu sa planskim opredjeljenjima, smjernicama i kriterijumima sadržanim u planskoj dokumentaciji višeg reda.

Osnovni cilj izrade Strateške procjene je da se utvrdi uticaj planskog rješenja na životnu sredinu, kao i da se propiše obaveza preduzimanja određenih mjera radi obezbjeđenja zaštite životne sredine i unaprijeđenja održivog razvoja integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u planska rješenja u toku izrade i usvajanja plana.

Izvještaj o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu je sastavni dio planskog dokumenta.

2. KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

2.1 PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA

2.1.1 Pravni osnov

Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog u Budvi se radi u skladu sa članom 218 Zakona o planiranju i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 64/17,44/18, 63/18, 82/20 i 86/22), a na osnovu:

- Odluke o izradi Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama" ("Službeni list Crne Gore", br. 091/21 od 27.08.2021, 117/21 od 03.11.2021);
- Programskog zadatka za izradu Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama" ("Službeni list Crne Gore", br. 091/21 od 27.08.2021, 117/21 od 03.11.2021);
- Odluke o određivanju rukovodioca izrade urbanističkog projekta i visini naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu urbanističkog projekta ("Službeni list Crne Gore", br. 091/21 od 27.08.2021, 117/21 od 03.11.2021).

Detaljnim urbanističkim planom Potkošljun ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 26/08), definisana je obavezna izrada urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama, koji je planiran u bloku 18, kao i za proširenje groblja, koje je planirano u bloku 29.

Ambijentalna i funkcionalna povezanost, te urbanistička dispozicija, upućuju na neophodnost planskog sagledavanja blokova 18 i 29 kao jedinstvene cjeline.

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi se radi na osnovu Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG" broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 40/11, 59/11 i 52/16).

Odluku o izradi Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi, donijelo je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma ("Službeni list CG", broj 38/22) na osnovu člana 9 ovog zakona.

2.1.2 Planski osnov

Planski osnov za izradu Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi sadržan je u planskim dokumentima višeg reda.

Prostorni plan područja posebne namjene za obalno područje (2018)

Planski koncept Obalnog područja Crne Gore se temelji na ključnim potencijalima i specifičnostima prostora svake primorske opštine i regiona u cjelini. Ostvarenjem planskog koncepta Primorski region treba da postane jaka osovina ukupnog razvoja šireg prostora Crne Gore. Treba da obezbijedi povezivanje sa kontinentalnim dijelom države, duž obale sa državama u okruženju i sa mediteranskom regijom i Evropom.

U Primorskom regionu su prepoznate sljedeće razvojne zone koje sa geografskog, ambijentalnog i kulturno-istorijskog stanovišta imaju svoje podzone:

Razvojna zona Boka Kotorska: - Podzona Herceg Novi; - Podzona Tivat; - Podzona Kotor;

Razvojna zona Budvansko - Petrovačko primorje - Podzona Budva; - Podzona Petrovac; .

Razvojna zona Barsko - Ulcinjsko primorje - Podzona Bar; - Podzona Ulcinj.

Zadržava se mreža urbanih centara u kojima su skoncentrisane sve funkcije privrednog i društvenog karaktera i koji istovremeno predstavljaju značajne regionalne centre. Osim urbanih centara podržava se i razvoj značajnih lokalnih i manjih lokalnih centara sa ciljem postizanja policentričnog

razvoja i smanjivanja pritiska na urbana središta. Posebno se ističe podrška ruralnom razvoju u Primorskom regionu. Urbani razvoj Primorskog regiona treba da bude kontrolisan sa nivoa svake lokalne zajednice, uz jasno prepoznavanje specifičnih karakteristika, potencijala i ograničenja u razvoju urbanih središta.

Opšta pravila za građevinska područja

- Umjesto kvantitativnog rasta građevinskih područja i kapaciteta u okviru njih, u planskom periodu obezbijediti povećanje vrijednosti i kvaliteta životnog prostora, uz strogo poštovanje zaštite životne sredine;
- Pri preciznijem definisanju građevinskog područja kroz dalju plansku razradu poštovati režime korišćenja prostora date ovim planom, sa ciljem zaštite prirodnih, ambijentalnih i kulturnih vrijednosti;
- Granice građevinskih područja će se na detaljnijem planskom nivou preciznije odrediti na katastarskim podlogama, ali uz poštovanje definisanih pravila;
- Na detaljnom planskom nivou planska rješenja građevinskih područja uskladiti sa geomorfološkim i hidrološkim preduslovima terena, kao i sa Planom definisanim pravilima za širenje građevinskih područja;
- Kroz dalju plansku razradu opredijeliti gustinu stanovanja prema tipu naselja;
- Turističke kapacitete planirati prema parametrima za odgovarajuće zone date ovim planom;
- Kroz dalju plansku razradu izgradnju usmjeravati u djelimično izgrađene prostore u naselju ili neposredno uz naselje i opremiti ih infrastrukturno, sa ciljem povećanja iskorišćenosti već izgrađenog prostora i spriječavanja širenja izgradnje bez adekvatne infrastrukturne opremljenosti.
- Pri tome sagledati kapacitete postojeće infrastrukture i mreže objekata javnih funkcija i adekvatno ih unaprijediti u skladu sa budućim potrebama.
- Pri detaljnom planiranju obezbijediti dostupnost obali i omogućiti javni interes u korišćenju tog prostora za rekreaciju, uz očuvanje prirodnih plaža.

Slika 2.1. PPPN za Obalno područje Crne Gore, Plan namjene površina- naseljska struktura

Pravila za građevinska područja urbanih naselja:

- Ukoliko je na nivou opštine izgrađenost manja od 40% građevinskog područja, kroz PUP - ove je do donošenja Plana generalne regulacije obavezno poštovanje ukupne maksimalne površine utvrđene u ovom Planu;

- U toku planskog perioda moguće je povećati površinu građevinskih područja ukoliko su iscrpljene mogućnosti gradnje unutar postojećih građevinskih područja, a postoje argumentovane razvojne potrebe;
- Moguće je povećanje građevinskih područja ukoliko je izgrađenost na nivou opštine veća od 40% na način da nakon povećanja, izgrađenost ne bude ispod 40% (u skladu sa pravilima za širenje građevinskih područja ovog Plana);
- Moguća je izmjena granica građevinskih područja urbanih naselja u okviru zadate maksimalne površine, uz poštovanje režima korišćenja prostora koji su dati u grafičkom prilogu ovog plana;
- Uređivanje urbanih područja sprovoditi prema konceptu i smjernicama PUP-a za svaku opštinu i Generalnoj urbanističkoj razradi, odnosno detaljnoj razradi na nižem planskom nivou, do donošenja Plana generalne regulacije;
- Građevinska područja urbanih naselja mogu se preoblikovati u okviru zadate maksimalne površine i u skladu sa lokalnim uslovima, (detaljnije sagledavanje kroz katastar, saniranje neformalne gradnje i sl.), vodeći računa o režimima korišćenja prostora datih ovim planom;
- Rekonstrukciju objekata postojećih dijelova građevinskog područja u naselju treba sprovoditi u skladu sa obavezujućim uslovima iz odgovarajućih planskih dokumenata detaljne razrade;
- Ako nije donešen odgovarajući urbanistički plan, moguće je na osnovu smjernica i pravila ovog plana rekonstruisati pojedinačne objekte na teritoriji cijelog obalnog područja ili graditi pojedinačne objekte u ruralnom području, sve u skladu sa smjernicama i pravilima ovog Plana;
- Postojeće stanice za snabdijevanje gorivom se zadržavaju uz mogućnost rekonstrukcije.
- Kada postojeća stanica za snabdijevanje gorivom ne zadovoljava standarde ili kada se investitor odluči, objekat se može srušiti po prethodnom odobrenju nadležnog organa i na parceli sagraditi novi prema zadatim smjernicama i u slučaju da to nije regulisano postojećom planskom dokumentacijom nižeg reda ili u slučaju da na tom prostoru ne postoji važeća planska dokumentacija nižeg reda.
- Pri planiranju i izgradnji objekata u naseljima obavezno sačuvati javne površine i šetališta uz obalu;
- S obzirom da su plaže ugrožene erozijom koja je u velikoj mjeri uslovljena urbanizacijom, neophodno je spriječiti sve građevinske aktivnosti koje na bilo koji način ugrožavaju urbanu matricu i identitet ambijentalno vrijednih prostora, koji su kao takvi prepoznati Studijom zaštite kulturnog nasljeđa.

Generalni urbanistički plan priobalnog pojasa opštine Budva za sektor Budva – Bečići (2007)

Generalnim urbanističkim planom priobalnog pojasa opštine Budva za sektor: Budva - Bečići obuhvaćeni prostor je podijeljen na dvije urbanističko cjeline: Budvu sa 14 podcjelina i Bečiće sa 4 podcjeline.

Stanovništvo i drugi korisnici prostora

Tabela 2.1. Projekcije stalnog stanovništva i broja korisnika prostora koji svoje potrebe zadovoljavaju u stanovima

	Budva	
	2011.	2021.
1. Stalno stanovništvo	14200	17200
2. Stanovi za izdavanje	4535	5075
3. Stanovi za odmor i rekreac.	13140	14830
4. Stanovi za obavlj. djelatnosti	1700	2230
Svega	33575	39335

Opredjeljenje GUP za vremenski horizont za koji se radi plan je 2015. godina, tako da je predviđeno da u Budvi 2015. bude smješteno 35.000 korisnika prostora sa nomenklaturom datom u gornjoj tabeli.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva i brojnih istraživanja na ovu temu, opredjeljujemo se za slijedeće veličine (ovo se odnosi na kolektivnu stambenu izgradnju srednjih i visokih gustina):

- Prosječna porodica – 3,5 člana
- Bez obzira što prema popisu iz 2003. veličina prosječne porodice iznosi 3,09 za opštinu Budva, zbog rasprostranjenog korišćenja stanova za turističku djelatnost, opredjeljujemo se za veću prosječnu porodicu, pored ostalog i zbog povećanja standarda stanovanja.
- Prosječan stan

Ovdje se parametri iskazuju u bruto površini, koja pored neto stambenih površina sadrži i zajedničke prostorije, komunikacije i tehničke prostorije. Tako dobijeni neto korisni prostori zgrade moraju se uvećati za oko 10% što čini unutrašnje konstruktivne elemente i omotač zgrade, da bismo došli do bruto stambenih površina.

Zavisno od željenog standarda, koji se obično iskazuje u tri kategorije (niži, srednji i viši), prosječna bruto površina stana, za prosječnu porodicu od 3,5 člana, iznosila bi:

- za niži standard stanovanja – 81,0 m² BRGP
- za srednji standard stanovanja – 95,0 m² BRGP
- za viši standard stanovanja – 110,0 m² BRGP".

Tipovi stanovanja i urbanistički parametri

Tabela 2.2. Tip stanovanja na području Budve

Tip stanovanja	Budva	Proc. učesća
1. Individualna-niska stamb. izgradnja	od 100 – 140 st/ha	10%
2. Prelazni tipovi-srednja gustina	od 160 -220 st/ha	40%
3. Kolekt. st. izgr.-veće gustine	od 240 st/ha-400 st/ha	40%

Razvoj Budve u poslednjih dvadesetak godina tekao je, bar u sferi stanovanja (a indirektno i sferi nekih vidova turizma), potpuno drugačije nego što je to preporučivano normativima iz urbanističkih planova. To je i razlog da se kroz preporuke za izradu planova nižeg reda (DUP- ovi, UP-ovi i dr.), kao i kroz preporuke za dalju izgradnju, moraju preispitati svi urbanistički normativi koji uobičajeno važe i primjenjuju se za većinu gradskih naselja.

Važne napomene:

- parametri navedeni donjom tabelom obuhvataju tipične slučajeve namjene prostora u gradskim i seoskim naseljima kao i izgradnju u novoformiranim ambijentalnim cjelinama. Parametri se odnose na pojedinačne urbanističke parcele i ne obuhvataju kolske saobraćajnice i zajedničko blokovsko zelenilo. U svim slučajevima treba poštovati i ostale uslove koji važe za postavljanje objekata na parceli, kao što su: odnos prema susjedu, insolacija stambenih objekata i prostorija, zaklanjanje pogleda i sl.
- Za ostale, netipične slučajeve, potrebna je određena analiza od strane obrađivača planske dokumentacije (DUP, UP i sl.) koja će se oslanjati na Projektni zadatak i na gore navedene pokazatelje.
- Za specifične objekte i komplekse posebnih namjena, kao što su: škole, dječje i zdravstvene ustanove, zatim hoteli i turistička naselja, treba koristiti i odgovarajuće propise kojima se reguliše izgradnja navedenih sadržaja.

Tabela 2.3. Osnovni urbanistički parametri koji će se primjenjivati kroz izradu planske i projektne dokumentacije (DUP-ovi, UP-ovi i sl.)

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

br.	namjena prostora u planu	indeks zauzetosti parcele (plot ratio) ip	indeks izgrađenosti (ig)=brgp/ ip	tip naselja (napomene)
1.	kuće za odmor	do 0,2	0,3 – 0,4	šira seoska zona i sl.
2.	seoske zgrade u grupaciji	do 0,3	0,6 – 0,9	sela u zaleđu
3.	ambijentalna izgradnja - stanovanje (vile) - turizam	do 0,2 do 0,25	do 0,4 do 0,75	zone ambijentalne izgradnje
4.	stanovanje malih gustina (SM)	do 0,4	1,0 - 1,2	gradska naselja
5.	stanovanje srednjih gustina (SS)	do 0,5	1,6 – 1,8	gradska naselja
6.	stanovanje većih gustina (SV)	do 0,6	3,0 – 3,5	gradska naselja
7.	mješovite zone (SMN): - stanovanje - komercijalni sadržaji	do 0,6	4,0 – 4,5	gradska naselja
8.	mješovite zone turističko-rezidencijalne	tur. do 0,4 rez (st) do 0,5	1,2 – 1,4 1,6 – 1,8	gradska naselja i urbanizovane zone
9.	centralne gradske zone: poslovanje i hoteli	do 0,6	4,0 – 4,5	gradska naselja (za hotele konsultovati Pravilnik)
10.	zone rekonstrukcije i obnove	do 0,6	3,0 – 3,5	gradska naselja

Saobraćaj

Rangiranje mreže ulica dato je u pet kategorija: magistralni putevi, obilaznice, interne obilaznice, sabirne ulice, stambene ulice, pješačke staze i šetališta uz obalu. Na južnoj granici područja GUP-a nalazi se značajni magistralni pravac Kotor-Bar koji je u području naselja Budva izgrađen kao gradski bulevar sa četiri trake. Na bliskom odstojanju sadašnjoj periferiji gradskog naselja Budva, do 200 m, GUP predviđa obilaznicu. Istovremeno sa obilaznicom planiran je priključak za Budvu kod Podostroga. Dužina priključnice je oko 1100 m i dijelom se nalazi u granici Plana. Ova priključna saobraćajnica se uklapa u novoprojektovanu saobraćajnicu, koja preko korita potoka Grđevica, središtem Budvanskog polja, ide do Jadranske magistrale. Postojeća interna obilaznica je izvedena sa dvije kolovozne trake, dok profil nove saobraćajnice (u družini od oko 1300 m) ima dvije kolovozne trake sa obostranim podužnim parkiranjem ili ukupno oko 12,0 m, bez trotoara, koji se podrazumijevaju. Pored novih saobraćajnica, planira se izgradnja novih saobraćajnih pravaca, koji su paralelni magistrali. Cilj ove rekonstrukcije je bolja povezanost pojedinih dijelova grada, a istovremeno i želja da se poboljšaju (stvore) uslovi za izgradnju parkinga i garaže, veoma potrebnih ovom dijelu grada.

Tekstualnim dijelom Plana se kaže "Već je u "Strateškim opredeljenjima..." navedeno da magistralne saobraćajnice kroz Budvu i Bečiće treba proširiti na 3-4 trake, a treću traku graditi svuda gdje je to potrebno i moguće."

Komunalni objekti - GROBLJA

Nakon prestanka korišćenja postojećih groblja, u skladu sa raspoloživim kapacitetom, treba izvršiti njihovu konzervaciju. Zadržavaju se postojeća groblja uz sakralne objekte. Ova groblja traže dodatno uređivanje. Na području GUP-a treba formirati jedno novo groblje: a) za sjeverni (gornji) dio opštine, proširenjem postojećeg groblja u Budvanskom polju. Kod formiranja novih groblja, treba se držati svih higijenskih i sanitarnih propisa, a u pogledu bližeg određivanja lokacije, treba sprovesti standardnu lokacionu evaluaciju koja se primjenjuje na objekte/komplekse ove vrste. Uz to, neophodno je obezbijediti da najmanje 20% ukupne površine bude zauzeto zelenilom, i formirati dodatni zaštitni zeleni pojas/zonu, šire od 250 do 300 m. Pri tom, primjenjuje se standard od 0,4 ha na 1000 stanovnika, uz odgovarajuće smanjenje ovog parametra (polazeći od pretpostavke da se grobno mjesto može obnavljati, u prosjeku 4 puta u 100 godina).

Programske i urbanističke osnove za izvođenje Planova detaljne regulacije

Veći dio prostora obuhvaćenog Planom, GUP definiše kao zonu urbane rekonstrukcije:
Dio naselja "Velji Vinogradi" istočno od korita Grđevice, i
Dio naselja "Lazi" sjeveroistočno od obilaznice

Pod pojmom „urbana rekonstrukcija“ se misli na zone koje su izgrađene bez kontrole i sa nižim standardom komfora, funkcionisanja i uzidanih tehničkih sistema nego što je to potrebno za naselja gdje se ove zone nalaze. To su uglavnom objekti mješovite namjene, stambeno- turističke, mada ima i objekata čisto stambenih, čisto turističkih sa apartmanima ili manjih hotela pansionskog tipa. Time je, kroz specifičnu tranziciju izvršena i disperzija turističkih kapaciteta po cijelom gradskom prostoru Budve. Standard ovih naselja je posebno ugrožen nedostatkom saobraćajnica, parkirališta i zelenih površina. Slijedi zaključak da normative, kao preporuku za izgradnju (ne samo stanovanja) treba uraditi istovremeno, ali i posebno: (1) za popravku, rekonstrukciju i sanaciju onih djelova Budve koji su građeni supstandardno (prije svega Budvansko polje iznad magistrale), i (2) za buduću izgradnju stambenih i mješovitih sadržaja (turističko-stambeni) i svih tzv. komplementi stanovanja (pratećih sadržaja).

Što se tiče turističkih kapaciteta, treba izvršiti urbanističku i građevinsku sanaciju Budvanskog polja (na osnovu posebnog sanacionog programa), kojom treba stvoriti uslove za restrukturisanje kapaciteta u domaćinstvima i vikendicama i njihovu konverziju u savremene turističke objekte osnovnog smještaja. Pored opštih uslova za izgradnju u naseljenim mjestima kojima se utvrđuje lokacija za izgradnju, njeno uklapanje u prostorno-funkcionalnu strukturu, saobraćajna povezanost, kao i njena prirodna pogodnost za izgradnju turističkih sadržaja, za sve turističke kapacitete važe i odgovarajući republički propisi koji se odnose na kvalifikaciju objekata i na uslove koje treba da zadovolje da bi dobili željenu kategoriju, a samim tim i potrebnu konkurentnost na tržištu koja je verifikovana. Na prostoru Budve gdje je došlo do drastičnog nedostatka prostora za stacioniranjem vozila u centralnoj zoni. Za rješavanje ovog problema, predviđena je izgradnja ukopane garaže na ulazu u Budvu sa gornje strane idući od Bečića, sa 500 pm.

Detaljnije preporuke za novu stambenu izgradnju

Osnovni pokazatelji kojima se opredjeljuje prostorni standard stanovanja su sintezni i sadrže u sebi brojne uticaje i međuzavisnosti. Standard se obično iskazuje gustinom stanovanja što u prvom redu znači da manja gustina daje viši standard jer je prije svega više slobodnih prostora, odnosno zelenila. Uobičajeno je da se manja gustina ostvaruje kada su objekti individualni (pojedinačni) ali ne mora da istovremeno znači da su to objekti niske spratnosti, jer su poznati određeni tipovi niskih objekata sa kojima se mogu postići znatne gustine stanovanja.

Detaljni urbanistički plan "Podkošljun" (2008)

Detaljnim urbanističkim planom "Podkošljun" u Budvi, detaljno je razrađen prostor od 108.84 ha. Prostor naselja Podkošljun u odnosu na centralne dijelove Budve i veze sa drugim stambenim cjelinama, predstavlja dobru lokaciju za stanovanje i razvijanje turističkih kapaciteta.

Prostorna organizacija

Planirane namjene površina definisane su kroz dvije grupe osnovnih namjena:

Namjene javnog interesa - saobraćajnice, osnovna škola, predškolska ustanova, zelenilo, groblje i objekti komunalne infrastrukture (trafostanice, crpne stanice i dr.)

Namjene pojedinačnog interesa - čine ih površine namijenjene stanovanju, turizmu, poslovanju, komercijalnim i uslužnim djelatnostima i vjerskim potrebama.

Površine namijenjene sadržajima javnog interesa su:

Osnovna škola

Predškolska ustanova

Kompleks elektrodistribucije

Trafostanice, crpne stanice i drugi objekti komunalne infrastrukture
Groblje
Saobraćajnice
Površine pod zelenilom i slobodne površine

Opremanjem naselja neophodnim pratećim javnim sadržajima kao što su osnovna škola i predškolska ustanova, podiže se standard življenja u ovom naselju.

Površine pod zelenilom i slobodne površine

Fond površina pod zelenilom i slobodnih površina na prostoru plana obuhvata uređene površine pod zelenilom unutar naselja, linijsko zelenilo duž frekvetnih saobraćajnica, uređene bašte i površine pod zelenilom unutar parcela korisnika, zeleni masiv Dubove šume u blizini manastira Podostrog i borove kulture na brdu Podkošljun. Na prostoru plana predviđeno je 320921 m² zelenih i slobodnih površina.

Groblje

Sahranjivanje se obavlja na postojećem groblju u bloku br. 18, na površini od oko 4157 m². Proširenje groblja je planirano u bloku br. 29, površine od oko 8718 m², gde je predviđena i izgradnja potrebnih pratećih objekata, ukupne BRGP 250 m².

Saobraćajnice

Saobraćajni pravci, planirani prethodnim planovima i postavkama iz GUP, sprovedeni su Planom, uz maksimalno poštovanje postojeće matrice i izgrađenog prostora. Glavne ulice su punog profila, a sve ostale trase planirane su kao stambene kolsko - pješačke ulice, koje su zajedno povezane u funkcionalnu i rangiranu mrežu. Planiranom internom obilaznom saobraćajnicom iznad regulisanog korita rijeke Grđevice, koja prolazi zapadnim obodom naselja, smanjiće se opterećenje ulica kroz naselje i omogućiti kontaktnim područjima lakša i bolja saobraćajna povezanost sa dva glavna saobraćajna pravca u Budvi: gradskim bulevarom-magistralom i obilaznicom oko Budve. Zadržani su svi pješački pravci, a planirani su i novi koji omogućuju i prijatno i rekreativno pješačenje centralnim dijelom naselja. Kolskopješačke komunikacije su predviđene kao nužnost samo u onim dijelovima plana gdje postojeća izgrađenost nije pružala mogućnost odvajanja kolskog i pješačkog saobraćaja, a na tim mjestima je omogućena protočnost sa minimalnim zadržavanjem vozila.

Namjene pojedinačnog interesa - površine za druge namjene

To su površine sljedećih namjena:

- stanovanje;
- komercijalne i poslovne djelatnosti bez štetnih uticaja na okolinu;
- turizam – hoteli; apart-hoteli
- vjerski objekti;
- kompleks manastira Podostrog.

Stanovanje

Prema preporuci GUP-a, zavisno od zatečenog stanja na terenu, prepoznata su dva osnovna tipa stanovanja, prema kojima su i definisani normativi za izgradnju:

- stanovanje u zoni rekonstrukcije i obnove
- stanovanje u zoni nove izgradnje

Stanovanje u zoni nove izgradnje

Stanovanje u zoni nove izgradnje podrazumjeva mogućnost izgradnje u postojećem urbanom tkivu i na novim lokacijama za izgradnju. U okviru postojećeg tkiva planirana je nova izgradnja na praznim parcelama, zamjena postojećih objekata novim, kao i dogradnja i nadgradnja postojećih objekata u okviru zadatih parametara.

Stanovanje srednje gustine sa objektima srednje visine (pretežne spratnosti od G+P+2 do G+P+3) je najviše zastupljeno u blokovima sjeverno od postojeće obilaznice, gdje postoji i najviše mogućnosti

za novu izgradnju. Predviđeno je višeporodično stanovanje. U okviru ovog tipa, određene su dvije zone:

- stanovanje srednje gustine sa višeporodičnim stanovanjem sa niskim i srednje visokim objektima (SS1), spratnosti od G+P+1+Pk do G+P+3, u blokovima br. 17, 24, 25, 28, 30, 34, 35, 36 i 38;
- stanovanje srednje gustine sa višeporodičnim stanovanjem sa srednje visokim ili objektima veće visine ili visokim objektima (SS2), pretežne spratnosti od G+P+3 do G+P+5, u blokovima br. 1, 8, 9, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 34, 35, 36 i 38. Za stanovanje srednje gustine sa srednje visokim objektima (SS1), indeks zauzetosti je 0,40, a indeks izgrađenosti 1,60. U stanovanju srednje gustine sa višim objektima (SS2), indeks zauzetosti je određen u rasponu od 0,40 do 0,45, a indeks izgrađenosti do 1,80.

Horizontalna i vertikalna regulacija

Građevinska linija predstavlja krajnju granicu za izgradnju objekta. Građevinska linija prema regulacionoj liniji je obavezujuća i na nju se postavlja jedna fasada objekta Minimalno odstojanje objekta od bočnih granica parcele: - slobodnostojeći objekti - 2,50 m; izuzetno, ovo rastojanje može biti i manje (min. 1,50 m), ukoliko je oblik parcele nepravilan i ukoliko je rastojanje od susjednog objekta minimalno 4,00m - jednostrano uzidani objekti - 3,00 – 4,00 m prema slobodnom dijelu parcele; izuzetno, ovo rastojanje može biti i manje (od 1,50 - 2,50 m), ukoliko je oblik parcele nepravilan i ukoliko je rastojanje od susjednog objekta minimalno 4,00 m; - obostrano uzidani objekti - 0,00 m. Minimalno odstojanje objekta od zadnje granice parcele je 2,50 m. Minimalno odstojanje objekta od susjednog objekta je 4,00 m. Izgradnja na ivici parcele (dvojni objekti i objekti u prekinutom nizu) je moguća isključivo uz pisanu saglasnost vlasnika susjedne parcele na čijoj granici je predviđena izgradnja. Maksimalna spratnost objekta: - za stanovanje srednje gustine sa niskim objektima (SS1): garaža (u suterenu ili podrumu), prizemlje, 1 sprat i potkrovlje - G+P+1+Pk ili garaža (u suterenu ili podrumu), prizemlje i 2 sprata - G+P+2, odnosno - tri korisne etaže, - za stanovanje srednje gustine sa srednje visokim objektima (SS1 i SS2): garaža (u suterenu ili podrumu), prizemlje, 2 sprata i potkrovlje - G+P+2+Pk ili garaža (u suterenu ili podrumu), prizemlje i 3 sprata - G+P+3, odnosno - četiri korisne etaže, - za stanovanje srednje gustine sa objektima veće visine (SS2): garaža (u suterenu ilipodrumu), prizemlje, 3 sprata i potkrovlje - G+P+3+Pk ili garaža (u suterenu ilipodrumu), prizemlje i 4 spratova - G+P+4, odnosno -pet korisnih etaža, - za stanovanje srednje gustine sa visokim objektima (SS2): garaža (u suterenu ilipodrumu), prizemlje, 4 sprata i potkrovlje - G+P+4+Pk ili garaža (u suterenu ilipodrumu), prizemlje i 5 spratova - G+P+5, odnosno - šest korisnih etaža. Maksimalna visina vijenca iznosi: - za stanovanje srednje gustine sa niskim objektima (SS1): 9,0 – 10,5 m (G+P+1+Pk = 9,0m, G+P+2 = 10,5 m), mjereno od konačno nivelisanog i uređenog terena najnižeg djela objekta do gornje ivice krovnog vijenca, za stanovanje srednje gustine sa srednje visokim objektima (SS1 i SS2): 12,0 – 13,5 m (G+P+2+Pk = 10,50 m, G+P+3 = 13,5 m), mjereno od konačno nivelisanog i uređenog terena najnižeg djela objekta do gornje ivice krovnog vijenca, - za stanovanje srednje gustine sa objektima veće visine (SS2): 15,0 – 16,5 m (G+P+3+Pk = 15,0m, G+P+4 = 16,5 m), mjereno od konačno nivelisanog i uređenog terena najnižeg djela objekta do gornje ivice krovnog vijenca, - za stanovanje srednje gustine sa visokim objektima (SS2): 18,0 – 19,5 m (G+P+4+Pk = 18,0m, G+P+5 = 19,5 m), mjereno od konačno nivelisanog i uređenog terena najnižeg djela objekta do gornje ivice krovnog vijenca. Maksimalna visina vijenca objekta mjeri se: - na pretežno ravnom terenu: od konačno nivelisanog i uređenog terena do gornje ivice konstrukcije posljednje etaže ili horizontalnog serklaža, - na terenu u većem nagibu: od ivice poda najniže korisne etaže objekta do gornje ivice konstrukcije posljednje etaže ili horizontalnog serklaža. Maksimalna visina sljemena krova objekta (ili vrha najvišeg sljemena, kod složenih krovova) je 3,50 m mjereno od gornjeg ivice vijenca do sljemena krova. Visina nazidka potkrovnne etaže iznosi najviše 1.50 m računajući od kote poda potkrovnne etaže do tačke preloma krovne kosine. Kota prizemlja je: - na pretežno ravnom terenu: najviše do 1,20 m iznad konačno nivelisanog i uređenog terena. Za objekte sa podrumskim ili suterenskim etažama, orjentaciona kota poda prizemlja može biti najviše 1.50 m iznad konačno nivelisanog i uređenog terena; - na terenu u većem nagibu: u nivou poda najniže korisne etaže i iznosi najviše 3,50 m iznad kote konačno nivelisanog i uređenog terena najnižeg dijela objekta.

Vjerski objekti

Jedna od novih repernih tačka cjelokupnog grada Budve i mjesto okupljanja predstavlja kompleks pravoslavnog hrama. Reprezentativan objekat hrama sa vjerskim centrom planiran je uz postojeću internu obilaznicu, u bloku br. 18. Indeks zauzetosti je 0,10, a indeks izgrađenosti 0,20. Spratnost hrama je P, a visina i tačan položaj objekta biće određeni idejnim projektom. U okviru hrama moguće je formirati galerije. Vjerski objekti u okviru svojih parcela, porti, pored crkve mogu sadržati i objekte pratećih sadržaja koji su u funkciji crkve, spratnosti do P+1, ukupne BRGP 2337 m². U okviru porte nije dozvoljena izgradnja novih objekata namijenjenih stanovanju ili administrativnim potrebama, sem onih koji već postoje ili su planirani na parceli, kako bi sam vjerski objekat bio afirmisan kao reper u širem okruženju.

Graditeljsko nasljeđe

U okviru prostora DUP-a "Podkošljun", kompleks manastira Podostrog je proglašen i registrovan kao spomenik kulture velikog značaja (II kategorija), na osnovu Rješenja o proglašenju br. 408 od 28.06.1949. godine.

Kompleks postojećeg Mainskog groblja sa crkvom Sv. Petke je GUP-om predložen kao potencijalni arheološki lokalitet koji je neophodno zaštititi. Kompleks može uživati prethodnu zaštitu na osnovu Člana 6. Zakona o zaštiti spomenika kulture ("Službeni list RCG", br. 47/91), kao i crkva Sv. Petke. Postoje indicije o postojanju starinskog manastira i manastirske crkve Sv. Marka, u neposrednoj blizini današnje crkve Sv. Petke, koji je prema crkvenim izvorima stariji od manastira Podostrog.

Od ostalog graditeljskog nasljeđa uočeno je postojanje nekoliko objekata narodnog graditeljstva. Najinteresantniji od njih je vodenica (u ruševnom stanju) na katastarskoj parceli 113, na ušću potoka Volujar u rijeku Grđevicu. Na rijeci Grđevici se uz samu granicu DUP-a nalazi stari kameni most. Mada ne u izvornom stanju postoje i stare kuće zidane u kamenu.

Smjernice za zaštitu graditeljskog nasljeđa

Zaštita kompleksa manastira Podostrog i Mainskog groblja sa crkvom Sv. Petke, podrazumijeva slijedeće mjere:

- jasno definisanje zaštićene ambijentalne cjeline i njene zaštitne, kontakt-zone;
- definisanje sadržaja i funkcija u skladu sa autentičnim aktivnostima, ili onih kompatibilnih sa autentičnim, koje će na odgovarajući način sačuvati, prezentovati i popularisati identitet i duh mjesta.
-

Manastirski kompleks ima svoj definisani sklop koji se sastoji iz crkve, Parohijskog doma i ekonomskih objekata, koji je objedinjen zaštitnim zidom. Pošto je lokacija manastira Podostrog veoma promišljeno izabrana, postoji permanentna opasnost da bude uzurpirana i devastirana izgradnjom, tako da je potrebno zaštititi i određeno okolno područje. Zaštitnu kontakt-zonu - neposrednu okolinu van manastirskih zidina, treba tretirati kao samo tkivo manastira, jer oni čine nerazlučivu organsku cjelinu. U ovoj zoni nije dozvoljena bilo kakva graditeljska intervencija, osim planirane infrastrukture i saobraćajnih površina u funkciji manastirskog kompleksa, kao i nužnih radova na sanaciji i rekonstrukciji objekata. Pri svakoj intervenciji u okviru kompleksa manastira Podostrog i njegove zaštitne zone, investitor je dužan da pribavi mišljenje Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Zaštita potencijalnog arheološkog lokaliteta na području starog Mainskog groblja podrazumijeva slijedeće mjere:

- Ovim planom se predlaže da opština Budva donese Odluku o izradi urbanističkog projekta kompleksa starog Mainskog groblja u okviru koga bi se izvršila odgovarajuća arheološka istraživanja i nakon toga definisala prostorna organizacija groblja na nivou idejnog projekta;
- Kroz izdavanje dozvola za gradnju obavezati investitora da na ovoj lokaciji finansira zaštitna arheološka iskopavanja;

- Ukoliko se prilikom radova na prostoru starog Mainskog groblja naiđe na bilo kakve arheološke nalaze ili druge slične ostatke radovi se moraju prekinuti, i obavezno je o postojanju nalaza obavijestiti Republički zavod za zaštitu spomenika kulture;
- Kroz izdavanje dozvola za gradnju obavezati investitora da finansira izmjenu projekta ukoliko se u toku započetih radova naiđe na arheološke nalaze.

Preostale objekte narodnog graditeljstva na području DUP Podkošljun treba svakako zaštititi njihovom rekonstrukcijom i vraćanjem koliko god je to moguće u prvobitno stanje i stavljanjem u turističku funkciju (smještaj turista ili ugostiteljska djelatnost).

2.1.3 Ciljevi izrade planskog dokumenta

Osnovni cilj izrade Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi je da se obezbijede planski preduslovi za izgradnju pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi na crkvenom zemljištu, proširenje groblja kao i da se stvore planske pretpostavke za uspostavljanje prepoznatljive arhitektonske fizionomije kompleksa u zahvatu Urbanističkog projekta, kao dijela urbane morfologije, a sve u skladu sa planskim opredjeljenjima, smjernicama i kriterijumima sadržanim u planskoj dokumentaciji višeg reda.

Detaljnim urbanističkim planom Potkošljun ("Službeni list CG- opštinski propisi", broj 26/08), definisana je obavezna izrada urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama, koji je planiran je u bloku 18, kao i za proširenje groblja, koje je planirano u bloku 29.

2.2 Koncept planskog rješenja

2.2.1 Obuhvat i granice plana

Područje za koje se izrađuje UP "Kompleks pravoslavnog Sabornog hrama" u Budvi nalazi se u okviru katastarske opštine KO Budva. Površina zahvata plana je cca 3,00 ha.

Koordinate prelomnih tačaka granice zahvata plana

br	X	Y	
1	6570278.78	4683697.7	18 6570182.62 4683813.
2	6570284.54	4683707.76	19 19 6570179.9 4683809.79
3	6570289.3	4683712.21	20 6570177.39 4683806.93
4	6570290.84	4683713.06	21 6570173.19 4683801.59
5	6570290.5	4683714.55	22 6570170.12 4683796.92
6	6570274.14	4683787.49	23 6570167.33 4683793.05
7	6570250.46	4683811.45	24 6570164.4 4683789.64
8	6570249.05	4683820.19	25 6570187.87 4683768.62
9	6570214.31	4683852.34	26 6570138.44 4683694.14
10	6570207.6	4683843.2	27 6570118.79 4683653.45
11	6570203.35	4683837.34	28 6570276.56 4683589.17
12	6570198.61	4683833.97	29 6570295.46 4683580.49
13	6570192.47	4683825.31	30 6570335.19 4683558.07
14	6570191.71	4683824.32	31 6570344.35 4683585.65
15	6570189.51	4683821.41	32 6570351.14 4683610.56
16	6570185.79	4683816.03	33 6570358.59 4683648.79
17	6570183.46	4683814.4	34 6570304.13 4683682.16

Slika 2.2. Prikaz zone na otografskim snimcima

Podloga za izradu plana Plan se radi na sljedećim zvaničnim podlogama:

- Katastarskoj podlozi u R 1:1000, dostavljenoj od strane Urpave za nekretnite, za zahvat plana u cjelini, zahvat od 3.00 ha;
- Topografskokatastraskoj podlozi u R 1:200 (podloga urađena 30.04.2021 od strane ovlaštenog geometra, Zoran Obradović dipl.ing. geod.), zahvat od 3.00 ha;
- Vertikalni i kosi ortofotosnimci dostupni na sajtu nadležnog Ministarstva.

2.2.2 Koncept plana

Koncept prostornog rješenja zasnovan je kako na zakonodavnom okviru (propisi i dokumenti šireg područja), na načelima održivog razvoja, pomirenju različitih interesa korisnika, saradnji sa zainteresovanim korisnicima prostora i jedinicom lokalne uprave, te nadležnim institucijama, unapređenju ekonomije i očuvanju okruženja, prirodne i kulturne baštine. U okviru zaštite prostora posebno pažljivo treba vrjednovati pejzaž očuvanjem postojećih valorizovanih vrijednosti te njihovim unapređenjem.

U DUP-u "Podkošljun" su kroz preporuke za izradu Urbanističkog projekta date osnovne urbanističke postavke kao i naznaka uslova, dok se konkretni uslovi za gradnju i uređenje očekuju kroz izradu predmetnog UP-a.

DUP "Podkošljun" je definisao podjelu zahvata UP-a na dva urbanistička bloka.

U Bloku 18 planira se:

- pravoslavni Saborni hram sa pratećim objektom, zvonikom i platoom. Obezbijeden je parking prostor od oko 100 parking mjesta;
- konzerviranje Mainskog groblja i očuvanje Crkve Sv. Petke i Crkve Sv. Parakseve u skladu sa Studijom zaštite kulturne baštine;
- izmještanje postojeće gradske kapele iz bloka 18 u blok 29;
- završetak izgradnje stambeno poslovnog objekta u skladu sa idejnim rješenjem na koje je dobijena saglasnost Gradskog arhitekta;
- revitalizacija fasade postojećeg objekta Parohijskog doma u skladu sa planiranim Sabornim hramom;
- očuvanje i unapređenje postojeće zelene površine kao i uvođenje novih zelenih površina održavanje i unapređenje parternog uređenja

U Bloku 29 planira se:

- izgradnja nove gradske kapele sa platoom u skladu sa projektom postojeće gradske kapele;
- pristupna servisna saobraćajnica u funkciji kapele;
- proširenje i uređenje postojećeg groblja;
- uvođenje novih zaštitnih zelenih koridora,
- rekonstrukcija postojećih ogradnih zidova i podzida.

Osnovni urbanistički parametri na nivou plana:

- Ukupan zahvat plana je 33 275 m²;
- Ukupna površina urbanističkih parcela je 27 569 m²;
- Ukupna zauzetost objektima je 3 640 m²;
- Ukupna bruto razvijena građevinska površina objekata je 12 440 m²;
- Očekivani jednovremeni broj korisnika (turisti, stanovnici, posjetioci ...) je 300 korisnika;
- Max broj korisnika (puni istovremeni kapacitet svih objekata) je 1100 korisnika;
- Broj parking mjesta 215 PM;
- Indeks izgrađenosti 0.45 , Indeks zauzetosti 0.13 .

Osnovna specifičnost područja Urbanističkog projekta je postojeći kompleks Mainskog groblja i crkve Sv. Petke i crkve Sv. Paraskeve. U okviru ovog kompleksa izgrađen je i objekat Parohiskog doma, kao i kapela sa uređenim platoom ispred nje.

U višoj zoni područja plana planiran je prostor za proširenje postojećeg groblja. Izgradnja grobnica i pješačkih staza je u ovoj zoni već započeta.

Uz kompleks groblja, kapele i crkve, dominiraju i zelene parkovske površine, koje su sa prorijeđenim zelenim fondom, koji je neophodno obnoviti i obogatiti novom sadnjom. Ispred objekata crkve i Parohiskog doma, nalazi se postojeći parking prostor koji služi samo za potrebe pomenutih objekata.

U zahvatu je lociran i stambeno poslovni objekat, za koji je izrađen Glavni projekat po UTU-ima izdatim na osnovu važećeg DUP-a "Podkošljun". Za objekat je izdata saglasnost gradskog arhitekta na idejno rješenje. Izvedena je prva faza planiranog objekta, odnosno samo njegov poslovni dio, u kojem je pozicioniran market HDL.

Pored gore navedenog građevinskog fonda na lokaciji je izveden i parking prostor između postojeće kapele i stambeno poslovnog objekta. Cjelokupan planski zahvat od cca 3.30 ha.

2.2.3 Planirane namjene

Sve pojedinačne parcele definisane su za određene namjene tako da je cjelokupan prostor podjeljen po funkcijama koje se na njemu odvijaju.

(SS) stanovanje srednje gustine

Površine za stanovanje srednje gustine su površine koje su planskim dokumentom namijenjene za stalno stanovanje. Površine za stanovanje srednje gustine imaju bruto gustinu do 120 – 250 stanovnika/ha.

(VO) površine za vjerske objekte

Površine za vjerske objekte su površine koje su planskim dokumentom namijenjene za objekte i komplekse u kojima se održavaju vjerski obredi i ostale vjerske djelatnosti. Ove površine podrazumijevaju: hramove i druga zdanja za bogoslužbene potrebe, kao i manastirske konake, samostane, groblja. Na ovim površinama nije dozvoljena gradnja objekata namijenjenih stanovanju i turizmu.

(GP) površine za groblja

Površine za groblja su površine koje su planskim dokumentom namijenjene za sahranjivanje tijela preminulih ljudi.

(PUJ) Površine za pejzažno uređenje

Ovim planom predviđeno je očuvanje postojećeg zelenog fonda u većoj mjeri. U okviru površina za pejzažno uređenje javne namjene planira se zelenilo uz saobraćajnice, park.

(DS) Površine saobraćajne infrastrukture

Površine saobraćajne infrastrukture namijenjene su za koridore infrastrukture drumskog saobraćaja i javno parkiralište.

2.2.4 Urbanistički pokazatelji planiranog stanja

Pregled planiranih namjena površina:

PLAN															
Urb. Parcela	namjena	površina urbanističke parcele /m2/		maksimalno dozvoljeni indeks zauzetosti	maksimalno dozvoljena zauzetost parcele /m2/	maksimalni dozvoljeni indeks izgrađenosti	maksimalno dozvoljena BRGP /m2/	maksimalno dozvoljena spratnost (max. ukupna visina objekta)	OČEKIVANI jednovremeni broj korisnika	maksimalan broj korisnika	broj zaposlenih	potreban broj FGM	normativi za parkiranje (iz DUPa Područšjun)	zaštita kulturne baštine - UTU-i	planirana intervencija na pojedinačnoj urbanističkoj parceli
1	GP	5864	groblje												
2	GP	2329	poslovni prostor	0.21	80	0.29	80	jedna etaža	20	100	1	10	1PM/75 m2		IZGRADNJA NOVOG OBJEKTA
			kapela		400		600	dvije etaže			4				
3	GP	2950	groblje											obavezni konzervatorski i uslovi	
4	VO	6112	multifunkcionalni i objekat uz hram	0.19	350	0.43	600	dvije etaže / zvonik visine 21 m	15	50	12	100	normativ prema analizi planera		IZGRADNJA NOVOG OBJEKTA
			HRAM		800		2500	25 m		100					
5	VO	653	postojeći objekti - crkve	0.31	200	0.31	200	jedna etaža	5	10				obavezni konzervatorski i uslovi	REKONSTRUKCIJA POSTOJEĆEG OBJEKTA
6	VO	305	postojeći objekat-konak	0.85	260	2.49	760	tri etaže	15	25					REKONSTRUKCIJA POSTOJEĆEG OBJEKTA

2.2.5 Sprovođenje planskog dokumenta

Smjernice za etapnu realizaciju planskog dokumenta

U okviru realizacije planiranih kapaciteta kao prvu fazu realizacije planirati izmještanje gradske kapele iz bloka 18 u blok 29. Tek nakon izgradnje i stavljanja u funkciju gradske kapele u bloku 29 može se planirati rušenje postojeće gradske kapele u bloku 18 i realizacija sadržaja na UP4 (hram, plato, garaža, zvonik...).

Izgradnja saobraćajne i tehničke infrastrukture može se raditi fazno. Faznost realizacije proizlazi iz tehnoloških uslova organizacije građenja objekata. Prilikom konačnog utvrđivanja tehnološkog redosljeda gradnje objekata, kao i saobraćajne i tehničke infrastrukture, potrebno je voditi računa o tome da građenje ne predstavlja smetnju korišćenju već izgrađenih objekata.

Pored faznosti, koja se odnosi na redosljed izgradnje objekata i infrastrukture kao samostalnih tehničkih i tehnoloških cjelina, dozvoljava se i fazna izgradnja pojedinačnih objekata.

2.2.6 Mjere zaštite životne sredine

U cilju zaštite životne sredine predviđena su i slijedeća rješenja:

- podzemne i površinske vode štite se od zagađenja predtretmanom komunalnih otpadnih voda iz postojećih i planiranih objekata, proširenjem kanalizacione mreže i tretmanom u potrojenju za prečišćavanje;

- fekalne otpadne vode će se prije ispuštanja filtrirati i koristiti za navodnjavanje i pranje slobodnih površina; ne smiju se direktno ispuštati u more;
- kvalitet otpadnih voda mora odgovarati važećim propisima;
- atmosferske vode će se dijelom skupljati i upotrebljavati kao tehnička voda;
- priključenje sadržaja koji ispuštaju ulja, masti i benzin vrši se preko taložnika i separatora masti i ulja;
- organski otpad iz kuhinja i lišće kompostovati i koristiti za fertilizaciju zemljišta.

Zaštita kulturne baštine

U cilju zaštite potencijalnih arheoloških lokaliteta u čitavoj zoni zahvata Plana neophodno je poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 49/10, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića - nalaze od arheološkog značaja.

Ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na arheološke ostatke, sve radove treba obustaviti i o tome obavjestiti Ministarstvo kulture i Upravu za zaštitu kulturnih dobara, kako bi se preduzele sve neophodne mjere za njihovu zaštitu.

Dopisom broj UP/I 03-366/2021-2 od 13.12.2021 Uprava za zaštitu kulturnih dobara propisuje obavezu izrade Studije zaštite kulturne baštine za predmetni plan.

Zaštita od elementarnih i drugih nepogoda

Predviđena je zaštita od elementarnih nepogoda, na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, br. 13/07, 5/08, 32/11 i 54/16), Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda („Službeni list RCG“, broj 6/93) i važećih tehničkih normativa i standarda. Objekti su kategorisani u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju objekata visokogradnje u seizmičkim područjima („Službeni list SFRJ“, br. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 i 52/90). Predviđena je zaštita od požara na osnovu važećih zakonskih propisa (Zakon o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG“, br. 13/07, 5/08, 32/11 i 54/16)) i tehničkih normativa (Pravilnik o tehničkim normativima za spoljnu i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara - „Službeni list SFRJ“, broj 30/91) sa odgovarajućim brojem uličnih požarnih hidranata.

Smjernice za aseizmičko projektovanje

Polazeći od osobina seizmičnosti područja, predloženih urbanističkih rješenja, odredaba postojećih propisa, date su preporuke za arhitektonsko projektovanje, koje treba primijeniti kao dio neophodnih mjera zaštite od posljedica zemljotresa, a koje u sklopu ukupnih mjera treba da doprinesu što cjelokupnijoj zaštiti prostora.

Preporuke za planiranje i projektovanje aseizmičkih objekata predstavljaju dalju razradu preporuka za urbanističko planiranje i projektovanje i njihovu konkretizaciju, povezujući se sa njima u procesu projektovanja:

zaštita ljudskih života kao minimalni stepen sigurnosti kod aseizmičkog projektovanja,
zaštita od djelimičnog ili kompletnog rušenja konstrukcija za vrlo jaka seizmička dejstva i minimalna oštećenja za slabija i umjereno jaka seizmička dejstva.

Iskustvo sa zemljotresima u svijetu pokazuje da objekti koji posjeduju dovoljnu čvrstinu, žilavost i krutost imaju dobro ponašanje i veliku otpornost na zemljotrese. Pored toga, objekti sa jednostavnim i prostim gabaritom i simetričnim rasporedom krutosti i masa u osnovi, pokazuju isto tako, dobro ponašanje kod seizmičkog dejstva. Od posebnog značaja je i ravnomjerna distribucija krutosti i mase konstrukcije objekta po visini. Nagla promjena osnove objekta po visini dovodi do neujednačene promjene krutosti i težine, što obično prouzrokuje teška oštećenja i rušenja elemenata konstrukcije. Izbor materijala, kvalitet materijala kao i način izvođenja objekta od bitnog su značaja za sigurnost i ponašanje objekta, izloženih seizmičkom dejstvu. Armirano-betonske i čelične konstrukcije, dobro projektovane, raspoložu dovoljnom čvrstinom, žilavošću i krutošću, tako da i za jače zemljotrese ove konstrukcije posjeduju visoku seizmičku otpornost. Naprotiv, zidane konstrukcije izvedene od

obične zidarije, kamena ili tečnih blokova, ne posjeduju žilavost i s obzirom na njihovu težinu prilično je teško da se konstruišu kao aseizmičke konstrukcije. Od posebnog značaja za stabilnost konstrukcija jeste kvalitet realizacije i izvođenja uopšte.

Kod projektovanja konstrukcija temelja prednost imaju one konstrukcije koje sprječavaju klizanje u kontaktu sa tлом i pojavu neravnomjernih slijeganja. Proračun aseizmičkih konstrukcija vrši se u saglasnosti sa propisima za građenje u seizmičkim područjima. Određuju se ekvivalentne horizontalne proračunske seizmičke sile sa kojima se proračunavaju i dimenzioniraju elementi konstrukcije. U slučajevima kada je potrebna bolje definisana sigurnost konstrukcije objekta, vrši se direktna dinamička analiza konstrukcije za stvarna seizmička dejstva. Kod ovog proračuna optimizuje se krutost, čvrstoća i žilavost konstrukcije, čime se može definisati kriterijum sigurnosti u zavisnosti od uslova fundiranja, seizmičnosti terena i karakteristika upotrijebljenog materijala i tipa konstrukcije.

Na osnovu opštih principa projektovanja aseizmičkih konstrukcija preporučuje se sljedeće:

- Na predmetnom području moguća je gradnja objekata različite spratnosti, uz primjenu svih standardnih građevinskih materijala za konstrukcije i oblikovanje objekata;
- Mogu biti zastupljeni različiti konstruktivni sistemi i materijali adekvatni uslovima lokacije i optimalnom konstruktivnom rješenju;
- Kod zidnih konstrukcija preporučuje se primjena zidarije, ojačane sa horizontalnim serklažima i armirane zidarije različitog tipa;
- Pored ramovskih armirano-betonskih konstrukcija može biti primijenjena izgradnja objekta ramovskih konstruktivnih sistema ojačanih sa armirano-betonskim dijafragmama (jezgrima), kao i konstrukcija sa armirano-betonskim platnima;
- Kod primjene prefabrikovanih armirano-betonskih konstrukcija preporučuje se primjena monolitnih veza između elemenata konstrukcije;
- Preporučuje se primjena dovoljno krutih međuspratnih konstrukcija u oba ortogonalna pravca, koje treba da obezbijede distribuciju seizmičkih sila u elementima konstrukcije prema njihovim deformacionim karakteristikama;
- Moguća je primjena najrazlicitijih materijala i elemenata za ispunu. Prednost imaju lake prefabrikovane ispune koje bitno ne utiču na ponašanje osnovnog konstruktivnog sistema. Ukoliko se primjenjuje kruta i masivna ispunu (opeka ili blokovi najrazličitijeg tipa) treba uzeti u obzir uticaj ispune na osnovni konstruktivni sistem.

Projektovanje temelja konstrukcije objekta za dejstvo osnovnih opterećenja treba zasnovati na sljedećim načelima:

- Temelje konstrukcije treba projektovati tako da se za dejstvo osnovnog opterećenja izbjegnu diferencijalna slijeganja;
- Temelje objekta treba izvoditi na dobrom tlu;
- Temeljenja djelova konstrukcije ne izvode se na tlu koje se po karakteristikama značajno razlikuje od tla na kome je izvršeno temeljenje ostalog dijela konstrukcije. Ako to nije moguće, objekat treba razdvojiti na konstruktivne jedinice prema uslovima tla;
- Primjenu dva ili više načina temeljenja na istom objektu izbjegavati, osim ako se svaki način temeljenja primjenjuje pojedinačno po konstruktivnim jedinicama;
- Opterećenje koje se prenosi preko temeljne konstrukcije na tlo mora da bude homogeno raspoređeno po cijeloj konstruktivnoj površini;
- Treba obezbijediti dovoljnu krutost temeljne konstrukcije, a posebno na spojevima temeljnih greda sa stubovima konstrukcije;
- Prije početka projektovanja neophodno je uraditi geomehaničko ispitivanje tla.

Odnosno, prije izrade tehničke dokumentacije preporuka investitorima je obaveza izrade, shodno članu 7 Zakona o geološkim istraživanjima ("Službeni list RCG", broj 28/93 i izmjene 42/94 i 26/07), Projekta geoloških istraživanja tla za predmetnu lokaciju i Elaborat o rezultatima izvršenih geoloških istraživanja, i na iste da se pribavi saglasnost nadležnog ministarstva. Projekat konstrukcije

prilagoditi arhitektonskom rješenju uz pridržavanje važećih propisa, standrada i pravilnika, a naročito Nacionalnog aneksa za Eurokod 8: Projektovanje seizmički otpornih konstrukcija – Dio1: Opšta pravila, seizmička dejstva i pravila za zgrade, MEST EN 1998-1: 2015, Institut za standardizaciju Crne Gore, 2015. Za potrebe proračuna koristiti podatke Hidrometeorološkog zavoda o klimatskim i hidrološkim karakteristikama u zoni predmetne lokacije.

Smjernice za racionalnu potrošnju energije

Tehničku dokumentaciju raditi u skladu Pravilnikom o sadržini elaborata o energetske efikasnosti zgrada („Službeni list CG“, broj 47/13). Kada su u pitanju obnovljivi izvori energije, posebno treba naglasiti potencijalnu primjenu energije direktnog sunčevog zračenja. Poboľšanje energetske efikasnosti posebno se odnosi na izgradnju niskoenergetskih objekata, ugradnju ili primjenu unaprijedenje uređaja za klimatizaciju i pripremu tople vode koriscenjem solarnih panela zap zagrijavanje, unaprijedenje rasvjete upotrebom izvora svjetla sa malom instalisanom snagom (LED kako zaunutrasnje tako I spoljasnje osvjetljenje uz primjenu centralizovanih sistema za kontrolu osvjetljenja-DAY LIGHT control), primjenom koncepta inteligentnih zgrada (upravljanje angazovanom snagom i kontrolom vrsnog opterećenja, kontrolom potrošnje energije glavnih potrošača sa jednog centralnog mjesta), upotreba električnih automobila, bicikala I ostalih prevoznih sredstava na električni pogon, izgradnja parking prostora natkrivenih fotonaponski panelima. Ovo područje spada u red područja sa vrlo povoljnim osnovnim parametrima za značajnije korišćenje energije neposrednog sunčevog zračenja. Na ovom području postoje mogućnosti tri načina korišćenja sunčeve energije – za grijanje i osvjetljavanje prostora, grijanje vode (klasični solarni kolektori) i za proizvodnju električne energije (fotonaponske ćelije). Za proizvodnju električne energije pomoću fotonaponskih elemenata, potrebno je uraditi prethodnu sveobuhvatnu analizu tehničkih, ekonomskih i ekoloških parametara.

2.2.7 Saobraćajna i ostala infrastruktura

Saobraćajna infrastruktura

Planirana mreža saobraćajnica je bazirana na osnovu sljedećih osnova: . Primarni saobraćaj je riješen shodno planskoj dokumentaciji višeg reda, Izmjene i dopune PPO Budva (2009) i GUP Budva, . Detaljnog urbanističkog plana „Podkošljun“ („Službeni list CG“, broj 26/08), koji je i osnov za izradu UP. . Odluke o izradi UP „Kompleks pravoslavnog Sabornog hrama“ („Sl. list Crne Gore“, br. 091/21 od 27.08.2021, 117/21 od 03.11.2021) i Programskog zadatka („Sl. list Crne Gore“, br. 091/21 od 27.08.2021, 117/21 od 03.11.2021) . poštovanje trasa i profila saobraćajnica iz planske dokumentacije i susjednih zona, . maksimalno poštovanje postojećih objekata, postojeće parcelacije i vlasničke strukture zemljišta, . razdvajanje saobraćajnih tokova na primarne i sekundarne. . zakona o putevima i pravilnika, normativa i standarda koji regulišu predmetnu oblast.

Planom saobraćaja urbanistički projekat „Kompleks pravoslavnog Sabornog hrama“ Budva, potvrđen je saobraćaj i mjesta priključaka saobraćajne mreže na obilazni put (Ulica Žrtava fašizma) i okolne ulice iz DUP-a „Potkošljun“, čime je zadržan prilaz do lokacija. Realizacijom Ulice 1 koja prolazi između lokacija, i njenog priključka na Ulicu 4. proleterske, i preko nje na obilaznicu, ova zona bi se povezala na kvalitetan način. Drugi priključak za donju lokaciju je preuzet iz DUP-a „Podkošljun“, i on je planiran na raskrsnici između urbanističkih parcela, sada između kompleksa Hrama i trgovačkog centra.

Kategorizacija ulične mreže izvršena je prema funkciji koju pojedine saobraćajnice imaju u mreži, pa su u zavisnosti od toga određeni i različiti poprečni profili i preuzeti iz važećeg DUP- a „Podkošljun“.

Obilazni put (Ulica žrtava fašizma) prolazi obodom zone i predstavlja primarnu saobraćajnicu. U postojećem stanju se sastoji od dvije trake širine po 3.50m sa obostranim trotoarima. U planiranom stanju je predviđeno njeno proširenje na 10,5m sa obostranim trotoarima po 2,0m. Širina od 10,5m omogućava da se prilikom rekonstrukcije u dijelu između raskrsnica dobijaju trake za lijeva skretanja iz oba smjera.

Druga saobraćajnica je Ulica 4. proleterske ranga sabirna ulica, koja prolazi istočnim obodom zahvata i veže se na obilazni put (Ulica žrtava fašizma). Ulica 4. Proleterske je planirana širine 2x3,00m sa oboostranim trotoarima od 1,50m. Ulica 1 je planirana pristupna ulica koja prolazi između ove dvije lokacije, širine 2x3,00m i ima oboostrani trotoar širine 1,50m. Ostale ulice su pristupne Ulica 2 koja je postavljena zapadno, obodom groblja širine 5,5m i ima jednostrani trotoar od 1,5m, Ulica 3 koja razdvaja donju lokaciju na dva dijela (širine 5,5m i jednostranog trotoara 1,2m), Ulice 4 i 5 sa parkinzima koje opslužuju lokaciju trgovačkog centra, kao i ulica na gornjoj lokaciji koja služi za prilaz do parkinga ispred kapele koja je širine 5,5m.

Opšti uslovi

Tehničku dokumentaciju raditi u skladu sa odredbama ovog Plana, plana DUP „Podkošljun“, važećom tehničkom regulativom, zakonima, pravilnicima i standardima koji regulišu ovu oblast.

Realizacija saobraćajnica se sprovodi u skladu sa finansijskim mogućnostima Opštine i stvarnim potrebama korisnika prostora za realizaciju istih. Za svaku saobraćajnicu se ostavlja mogućnost faznog projektovanja i fazne izgradnje.

Svi putevi/ulice utvrđeni Planom su javni putevi/ulice i moraju se projektovati po propisima za javne puteve/ulice, uz primenu odgovarajućih standarda (poprečni profil, situacioni i vertikalni elementi trase, elementi za odvodnjavanje, saobraćajna oprema, signalizacija).

Kako su u pitanju putevi/ulice različitog ranga i različitog značaja – parametri iz propisa koji će se primijeniti, određivaće se u svakom pojedinačnom slučaju projektnim zadatkom.

Koordinate presjeka osovina saobraćajnica, koordinate tjemena definisane su u apsolutnom koordinatnom sistemu XOYZ. Trase saobraćajnica u situacionom i nivelacionom planu su prilagođene terenu i kotama izvedenih saobraćajnica sa primjerenim padovima.

Na grafičkim priložima dati su analitičko-geodetski elementi za obilježavanje kao što su koordinate ukrasnih tačaka osovina raskrsnica, koordinate tjemena, elementi za iskolčavanje krivina, radijusi na raskrsnicama i karakteristični poprečni profili.

Kote nivelete saobraćajnica su u planu date orijentaciono. Preporuka je da se za planirane saobraćajnice duž kojih nema izgrađenih objekata, prvo urade Glavni projekti ulica, i tačno odrediti kote nivelete tako da po mogućnosti ne prelazi maksimalni podužni nagib (sabrne ulice projektovati sa maksimalnim podužnim nagibom $i=10(12)\%$ a pristupne sa $i=12(14)\%$). Poprečni nagib kolovoza u pravcu $i_p=2.0\%$, u krivini maksimalni poprečni nagib $i_p=7\%$.

Saobraćajnice treba da bude opremljene rasvjetom i odgovarajućom saobraćajnom signalizacijom. Prije izvođenja saobraćajnica izvesti sve potrebne ulične instalacije koje su predviđene planom, a nalaze se u poprečnom profilu. Prilikom izrade Tehničke dokumentacije saobraćajnica obavezan sastavni deo je projekat saobraćajne signalizacije i ako je potrebno projekat saobraćajno - tehničke opreme, kao i Tehnička dokumentacija uličnih instalacija koje su posebni projekti-elaborati, a rade se na osnovu uslova nadležnih institucija i važećeg plana.

Odvodnjavanje rješavati slobodnim padom površinskih voda u sistem kišne kanalizacije. U zoni raskrsnice nije dozvoljeno podizanje ograde, zidova i zasada koji smanjuju vidno polje vozača i time ugrožavaju sigurnost u saobraćaju.

Na ulicama se predviđa fleksibilna kolovozna konstrukcija od asfalta, a na pristupima kolovoz može biti i betonski. Kolovoznu konstrukciju za ulice sračunati na osnovu ranga saobraćajnice, odnosno pretpostavljenog saobraćajnog opterećenja za period od 20 godina, strukturi vozila koja će se po njoj kretati i geološko-geomehaničkog elaborata iz kojeg se vidi nosivost posteljice prirodnog terena. Na djelovima saobraćajnica sa većim nagibom gornji habajući sloj može se raditi od mikroasfalta ili od agregata eruptivnih svojstava kako bi se izbjeglo klizanje i proklizavanje pneumatika vozila pri

nepovoljnim vremenskim uslovima ili pri neprilagođenoj brzini. Oivičenje kolovoza se radi od betonskih ivičnjaka.

Vitoperenje kolovoza se vrši oko osovine. Vertikalna zaobljenja nivelete izvesti u zavisnosti od ranga saobraćajnice, odnosno računске brzine.

Prilikom izrade tehničke dokumentacije saobraćajnica dozvoljena su manja odstupanja od trase iz Plana, a uslovljena su stvarnim stanjem na terenu (nagibi, usjeci, stabilnost i blizina objekata, planirana ili postojeća infrastuktura itd).

Poprečni profili odnosno linija regulacije na nekim djelovima su dati u širini koja obuhvata osnovne elemente ulične mreže, kolovoz i trotoar. S obzirom na konfiguraciju terena na tim djelovima, širina regulacije može odstupiti od planirane i ista će biti definisana kroz izradu tehničke dokumentacije, jer kod strmog terena prilikom projektovanja i izgradnje saobraćajnica mogu se pojaviti veći usjeci i nasipi, a I potreba za izgradnju potpornih zidova. Oni moraju biti unutar urbanističkih parcela (sa različitim namjenama), a da bi se zadržale planirane širine saobraćajnica, ostavlja se mogućnost "ulaska" u urbanističke parcele zbog izgradnje zida, usjeka, nasipa, pa je vlasnik urbanističke parcele dužan da ustupi dio koji je namjenjen za izgradnju saobraćajnice, sto je u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji ("Sluzbeni list Republike Crne Gore", br. 055/00 od 01.12.2000, 012/02 od 15.03.2002, 028/06 od 03.05.2006, Sluzbeni list Crne Gore", br. 021/08 od 27.03.2008, 030/17 od 09.05.2017). Regulaciona linija će biti korigovana, u skladu sa definisanim koridorom saobraćajnice.

Mijenjanje granice za potrebe izgradnje javne saobraćajnice i putnog pojasa ne mijenjaju uslovi koji se ticu BRGP na UP, koji su definisani u Planu. Ostali uslovi za izgradnju ulica su dati u DUP „Podkošljun“.

Biciklistički saobraćaj

U širem okruženju važećom planskom dokumentacijom nijesu predviđene posebne staze za bicikliste. Biciklistički saobraćaj se može dozvoliti na saobraćajnicama sekundarne mreže, trotoarima i stazama u skladu sa pravilima važećeg ZOBS-a. Uz sve objekte koji su predmet interesovanja biciklista (ugostiteljski i trgovački sadržaji, i dr.) može se obezbijediti odgovarajući otvoreni prostor za ostavljanje i čuvanje bicikla.

Pješački saobraćaj

Za bezbjedno kretanje pješaka je predviđena izgradnja sistema pješačkih komunikacija koja se sastoje od trgova, pješačkih staza i trotoara. Duž ulica je planiran jednostrani ili obostrani trotoar raznih širina (od 1,2m, 1,5m ili 2.0m). Pješačke staze i trgovi unutar zona kompleksa će biti obrađene Glavnim projektom u fazi uređenje terena i omogućiće prilaz objektima i sadržajima u kompleksu. Položaj trotoara dimenzije i prateća oprema treba da omogući punu fizičku zaštitu pješaka od mehanizovanog saobraćaja. Trotoari uz ulice omogućavaju pješačku vezu sa širim okruženjem.

Planirana mreža pješačkih komunikacija (trgova, staza, trotoara i sl) garantuje zadovoljenje potreba stalnih stanovnika i turista za ovim vidom kretanja.

Trotoare se mogu raditi od montažnih betonskih elemenata (behaton ploča) ili od betona livenog na licu mjesta. Odvodnjavanje sa pješačkih površina-trotoara ostvariti prirodnim padom poprečnim nagibom trotoara $i_p=2\%$ prema kolovozu.

Javni prevoz putnika

Autobuski saobraćaj se odvija Jadranskom magistralom preko autobuske stanice "Mercur" Budva. Linije autobuskog saobraćaja, koje prolaze Jadranskom magistralom, omogućavaju povezivanje ove zone sa ostalim djelovima i naseljima urbanog područja opštine Budva kao i susjednim opštinskim centrima. U zoni zahvata su planirana dva autobuska parking stajališta.

Stajališta javnog prevoza su postavljena u zasebnoj niši min. širine 3,0 m, a blizu zona interesovanja korisnika ovog vida prevoza. Kolovoz stajališta obilježiti horizontalnom signalizacijom po standardu. Na staničnim frontovima postaviti prateću opremu u vidu uniformnih oznaka stajališta i nadsteršnice.

Taksi saobraćaj

Lokacija za taksi stanica na području UP-a nije planirana. Ukoliko se ukaže potreba za neku lokaciju (npr. dio parkinga) za koju ima dovoljno zainteresovanih, lokaciju može da odredi Opštinski sekretarijat za saobraćaj u skladu sa tim zahtjevima. Taksi stanice treba da budu obilježene po normativima i standardima.

Parkiranje

Namjena površina na prostoru urbanistički projekat "Kompleks pravoslavnog Sabornog hrama" Budva je raznolika (površine za vjerski objekat, groblje, stanovanje, poslovne, pejzažno uređenje, za objekat elektroinfrastrukture i saobraćaj). Sve pojedinačne parcele definisane su za određene namjene tako da je cjelokupan prostor podjeljen po funkcijama koje se na njemu odvijaju.

GUP-om i planom DUP "Podkošljun" definisano je da zadovoljenje potreba za parkiranje vozila rješava na svojoj urbanističkoj parceli, na slobodnoj površini parcele ili u podzemnim etažama objekta po normativima iz važećeg plana, što je i UP-om prihvaćeno.

Uslov za izgradnju objekta je obezbjeđivanje potrebnog broja parking mjesta. Tačan broj potrebnih parking mjesta za svaki objekat (urbanističku parcelu) biće određen nakon dostavljanja projektne dokumentacije, a uz poštovanje normativa datih u važećem planu DUP "Podkošljun".

Obzirom na specifičnost namjene površina na ovom prostoru planiran je parking ispred Hrama u dva nivoa sa 31PM+78PM, parking uz groblje na gornjoj lokaciji sa 19 PM kao i uz kapelu sa 10 PM, a kod objekta HDL planirano je nadzemnih 68PM. Planirana su i dva parking- stajališta za autobuse. Za ukupnu zonu je predviđeno 205 PM.

Kod formiranja otvorenih parking prostora koristiti sistem upravnog (izuzetno kosog) parkiranja, tako da veličina jednog parking mjesta bude 2.50(2.30)X5.0m. Obrada otvorenih parkinga treba da je takva da omogući maksimalno ozeljenjavanje. Koristiti po mogućnosti zastor od prefabrikovanih elemenata (beton-trava). Ako ima mogućnosti poželjno je u sklopu parkinga obezbijediti prostor za visoko zelenilo, kontejnere i osvetljenje.

Prilikom projektovanja i izgradnje garaže pridržavati se važećeg pravilnika o tehničkim zahtjevima za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozija.

Na planiranim parkinzima u zoni zahvata sprovesti mjere pejzažnog uređenja i oplemenjenja predmetne površine (npr. djelimično popločanje, više manjih pergolom natkrivenih površina, zasad adekvatnog zelenila,..), a sve u cilju ublažavanja negativnosti koje velika betonirana površina ima na ukupni pejzaž.

Elektroenergetska infrastruktura

Prenosna mreža Na osnovu podataka dobijenih od Operatora prenosnog sistema (Crnogorski elektroprenosni sistem -CGES A.D.), može se konstatovati da je prostor obuhvata plana udaljen od elektroenergetskih objekata koji su u vlasništvu CGES-a. Osim toga, u razvojnim planovima CGES-a za period 2022-2029. nije planirana izgradnja novih objekata na navedenom području.

TS 35/10 kV i 35 kV mreža Na osnovu podataka dobijenih od Operatora distributivnog sistema (CEDIS) o postojećem stanju na području zahvata UP „Kompleks pravoslavnog sabornog hrama u Budvi“, ne postoje izgrađene trafostanice TS 35/10 kV, niti 35 kV mreža.

TS 10/0,4 kV, 10 kV mreža i 0,4 kV mreža Prema podacima dobijenim od CEDIS-a, na području koje gravitira zahvatu UP „Kompleks pravoslavnog sabornog hrama u Budvi“ nalazi se jedan broj trafostanica TS 10/0,4 kV, kao i pripadajuća kablovska 10 kV mreža. Samom granicom zahvata Urbanističkog projekta, u dužini cca 150 m, prolazi 10 kV kablovski vod PHP 3x95mm², koji povezuje trafostanice TS 10/0,4 kV „Sv. Petka I“ i TS 10/0,4 kV „Podostrog“. Ovaj kablovski vod, u jednom segmentu ulazi u sam zahvat Urbanističkog projekta. U okviru granica UP-a, postoji niskonaponska 0,4 kV mreža, preko koje se napajaju objektu u okviru zahvata plana.

Za procjenu vršne snage planiranih objekata korišćene su vrijednosti specifičnog opterećenja zasnovane na iskustvu i podacima iz literature, koji se kreću u granicama 30-120 W/m², zavisno od namjene prostora. Za površine planirane za stanovanje vršna snaga je računata korišćenjem formula iz: - Tehničke preporuke 13 Poslovne zajednice EDB Srbije "Priključci na niskonaponsku mrežu i električne instalacije u zgradama". - Tehničke preporuke 14b Poslovne zajednice EDB Srbije "Osnovni tehnički uslovi za planiranje, projektovanje i gradnju niskonaponskih mreža i pripadajućih transformatorskih stanica 10 (20)/0,4 kV stambenih naselja". Ove formule određuju vršnu snagu mjerodavnu za planiranje objekata na osnovu teorijskih razmatranja, iskustva i snimanja (mjerenja) postojećeg stanja. Razmatrana naselja su klasifikovana u sedam kategorija, zavisno od toga da li su gradska ili prigradska, od gustine stanovanja, načina grijanja.

Javna rasvjeta je procijenjena na 0,5% snage objekata, uzevši u obzir da će biti korišćeni efikasni izvori svjetlosti (LED). Prema Tehničkoj preporuci 14b, prostor obrađen planom, namijenjen za stanovanje bi se mogao svrstati u naselje tipa 1 ili tipa 2. Uz faktor snage $\cos \varphi = 0.95$, ukupna prividna električna snaga na nivou zahvata iznosi: $S = 820,77$ kVA.

Ova električna snaga može da se realizuje izgradnjom jedne nove distributivne trafostanice TS 10/0,4 kV »Nova« 1x1000kVA. Izračunata jednovremena opterećenja odnose se na krajnji mogući kapacitet, uvažavajući maksimalnu građevinsku zauzetost urbanističkih parcela. Pošto se planirani objekti grade fazno, očekivano je postepeno dostizanje jednovremenog opterećenja. Na osnovu procijenjene snage zahvata plana, urbanističkog rješenja, postojećeg stanja i planirane gradnje objekata, može se konstatovati da cijelo područje može biti obuhvaćeno jednim trafo reonom.

Planirana trafostanica treba da bude u skladu sa važećom preporukom TP-1b „Distributivna transformatorska stanica DTS - EPCG 10/0,4 kV“, donesenim od strane Sektora za distribuciju - Podgorica „Elektroprivrede Crne Gore“, AD – Nikšić. Trafostanica je montažno-betonska sa srednjenaponskim postrojenjem u SF6 tehnologiji sa stepenom izolacije 24 kV. Treba da bude bar dva puta prolazna na strani srednjeg napona. Primarni namotaj transformatora 10 kV treba da bude prespojiv na napon 20 kV. Srednjenaponska oprema treba da bude sa stepenom izolacije 24 kV. Sve planirane trafostanice su slobodnostojeće i za njih su predviđene posebne urbanističke parcele, čije su dimenzije usklađene sa preporukom Distributivnog operatera.

Izvor napajanja planirane trafostanice je trafostanica TS 35/10 kV "Lazi". Predviđeno je da se ukine postojeća 10 kV kablovska veza dužine cca 30m između trafostanica TS 10/0,4 kV "Sveta Petka 1" i TS 10/0,4 kV "Sveta Petka 2", koje se nalaze neposredno jedna pored druge. Nova trafostanica TS 10/0,4 kV "Nova" 1x1000 kVA se "umeće" između njih. Na taj način je omogućeno dvostrano napajanje nove trafostanice – preko TS 10/0,4 kV "Sveta Petka 2" iz TS 35/104 kV "Lazi", a preko TS 10/0,4 kV "Sveta Petka 1" (tj TS 10/0,4 kV "Podostrog" i TS 10/0,4 kV "Zaobilaznica") iz TS 35/10 kV "Rozino".

Kompletna niskonaponska mreža mora biti kablovska (podzemna), radijalnog tipa, bez rezervi, do lokacija priključnih ormarića ili direktno u objekat do glavnih razvodnih tabli.

Mrežu izvesti niskonaponskim kablovima tipa PP00-A, XP00-A i PP00 ili XP00 0,6/1kV, presjeka prema naznačenim snagama pojedinih objekata. NN kablove po mogućnosti polagati u zajedničkom rovu na propisanom odstojanju i uz ispunjenje uslova dozvoljenog strujnog opterećenja po pojedinim izvodima. Broj niskonaponskih izvoda će se definisati glavnim projektima objekata i trafostanica. Novoplanirani objekti mogu biti priključeni na postojeću niskonaponsku mrežu, u skladu sa uslovima Distributivnog operatera.

Sva električna mreža, gdje god je bilo moguće, planirana je u trotoarima, ili u trupu saobraćajnice. Moguće je mijenjati trase 0,4 kV kablova uz saglasnost Distributivnog operatera i rješavanje imovinsko pravnih pitanja.

Pošto je javno osvjetljenje sastavni dio urbanističkih parcela, treba ga tako izgraditi da se zadovolje i urbanistički i saobraćajno-tehnički zahtjevi, istovremeno težeći da instalacija osvjetljenja postane integralni element urbane sredine. Mora se voditi računa da osvjetljenje saobraćajnica i ostalih površina osigurava minimalne zahtjeve koji će obezbijediti kretanje uz što veću sigurnost i komfor svih učesnika u noćnom saobraćaju, kao i o tome da instalacija osvjetljenja ima i svoju dekorativnu funkciju.

Kablove polagati slobodno u kablovskom rovu, dimenzija 0,4 x 0,8 m. Na mjestima prolaza kabla ispod kolovoza saobraćajnica, kao i na svim onim mjestima gdje se može očekivati povećano mehaničko opterećenje kabla (ili kabl treba izolovati od sredine kroz koju prolazi), kablove postaviti kroz kablovsku kanalizaciju, smještenu u rovu dubine 1,0 m.

Ukoliko to zahtijevaju tehnički uslovi Distributivnog operatora, zajedno sa kablom (na oko 40 cm dubine) u rov položiti i traku za uzemljenje, Fe-Zn 25x4 mm.

Duž trasa kablova ugraditi standardne oznake koje označavaju kabl u rovu, promjenu pravca trase, mjesta kablovskih spojnica, početak i kraj kablovske kanalizacije, ukrštanja, približavanja ili paralelna vođenja kabla sa drugim kablovima i ostalim podzemnim instalacijama.

Pri izvođenju radova preduzeti sve potrebne mjere zaštite radnika, građana i vozila, a zaštitnim mjerama omogućiti odvijanje pješačkog i motornog saobraćaja. Nove trafostanice moraju biti u skladu sa važećom Tehničkom preporukom Tp 1b FC Distribucija EPCG, predviđene kao slobodnostojeći, tipski objekti.

Nove niskonaponske mreže i vodove izvesti kao kablovske (podzemne), uz korišćenje kablova tipa PP00 (ili XP00, zavisno od mjesta i načina polaganja), ukoliko Distributivni operator ne uslovi drugi tipa kabla. Mreže predvidjeti kao trofazne, radijalnog tipa.

Elektroinstalacija svih novih objekata mora biti izvedena u skladu sa važećim tehničkim propisima i standardima, a kod stambenih objekata i sa normativima iz plana višeg reda. Instalacije moraju zadovoljavati sada važeće tehničke propise i standarde iz oblasti elektroinstalacija niskog napona. Za zaštitu od indirektnog dodira u objektima primijeniti sistem TN-S.

Izgradnjom novog javnog osvjetljenja otvorenog prostora i saobraćajnica oko kompleksa obezbijediti fotometrijske parametre date evropskom normom EN 13201. Kao nosače svjetiljki koristiti metalne stubove, predviđene za montažu na pripremljenim betonskim temeljima, tako da se po potrebi mogu demontirati, a napajanje javnog osvjetljenja izvoditi kablovski (podzemno), uz primjenu standardnih kablova (PP 00 4x25mm²; 0,6/1 kV za ulično osvjetljenje i PP 00 3(4)x16mm²; 0,6/1 kV za osvjetljenje u sklopu uređenja terena). Pri projektovanju instalacija osvjetljenja u sklopu uređenja terena oko planiranih objekata poseban značaj dati i estetskom izgledu instalacije osvjetljenja.

Sistem osvjetljenja, iz razloga energetske efikasnosti, treba da bude automatizovan uz upotrebu energetski efikasnih izvora svjetlosti: (LED), savremenih eksterijerskih, električnih i svjetlotehničkih karakteristika. Pri izboru svjetiljki voditi računa o tipizaciji u cilju jednostavnijeg održavanja.

Maksimalno dozvoljeni pad napona u instalaciji osvjetljenja, pri radnom režimu, može biti 5%. Kod izvedene instalacije moraju biti u potpunosti primjenjene mjere zaštite od električnog udara (zaštita od direktnog i indirektnog napona). U tom cilju, mora se izvesti polaganje zajedničkog uzemljivača svih stubova instalacije osvjetljenja, polaganjem trake Fe-Zn 25x4 mm i njenim povezivanjem sa stubovima i uzemljenjem napojnih trafostanica. Obezbijediti selektivnu zaštitu kompletnog napojnog voda i pojedinih svjetiljki.

Obezbijediti mjerenje utrošene električne energije. Komandovanje uključanjem i isključenjem javnog osvjetljenja obezbijediti preko uklopnog sata ili fotoćelije. Za polaganje napojnih vodova važe isti uslovi kao i kod polaganja ostalih niskonaponskih vodova.

Hidrotehnička infrastruktura

Postojeće stanje

Prostorni obuhvat Planskog dokumenta - Urbanistički projekat „Kompleks Pravoslavnog Sabornog Hrama u Budvi“ ograničen je sa južne strane Obilaznicom – Ulicom Žrtava fašizma, sa istočne strane i dijelom zapadne strane saobraćajnicom, sa sjeverne i dijelom zapadne strane susjednim parcelama sa stambenim objektima. Sredinom planskog područja sjeverno od bloka 18 i južno od bloka 29 (označeno prema u DUP-u Potkošljun) pruža se staza koja će biti buduća saobraćajnica. Prostor obuhvaćen ovim planskim dokumentom je razmatran u okviru planskog dokumenta višeg reda DUP Potkošljun pa se prilikom planiranja vodilo računa da se hidrotehnička infrastruktura ovog planskog dokumenta uklopi u hidrotehničku infrastrukturu DUP-a Potkošljun. Takođe se vodilo računa da se ispoštuju smjernice i uslovi dati od strane Doo „Vodovod i kanalizacija Budva“. Prostor je u smislu pada terena orijentisan jugoistočno i prostor se dijeli na dvije cjeline i to područje južno od pješačke staze – planirane saobraćajnice i sjeverno od pješačke staze – planirane saobraćajnice između blokova 18 i 29. Do podataka o postojećoj vodovodnoj, kanalizacionoj mreži se došlo na osnovu obezbijeđenih katastarskih instalacija vodovoda od strane Doo »Vodovod i kanalizacija Budva«, i na osnovu podataka iz ranije obrađene planske dokumentacije.

Postojeća vodovodna mreža

Južno od južne granice planskog dokumenta Ulicom Žrtava fašizma, položene je vodovodna cijev prečnika 250 mm koja se ukida i zamjenjuje novom cijevi od daktilnog liva. U blizini zapadne granice, van planskog područja položena je PEHD - PEVG (polietilen visoke gustce) cijev prečnika 110 mm, a u blizini istočne granice, dijelom van planskog područja, a dijelom u planskom području položene su vodovodne cijevi prečnika 10 mm, 150mm i 200mm. Na prostoru zahvata planskog dokumenta DUP-a postoji izgrađena i crpna stanica koja se u narednom periodu planira ukinuti. Skoro sva navedena vodovodna mreža je samo prostorno smještena u blizini ili u prostoru obuhvata planskog dokumenta, a funkcionalno nije povezana sa planskim područjem, osim vodovodne cijevi 250mm koja se pruža Ulicom Žrtava fašizma. Na nju je vezan priključni cjevovod profila 50mm.

Planirano stanje

Da bi se dimenzionisala potrebna distributivna vodovodna mreža naselja, potrebno je usvojiti specifičnu dnevnu potrošnju po korisniku, kao i koeficijente dnevne i satne neravnomjernosti. Određivanje specifične potrošnje je jako osjetljivo, jer se bazira na čitavom nizu pretpostavki i drugih parametara i osnovnih kriterijuma kao što su: veličina i tip naselja, struktura potrošača, stepen opremljenosti stanova ili porodičnih kuća, struktura i kategorija hotelskih kapaciteta, klimatski uslovi, zastupljenost kultivisanog zelenila, vrsta i veličina okućnica, saobraćajnih površina i drugih zahtjeva koje treba da zadovolji procjenjena dnevna prosječna potrošnja po korisniku. Plansko područje će se kao i do sada snabdjevati vodom iz vodovodnog sistema Budva. Na planskom području planirani potrošači su postojeći Parohijski dom, planirani objekti uz Parohijski dom. U potrebnu potrošnju potrebno je obuhvatiti i zalivanje zelenih površina i pranje okolnih pločanih površina.

Planirano rješenje

Postojeći vodovodni priključak prečnika 50 mm zadovoljava sve navedene potrebe za vodom kao i izradu unutrašnje hidrantske mreže. Postojeći priključak je izveden na postojeći cjevovod prečnika 250 mm. U narednom periodu se planira ukidanje ove vodovodne cijevi prečnika 250mm i zamjena novom daktilnom cijevi prečnika 250 mm. Planira se za plansko područje izgradnja još jednog priključka na vodovodnu mrežu prečnik 90 mm od PEHD cijevi za izgradnju vanjske hidrantske mreže. Po zahtjevu Doo „Vodovod i kanalizacija Budva,“ ovaj priključak će se izvesti sa ugrađenim vodomjerom za mjerenje utrošene količine vode. Vodovodna mreža neposredno uz objekte će biti razrađena u projektnoj dokumentaciji. Kroz sadašnju stazu, buduću saobraćajnicu koja se pruža sredinom planskog područja južno od bloka 29 i sjeverno od bloka 18 planira se izgradnja dva cjevovoda PEHD 110mm i DCI 200 mm kao i izgradnja nove crpne stanice zapadno od granice bloka 29. Izgradnjom ove pumpne stanice ukida se postojeća pumpna stanica smještena na istočnoj strani bloka 18. Jedan cjevovod vodi do pumpne stanice, a drugi cjevovod sa povećanim pritiskom dolazi do područja gdje je postojeća crpna stanica koja se ukida i snabdijevaće područje koje gravitira

postojećoj crpnoj stanici. Navedena planirana vodovodna infrastruktura u hidrotehničkom smislu nije funkcionalno vezana za plansko područje, samo prostorno pripada planskom području ili njegovoj neposrednoj blizini.

Fekalna kanalizacija

Postojeće stanje

Uz plansko područje sa zapadne strane smještena je PVC kanalizaciona mreža prečnika 250 mm, a uz istočnu granicu planskog područja dijelom van planskog područja, dijelom u planskom području smještena je PVC kanalizaciona mreža prečnika 300 mm. Sva ova navedena kanalizaciona mreža je samo prostorno smještena u blizini ili u prostoru obuhvata planskog dokumenta, a funkcionalno nije povezana sa planskim područjem. Postojeće stanje je takvo da se otpadne vode Parohijskog doma i Gradske kapele odvođe u septičku jamu, nemaju priključak na gradsku kanalizacionu mrežu kanalizacionog sistema Budve.

Mreža fekalne kanalizacije

Odvođenje i tretman upotrebljenih voda je nužna potreba, i igra važnu ulogu u urbanizaciji područja i predstavlja glavni uslov za higijenu i zdrav život i rad u naseljima. Kanalizacija kao integralan sistem, predstavlja jedan neprekidan spojen sistem odvođenja otpadnih voda, koji obuhvata početne tačke sistema, odnosno mjesta nastanka otpadnih voda, kao što su sanitarni objekti i uređaji u zgradama i institucijama, povezani sa instalacijama u objektima, kućnim priključcima, sekundarnim kanalizacionim mrežama i glavnim kolektorima, uređajima za prečišćavanje upotrebljenih voda kao i mjesta isticanja prečišćenih otpadnih voda u prirodni recipijent.

Planirano stanje

Količine otpadnih voda su obračunavane kao 80% potrošene količine vode. Minimalni prečnik kanalizacione mreže se planira 250 mm radi mogućnosti pristupa kamerom radi identifikacije eventualnih grešaka u funkcionisanju kanalizacione mreže. Kanalizaciona mreža ovog profila je više nego dovoljna za odvođenje otpadnih voda sa planskog područja.

Planirano rješenje

U okviru posmatranog područja, važno je naglasiti da upotrebljene vode koje se upuštaju u gradsku kanalizaciju trebaju biti takvog kvaliteta da ispunjavaju zakonom propisani parametri za kvalitet otpadnih voda koje se upuštaju u gradsku kanalizaciju. S obzirom na vrstu potrošača pitke vode, odnosno proizvođača otpadne vode u okviru ovog planskog područja bez industrijskih grana, i vlasnika eventualnog poljoprivrednog zemljišta, ovaj uslov treba da je apriori ispunjen. Otpadne vode se takođe ne smiju nikako upuštati u atmosfersku kanalizacionu mrežu, jer je to samo posredno upuštanje u recipijent. Još je jedan neophodan aspekt koji je potrebno veoma ozbiljno razmotriti i koji se ni u kom slučaju ne smije zanemariti, a to je da se spriječi upuštanje većih količina kišnice, odnosno oborinskih voda u fekalnu kanalizaciju. Kao što je navedeno u okviru planskog područja nema izgrađene kanalizacione mreže, otpadna voda se sakuplja i odvodi u septičke jame. Planira se odvodnja otpadnih voda sa dijela planskog područja – bloka 29 putem kanalizacionog kolektora prečnika 300 mm koji se pruža planiranom saobraćajnicom središnjim dijelom planskog područja. Otpadne vode sa dijela planskog područja- blok 18 odvođiće se preko planiranog fekalnog kolektora u Ulici Žrtava fašizma prečnika 300mm. Na mjestima priključenja prostornih jedinica potrebno je izraditi propisne šahtove za kućne priključke. Mreža kanalizacionih cijevi prati putnu infrastrukturu i zelene površine. Mreža fekalne kanalizacije, planirana je da se gradi od PEHD korugovanih cijevi klase u zavisnosti od dubine ukopavanja i potrebnog pritiska. Na mjestima priključaka i na rastojanju od 50m planirana je izgradnja revizionih okana sa liveno-gvozdenim poklopcima i propisnim penjalicama. Planirano je da se otpadne vode sa svog područja odvođe kanalizacionom mrežom koja gravitira prema gradskom kanalizacionom kolektoru i dalje na postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda.

Atmosferska kanalizacija

Postojeće stanje

U okviru planskog područja i u njegovoj neposrednoj blizini nije izgrađena atmosferska kanalizacije.

Planirano stanje

Odvođenje atmosferske vode sa krovova objekata, ulica i drugih asfaltiranih površina vršiće se rigolama, slivnicima i cjevovodima, kao i otvorenim kanalima, betonskim ili prekrivenim travom. Kanalima i rigolama je potrebno vodu najkraćim putem sa saobraćajnih i pješačkih površina odvesti u okolne zelene površine. Princip je da se na području sa manjom gustinom stanovanja, odnosno izgrađenim individualnim stambenim objektima sa okućnicom, voda sa betonskih površina i krovova može da se odvodi u zelene površine radi smanjivanja oticanja (povećanja infiltracije). Uobičajeno je da se preporučuje takođe postavljanje većeg broja poprečnih rešetki u saobraćajnice, na mjestima gdje pad omogućava slivanje vode u otvorene kanale.

Planirano rješenje

U okviru planskog dokumenta veliki dio područja pod zelenim površinama pa se na tom dijelu planira odvodnja atmosferskih otpadnih voda infiltracijom u zelene površine. Saobraćajnicom kroz središnji dio planskog područja između blokova 18 i 29 predviđa se atmosferska kanalizacija kao i saobraćajnicama koje se prostiru istočno i zapadno od Hrama. Predviđaju se kolektori prečnika 400 i 500 mm koji će se priključiti na planirani kolektor atmosferske kanalizacije u Ulici Žrtava fašizma. Mreža za odvođenja atmosferskih voda, planirana je duž saobraćajnica koje su oivičene ivičnjacima i trotoarima. Kanali atmosferske kanalizacije se mogu graditi od cijevi od polietilna visoke gustoće - PEVG (PEHD) – korugovanih cijevi sa betonskim ili PE šahtovima, sa potrebnim brojem slivnika i revizionih slivnika na kojima se postavljaju jednodjelne i dvodjelne slivničke rešetke.

Elektronsko-komunikaciona infrastruktura

Postojeće stanje

Području koje obuhvata zona UP-a za kompleks pravoslavnog hrama u Budvi, se nalazi relativno blizu centralne zone grada, gdje se nalazi glavna telefonska centrala Budve, TK Centar Budva, sa koje se fiksnom telefonijom napajaju korisnici komunikacionih servisa. U okruženju ove zone nalaze se i bazne stanice mobilnih operatera tako da su kvalitetno zastupljena sva tri mobilna operatera: T-Mobile, „Telenor CG” i M-Tel. Takođe su u kontaktnim zonama obrađivanog područja Zastupljeni i kablovski distributeri televizijskog signala. Kablovska komunikaciona kanalizacija od pomenute telefonske centrale do saobraćajnice koja ulazi u zonu razmatranog DUP-a izrađena je i sadrži dovoljan broj PVC cijevi za potrebe postojećih kao i planiranih korisnika sa ovog područja. Kroz kablovsku kanalizaciju su provučeni uvlačni komunikacioni kablovi sa bakarnim provodnicima kao i optički komunikacioni kablovi.

Telekomunikaciona kanalizacija koja postoji u obodnoj zoni, nastavlja se na TK kanalizaciju centralne zone, takođe prema postojećem tk cvoru TK Centar Budva.

Telekomunikacioni izvodi u obodnoj zoni posmatranog UP-a su unutrašnji, a kvalitet telekomunikacionih kablova unutar zone je dobar.

Kroz postojeću tk kanalizaciju su provučeni tk GM kablovi i radi se o tk kablovima koje je u novije vrijeme Crnogorski Telekom položio kroz postojeću i novoizgrađenu komunikacionu kanalizaciju. Postojeća komunikaciona kanalizacija na obodnom području izgrađena je sa 3, odnosno 2 PVC cijevi presjeka Ø 110 mm.

Telekomunikaciona okna su smještena u trotoarima saobraćajnica, standardnih su dimenzija, i sva zatvorena sa metalnim ramom sa lakim poklopcima.

Kako je gore istaknuto postojeći fiksni komunikacioni pretplatnici sa područja UP-a i područja obodnih zona, su vezani na komunikacioni čvor Budva Centar, koji je kao što smo naveli smješten u objektu Crnogorskog Telekomoma.

Telekomunikacioni priključci na ovim čvorovima omogućavaju korisnicima pružanje svih vrsta savremenih komunikacionih i broadband servisa, kao što su : ISDN, ADSL, IPTV itd. TK kablovi koji su korišteni na području ovog UP-a su, uvlačni TK kablovi tipa TK 59 GM.

Kapaciteti postojećih unutrašnjih telekomunikacionih izvoda u obodnim zonama i zoni predmetnog UP-a su takvi da trenutno zadovoljavaju potrebe svih postojećih pretplatnika.

Planirano stanje

Kao što je rečeno u opisu postojećeg stanja, postojeći fiksni pretplatnici iz zone ovog UP-a trenutno se napaja fiksnom telefonijom od strane dominantnog fiksnog operatera Crnogorskog Telekomoma, sa telekomunikacionog čvora Budva Centar, koji je smješten u objektu Crnogorskog Telekomoma u centralnoj zoni grada Budve.

Kapaciteti ovog telekomunikacionog čvora sa svim vrstama komunikacionih servisa su takvi da zadovoljavaju potrebe svih sadašnjih i budućih korisnika iz obodnih zona i zone ovog UP- a, a po potrebi se mogu lako i brzo proširivati.

Mobilnom telefonijom, objekte iz zone napajaju sva tri mobilna operatera : T-Mobile, Telenor i M-Tel. Što se tiče fiksne telefonije, već je rečeno da su kapaciteti unutrašnjih telekomunikacionih izvoda zadovoljavajući, tako da omogućavaju uslove za dodjelu svih tipova savremenih telekomunikacionih priključaka. Pored zone razmatranog Dupa izgrađena je kablovska komunikaciona kanalizacija i kablovska mreža od strane Crnogorskog Telekomoma.

Datim rješenjima se predlaže izgradnja nove kablovske komunikacione kanalizacije obodima razmatrane zone kao i saobraćajnicama koje prodiru u zonu obuhvata, a sve u cilju efikasnijeg i lakšeg nalaženja kvalitetnih tehničkih rješenja za priključenje budućih korisnika iz ove zone.

Predloženo je da se izgradnja nove telekomunikacione kanalizacije i njeno povezivanje sa postojećom telekomunikacionom kanalizacijom, u zoni obuhvata ovog DUP-a, uradi od planiranog kablovskog okna br.1, sa 2 PVC cijevi Ø 110 mm zaključno do okna br.21, u skladu sa komunikacionim zahtjevima planiranih objekata u zoni obuhvata, kako je prikazano na situaciji br.14, u prilogu plana.

Sekundarna komunikaciona kablovska kanalizacija u zoni planiranih objekata gradiće se sa 2 PE cijevi Ø 60 mm, a planira se izgradnja ukupno 21 novih komunikacionih okana. Komunikaciona okna br. 9, 16 i 20 se tretiraju kao priključna i gradit će se u dimenzijama (100x100x100) cm dok će ostala okna biti standardnih dimenzija (160x140x190)cm.

Dakle, ukupan broj planiranih telekomunikacionih okana sa lakim poklopcem je 21, a ukupno je planirano da se izgradi oko 1800m telekomunikacione kanalizacije sa 2 PVC cijevi Ø 110mm.

Trasu planirane telekomunikacione kanalizacije potrebno je, gdje god je to moguće , uklopiti u trase trotoara ili zelenih površina, jer bi se u slučaju da se telekomunikaciona okna rade u trasi saobraćajnice ili parking prostora, morali ugraditi teški poklopci sa ramom i u skladu sa tim uraditi i ojačanje okana, što bi bilo neekonomično. Telekomunikacionu kanalizaciju koja je planirana u okviru ovog UP-a, kao i telekomunikaciona okna izvoditi u svemu prema važećim propisima Crne Gore i preporukama planova viseg reda i preporukama nekadašnje ZJ PTT za ovu oblast.

Projektant je dužan da naglasi da je u odnosu na pojavu kablovskih distributera, jedna PVC cijev Ø 110 mm u planiranoj telekomunikacionoj kanalizaciji predviđena za potrebe kablovskih distributera. Ostavljena je i mogućnost montaže javnih telefonskih govornica od strane bilo kojeg operatera. Kroz PVC cijevi se po potrebi mogu provlačiti različiti kablovi za potrebe Crnogorskog Telekomoma ili bilo kojeg komunikacionog operatera i izvršiti njihovo dovođenje do kablovskih izvoda u planiranim i postojećim objektima. Od planiranih komunikacionih okana, projektima za pojedine objekte u zoni obuhvata, definisati plan i način priključenja svakog pojedinačnog objekta.

Sekundarnu distributivnu kablovsku kanalizaciju pojedinačnim projektima treba predvidjeti do ormara koncentracija unutrašnjih instalacija samih objekata.

Kućnu TK instalaciju treba izvoditi u tipskim ormarićima ITO LI, lociranim u ulazu u objekte na propisanoj visini ili u tehničkim prostorijama planiranih objekata.

Na isti način izvjesti i ormariće za koncentraciju instalacije za potrebe kablovske distribucije TV signala, sa opremom za pojačavanje TV signala. Kućnu TK instalaciju u svim prostorijama izvoditi optičkim ili SKS kablovima FTP ili SFTP tipa, ili drugim kablovima sličnih karakteristika. Provlačiti ih kroz PVC cijevi, sa ugradnjom odgovarajućeg broja razvodnih kutija, s tim da u svakoj poslovnoj jedinici treba predvidjeti min 4 priključka, a u stambenim jedinicama min 2 priključka.

2.3 Kontaktna područja, uslovi javnih preduzeća, ustanova i drugih institucija

2.3.1 Kontaktna područja

Dio koji je predmet izrade Strateske procjene uticaja na zivotnu sredinu – blok 18. I blok 29. pripada obuhvatu DUP-a “Potkošljun”

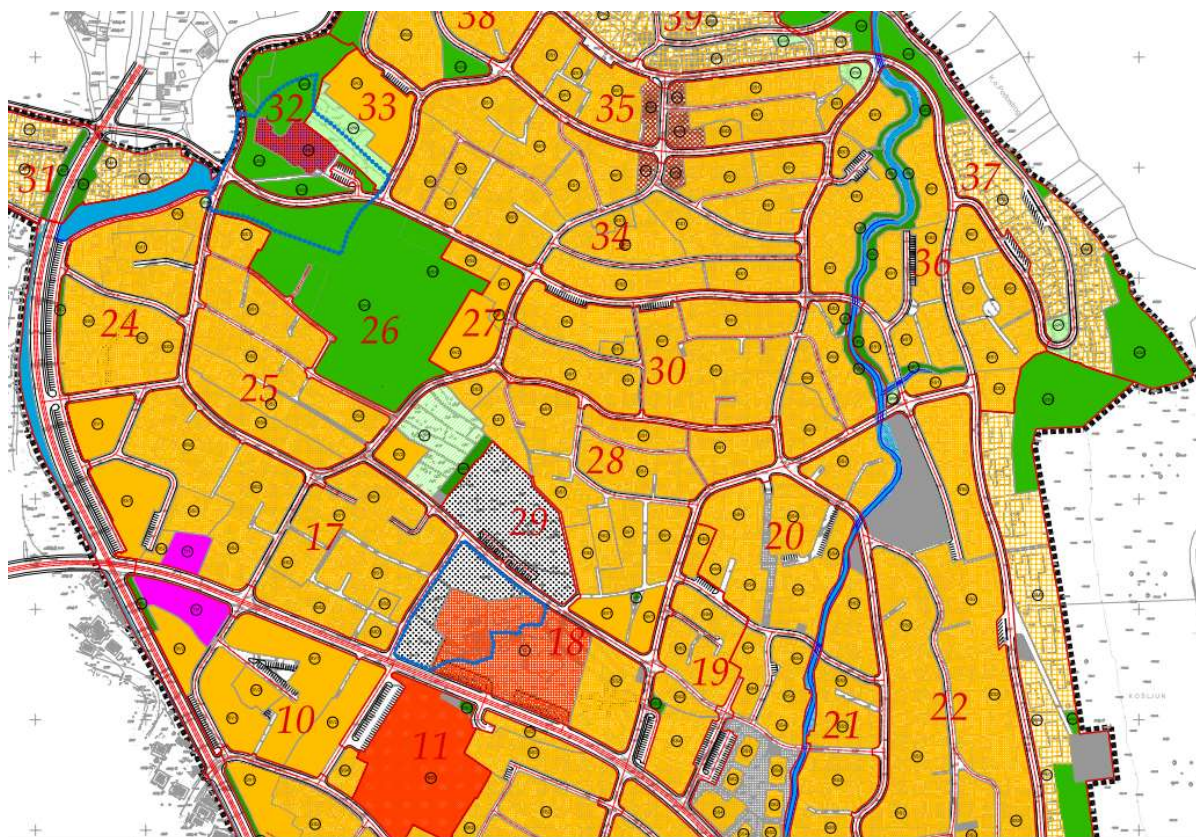
Panorama naselja Potkošljun sa granicom plana; Izvor: DUP “POtkošljun”, 2008.

Smjernicama za zaštitu graditeljskog nasljeđa, zaštita *Mainskog groblja sa crkvom Sv. Petke*

podrazumijeva slijedeće mjere: "jasno definisanje zaštićene ambijentalne cjeline i njene zaštitne, kontakt-zone";

I pored jasno definisanih smjernica, mozemo reci da kontakt zonu Mainskog groblja sa crkvom sv.Petke cine vec izgradjeni stambeni blokovi (osim objekta Osnovne skole) i uglavnom nize spratnosti.

Nacrtom Urbanistickog projekta bloka 18. I 29. je navedeno: Na osnovu planskih rjesenja GUP-a i DUP-a je realizovana ključna mreža saobraćajnica, a u toku je izgradnja saobraćajnice koja dijeli blokove 18 i 29 iz DUP-a „Podkošljun“. Što se tiče realizacije planskih rjesenja u okviru lokacije predmetnog Urbanističkog projekta, na osnovu DUP-a „Podkošljun“ izveden je dio planiranih kapaciteta stambeno poslovnog objekta na urbanističkoj parceli UP7, u bloku 18, uz planirani kompleks Hrama, na kojoj je DUP-om planirana namjena SS2 – odnosno stanovanje srednjih gustina. Za objekat je izdata saglasnost gradskog arhitekta na idejno rjesenje. Izvedena je prva faza planiranog objekta, odnosno samo njegov poslovni dio, u kojem je pozicioniran market HDL. Takođe su u toku radovi na proširenju kapaciteta groblja u okviru bloka 29, kako je predvidjeno DUP-om „Podkošljun“

Namjena kontaktnih zona blokova 18 I 29

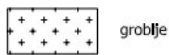
POVRŠINE ZA STANOVANJE
PRETEŽNO STAMBENA NAMJENA

	stanovanje manje gustine (jednoporodično stanovanje)
	stanovanje manje gustine (višeporodično stanovanje u gradskim vilama)
	stanovanje manje gustine u zoni rekonstrukcije i obnove (višeporodično stanovanje-niski objekti)
	stanovanje srednje gustine (niski i srednje visoki objekti)
	stanovanje srednje gustine (srednje visoki i objekti veće visine i visoki objekti)

POVRŠINE ZA URBANO ZELENILC

	gradske šume
	uredene slobodne površine
	linearno zelenilo
	površine za sport i rekreaciju u okviru zelenila
	maslinjad

**POVRŠINE ZA KOMUNALNU
INFRASTRUKTURU**

groblje

**POVRŠINE ZA VJERSKE OBJEKTE
I KOMPLEKSE**

kompleks manastira Podostrog

vjerski objekat - crkva

Kontaktne zone uz UP 18 I 29

Prema režimu uređenja prostora utvrđnom u okviru DUP-a "Potkošljun", prostor koji zauzimaju blokovi 18 I 29 neposredno kontaktira sa sledećim blokovima:

- Sa zapadne strane izgrađenim blokom 17, u kome je zastupljeno stanovanje srednje gustine, (niskih, srednje visokih, objekti veće visine I visoki objekti)
- Sa istočne strane izgrađenim blokom 19, u kome je zastupljeno stanovanje srednje gustine, (srednje visokih ili objekti veće visine I visoki objekti), zatim stanovanje srednje gustine u zoni rekonstrukcije I obnove (objekti veće visine), uz parcelu na kojoj je predviđeno linearno zelenilo;
- Sa sjeverne strane se nalazi blok 28, koji sa tri strane okružuje blok 29. U bloku 28 je zastupljeno stanovanje srednje gustine (niskih, srednje visokih, objekti veće visine I visoki objekti), zatim stanovanje srednje gustine u zoni rekonstrukcije I obnove (objekti veće visine). Takodje je Dup-om predviđeno stanovanje veće gustine (objekti veće visine I visoki objekti). Sa sjeverozapadne strane bloka 29 je predviđena zona sa površinom namijenjenom za sport I rekreaciju u okviru zelenila, razdvojenu od bloka 29. zonom linearnog zelenila.
- Sa južne strane bloka 18. zastupljeno je stanovanje srednje gustine (srednje visokih, objekti veće visine I visoki objekti), zatim stanovanje srednje gustine u zoni rekonstrukcije I obnove (srednje visoki objekti). Ovi sadržaji pripadaju bloku 12. Sa južne strane se takodje nalazi I objekat osnovne škole, sa školskim dvorištem (blok 11.)

Blok 10. orijentisan jugozapadno je sa objektima veće I velike gustine (Objekti veće visine I visoki Objekti).

Mozemo reci da su kontaktne zone u velikom procentu izgradjene, odnosno postoji mali broj slobodnih parcela na kojima je dozvoljena gradnja, I nalaze se u zonama Srednje gustine stanovanja.

DUP-om Potkosljun definisana je srednja gustina stanovanja - od 160 do 220 st./ha bruto gustine, dok je visoka gustina od 240 do 400 st./ha bruto gustine stanovanja.

Zatim je definisano da je:

-Visoki objekat je objekat od šest do osam nadzemnih etaža s mogućnošću izgradnje podruma (ili garaže u suterenu). Minimalna spratnost visokog objekta se označava na sljedeći način: $G(\text{ili Po})+P+4+Pk$, a maksimalna: $G(\text{ili Po})+P+6+Pk$ ili $G(\text{ili Po})+P+7$.

Objekat veće visine je objekat do pet nadzemnih etaža s mogućnošću izgradnje podruma (ili garaže u suterenu). Maksimalna spratnost višeg objekta se označava na sljedeći način: $G(\text{ili Po})+P+3+Pk$ ili $G(\text{ili Po})+P+4$.

-Srednje visoki objekat je objekat do četiri nadzemne etaže s mogućnošću izgradnje podruma (ili garaže u suterenu). Maksimalna spratnost srednje visokog objekta se označava na sljedeći način: $G(\text{ili Po})+P+2+Pk$ ili $G(\text{ili Po})+P+3$.

-Niski objekat je objekat do tri nadzemne etaže s mogućnošću izgradnje podruma (suterena ili garaže u suterenu). Maksimalna spratnost niskog objekta se označava na sljedeći način: $Su(Po \text{ ili } G)+P+1+Pk$ ili $G(\text{ili Po})+P+2$.

DUP takodje propisuje da se u površinama za stanovanje mogu se dozvoliti, i:

- prodavnice i zanatske radnje, koje ni na koji način ne ometaju osnovnu namjenu i koje služe svakodnevnom potrebama stanovnika i korisnika područja, poslovne i kancelarijske djelatnosti koje se osim u prizemljima objekata mogu obavljati i u stanovima, kao i ugostiteljski objekti i manji objekti za smještaj turista,

- objekti za upravu, vjerski objekti, objekti za kulturu, zdravstvo i sport i ostali objekti društvenih djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja.

2.3.2 Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija

Za potrebe izrade planskog dokumenta pribavljene su smjernice i uslovi nadležnih institucija i javnih preduzeća:

- Crnogorski elektrodistributivni system
- Crnogorski elektroprenosni sistem AD
- Agencija zaelektronske komunikacije i poštansku djelatnost
- Agencija za civilno vazduhoplovstvo
- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma –Direktorat za prirodu
- Uprava za saobraćaj
- Uprava za zaštitu kulturnih dobara
- Agencija za zaštitu životne sredine
- Ministarstvo odbrane
- Uprava za katastar i državnu imovinu
- DOO Vodovod i kanalizacija Budva
- Zavod za hidrometeorologiju I seizmologiju

3 OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE

3.1 Geografski položaj

Područje koje tretira Urbanistički projekat “Kompleks Sabornog Hrama u Budvi” se nalazi u okviru katastarske opštine KO Budva. Preciznije, lokacija površine cca 3.30 ha se nalazi sa sjeverne strane obilaznice, uz postojeće groblje i crkvu Sv.Petke.

Slika 3.1. Prikaz lokacije Urbanističkog projekta

Osnovna specifičnost područja Urbanističkog projekta je postojeći kompleks Mainskog groblja i crkve Sv. Petke. U okviru ovog kompleksa izgrađen je i objekat Parohiskog doma, kao i kapela sa uređenim platoom ispred nje.

U visočijoj zoni područja plana planiran je prostor za proširenje postojećeg groblja. Izgradnja grobnica i pješačkih staza je u ovoj zoni već započeta.

Uz kompleks groblja, kapele i crkve, dominiraju i zelene parkovske površine, koje su sa prorijeđenim zelenim fondom, koji je neophodno obnoviti i obogatiti novom sadnjom. Ispred objekata crkve i Parohiskog doma, nalazi se postojeći parking prostor koji služi samo za potrebe pomenutih objekata. U zahvatu je lociran i stambeno poslovni objekat, za koji je izrađen Glavni projekat po UTU- ima izdatim na osnovu važećeg DUP-a “Podkošljun”. Za objekat je izdata saglasnost gradskog arhitekta na idejno rješenje. Izvedena je prva faza planiranog objekta, odnosno samo njegov poslovni dio, u kojem je pozicioniran market HDL.

Pored navedenog građevinskog fonda na lokaciji je izveden i parking prostor između postojeće kapele i stambeno poslovnog objekta.

Cjelokupan planski zahvat od cca 3.30 ha, podijeljen je na 2 urbanistička bloka, blok 18 i 29. Blokove razdvaja saobraćajnica čija je rekonstrukcija u toku, a koja prolazi između Mainskog groblja i novog groblja, uz postojeći park.

Blok 18 obuhvata zonu:

- Mainskog groblja i crkvu Sv. Petke i crkvu Sv. Paraskeve;
- gradsku kapelu ;
- postojeći objekat Parohiskog doma;
- stambeno poslovni objekat (realizovan je prizemni poslovni dio objekta, dok je na visočijim etažama idejnim projektom objekta predviđeno stanovanje);
- postojeću izvedenu trafostanicu u neposrednoj blizini izvedenog dijela stambeno poslovnog objekta- marketa;
- postojeće zelene površine.

Blok 29 podrazumijeva zonu:

- proširenja i uređenja postojećeg groblja, uz
- postojeće kolske i pješačke koridore sa sjeverne strane proširenja groblja.

U zahvatu UP postoji izuzetno vrijedna vegetacija koja u pejzažnom smislu dominantno utiče na vizuelni identitet prostora, i to bi i nakon izgradnje Hrama trebalo očuvati. Postojeće parkovske površine u zaleđu crkava Sv. Petke i Sv. Paraskeve i Mainskog groblja čine izuzetno vrijedni ostaci hrastovih šuma koje su nekada dominirale vegetacijom ovog kraja. Postoje i vrijedni sađeni primjerci masline (*Olea europaea*). Ispred postojećih objekata parohijskog doma nalaze se slična stabla hrasta, većih dimenzija, koja predstavljaju izuzetnu vrijednost za ovaj dio Budve.

3.2 Prirodno – geografske odlike

U periodu poslije zemljotresa 1979.godine Republički fond za obnovu i izgradnju područja postradalog od katastrofalnog zemljotresa naručio je izradu inženjersko-geoloških i seizmičkih elaborata koji bi služili za donošenje što kvalitetnijih planerskih i urbanističkih odluka i smanjili seizmički rizik. Tako su za prostor opštine Budva napravljene Seizmogeološke podloge i seizmička mikrorejonzicija urbanog područja SO Budva koje su uradili Zavod za geološka istraživanja Crne Gore, OOUR Inženjerska geologija i hidrogeologija i „Geoinženjering“ – Sarajevo, OOUR Institut za geotehniku i ispitivanja građevinskih materijala. U okviru tog projekta sačinjene su Karta stabilnosti terena i Karta podobnosti terena za urbanizaciju u razmjeri 1:5000. Ovaj dokument je korišćen pri izradi Prostornog plana opštine Budva i Generalnog urbanističkog plana priobalnog područja opštine Budva za sektor Budva – Bečići. Prostornim planom Republike Crne Gore obrađeni su geoseizmički, inženjersko-geološki uslovi i upravljanja seizmičkim rizikom. Svi naprijed navedeni dokumenti korišćeni su i pri izradi DUP-a Podkošljun.

3.2.1 Morfološke karakteristike

Područje obuhvaćeno UP-om “Kompleks Sabornog Hrama u Budvi” se nalazi na lijevoj strani doline rijeke Grđevica, u njenom donjem dijelu toka, u dolini Podkošljunskog potoka i na zapadnim padinama brda Košljun.

Apsolutne kote kreću se od 20.00 m n.v. u blizini raskrsnice na najjužnijem uglu zahvata Plana, kod postojećeg objekta HDL-a, do oko 38.50 m n.v. uz najsjeverniji ugao zahvata Plana. Nagibi terena u pravcu sjever-jug kreću se u rasponu 5° do 10° u neposrednoj blizini „Obilaznice“, sjeverno od nje.

3.3 Geološke karakteristike i hidrogeološke karakteristike terena

Geološke karakteristike

Teren koji obuhvataju listovi Budva i Kotor, prema Tumaču OGK za listove Budva i Kotor, po svojoj geološkoj građi predstavlja najsloženije područje u jugoistočnom dijelu spoljašnjih Dinarida. Na ovom prostoru su razvijeni raznovrsni sedimenti od donjeg trijasa, pa sve do najmlađih kvartarnih tvorevina. Sedimentacija se odvijala u tri regiona u kojima su nataloženi sedimenti sa različitim

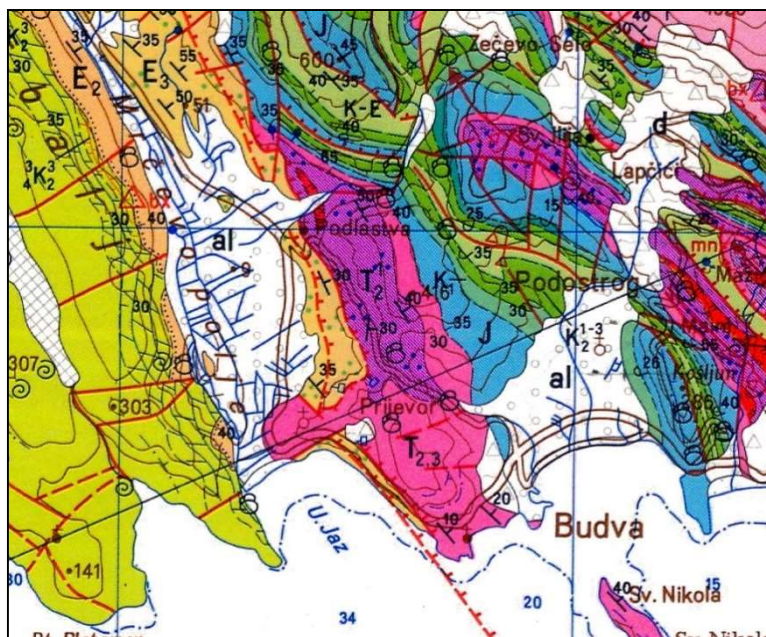
biostratigrafskim facijalnim i litološkim karakteristikama. Posljedica tog različitog razvoja sedimenata je formiranje tri geotektonske jedinice: Paraautohton, Budvansko-barska zona i Visoki krš. U geološkoj građi šireg terena učestvuju tvorevine trijase, jurske i kvartarne starosti.

Flišna serija srednjeg trijasa je rasprostranjena uglavnom između Budve i Buljarice, gdje se javljaju u više razbijenih pojaseva. Podina fliša nije otkrivena, a u povlati leže različite tvorevine – anizijski krečnjaci, ladinski krečnjaci i vulkanogeno-sedimentna serija. Vulkasnske stijene, porfiriti i dijabazi, otkirvene su u okolini Bečića i Buljarice. Nastale su u srednjem trijasu kao submarinski izlivi bazične magme. Izlivanje ovih stijena obavljeno je krajem anizijskog kata a vulkanska aktivnost je nastavljena i kasnije, kada je nataložena vulkanogeno-sedimentna serija.

Ladinsko-gornjo trijaska serija sedimenata, na prostoru oko Rafailovića leži normalno preko sedimentno-vulkanogene serije. Donji djelovi serije, debljine 30-150 m izgrađeni su od slojevitih sivih krečnjaka. Značajno učešće imaju i crvenkasti sivi do crni rožnaci, kao proslojci, mugle ili manje sočiva. Ovaj dio serije bi uglavnom odgovarao ladinskom katu, koji normalno prelazi u slojevite, dolomitične jedre sive krečnjake, crvene, žućkaste do crne rožnace i silifikovane laporce. Rožnaci se i ovdje javljaju kao proslojci, mugle, ili kao tanke zone u krečnjacima.

Jura (J) Jurska serija se prostire u vidu uzanih i dugih pojaseva duž magistralnog puta Budva - Petrovac. Jurski sedimenti su predstavljeni facijom crvenkastih tanko slojevitih i pločastih krečnjaka i rožnaca koji u višim djelovima prelaze u bankovite do masivne krečnjake. Određenu zastupljenost, na ovom dijelu terena, imaju pjeskoviti krečnjaci, dolomiti i breče.

Budvansko polje izgrađeno je od najmlađih, kvartarnih tvorevina, tj. proluvijalnih, deluvijalno-proluvijalnih i marinskih sedimenata (proluvijum pretaložen u marinskoj sredini). Ove sedimenti predstavljeni su pjeskovitom i muljevitom glinom sa drobinom, uz manje učešće zaglinjene drobine i pjeskovite gline. Sočivasta smjenjivanja su ređa, drobinu je karbonatnog porijekla, a glina vrlo često obogaćena karbronatnim sadržajem sa promjenjivim učešćem pjeskovite i prašinate frakcije.

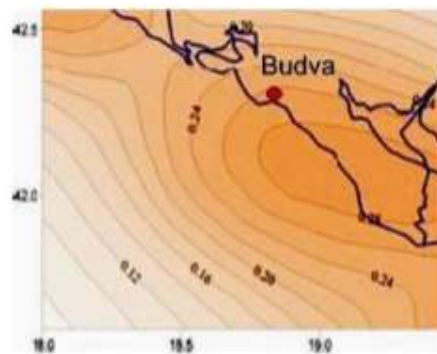

Slika 3.2. Prikaz geološke karte šireg područja (Legenda: al – aluvijum; d – deluvijum; ts – crvenica; E₃ – Fliš: konglomerati, pješčari, glinci i laporci; E₂ – Nimulitski krečnjaci; ³₄K₂³ – bankoviti i slojeviti dolomitični krečnjaci; K-E – prelazni slojevi u podini fliša i fliš: laporoviti krečnjaci, kalkareniti i laporci; K₂¹⁻³ – klakareniti i mikriti sa proslojcima rožnaca; K₁ – rožnaci i silifikovani vapnoviti sediment; J – krečnjaci, rožnaci, breče i dolomite; T_{2,3} – kalkareniti i mikriti sa proslojcima dolomita; T₂¹- Fliš: konglomerati, grauvake, laporci)

Tektonski sklop - Područje Budve pripada Budvansko-barskoj zoni koja je navučena preko Parautohtona duž reversne dislokacije. Izmenu Budve i Buljarice, Parautohton i dio Budvansko-barske zone su potopljeni morem. Sklop Budvansko-barske zone je veoma složen. To je područje intezivnog tektonskog suženja. Generalno posmatrano pružanje slojeva i osa nabora je dinarskog pravca uz rijetka povijanja koja znatno odstupaju. Strukturni odnosi jugoistočnog dijela Budvansko-barske zone od Šišića do Buljarice su složeni. Oko Budve mezozojski i paleogeni sedimenti su ubrani u više paralelnih prevrnutih antiklinala i sinklinala koje su ispresecane kraljuštima sa pojavom kretanja jedne preko druge prema jugozapadu. Od Bečića do Buljarice razvijene su po jedna prevrnuti sinklinala i antiklinala koje su, takođe, deformisane. Čitavo područje ima izrazitu kraljušastu granu sa JZ vergencom aksialnih ravni i kraljušti. Ugao vergence kreće se od 40 do 60°.

Seizmičke karakteristike

Podaci vezani za statističku obradu zemljotresa, na teritoriji Crne Gore, ukazuju na vrlo izraženu seizmičku aktivnost prostora Crnogorskog primorja. Ta aktivnost je genetski vezana ne samo za evoluciju različitih struktura, već i za fizička svojstva geoloških sredina, odnosno položaje dubokih razloma. Na Seizmotektonskoj karti Crne Gore, sa položajem seizmogenih zona, ističe se pet dubokih regionalnih rasjeda. Za prostor Crnogorskog primorja od značaja je rasjed koji se od Ulcinja pruža priobalnim dijelom u pravcu sjeverozapada. Sjeveroistočno od ovog rasjeda debljina zemljine kore je od 34 do 40 km, sve do granice prema zetsko-niškićkom rasjedu. Utvrđeno je da je seizmičnost primorskog pojasa genetski povezana sa pokretima blokova u ovom dijelu kore, koji su formirani poslije glavne faze ubiranja Dinarida (Iaramijska tektonska faza), kao posledica permanentne subdukcione aktivnosti jadranske mase u graničnoj zoni prema Dinaridima. Pri tome su seizmički najaktivniji tektonski šavovi, odnosno zone dubokih rasjeda, koje su aktivne u dužem period vremena. Sa aspekta seizmičke rejonizacije, primorski region je aktivni seizmogeni pojas, a obuhvata: budvansku, bokokotorsku i ulcinjsko-skadarsku seizmogenu zonu.

Slika 3.3: Seizmički hazard

Slika 3.4: Seizmička regionalizacija

Na slici 3.3 je pregledna karta seizmičkog hazarda gdje se vidi da se na području grada Budve, a time i na prostoru UP-a mogu očekivati maksimalna horizontalna ubrzanja tla veća od 0,26 djelovima sile teže, u okviru povratnog perioda vremena od 100 godina, sa parametrom očekivanog maksimalnog ubrzanja tla i sa vjerovatnoćom od 70% neprevazilaženja događaja. Na preglednoj karti seizmičke regionalizacije slika 3.4., vidi se da se Budva nalazi u zoni mogućeg maksimalnog intenziteta zemljotresa, u uslovima srednjeg tla, od 9o EMS98. Činjenica da je najveći dio prostora Plana velikim dijelom izgrađen od flišnih, pretežno klastičnih sedimenata i kvartarnih tvorevina aluvijalnih, proluvijalnih i deluvijalnih nanosa (gline, pijesak, šljunak), koji su u vodozasićenom stanju ili sa podzemnom vodom na nivou manjem od 5 m, upozorava da mogu predstavljati seizmički izrazito nepovoljnu sredinu, imajući u vidu eventualne pojave likvifikacije (tečenje tla), kakve su se manifestovale pri zemljotresu od 15. aprila 1979. godine.

U Seizmogeološkim podlogama i seizmičkoj mikrorejzonizaciji urbanog područja SO Budva, data je sljedeća seizmička mikrorejzonizacija:

Tabela 3.1. Seizmička mikrorejzonizacija

ZONA	σ_{max} (z) $t = 50$ j	K_s	INTENZITET	KARAKTERISTIČNE OSOBINE SEIZMIČKIH ZONA I PODZONA	V_p (m/s)	V_s (m/s)	τ (kNm ³)
B ₃	0,14	0,07	VIII	<ul style="list-style-type: none"> • Trijaski i jurski krečnjaci i dolomiti, slojevito masivne i bankovite teksture, visoke otpornosti na mehanička i erozivna dejstva sa oslabljenom zonom do dubine 5 - 20 metara. 	3750-5000 3000-3750	1750-2500 1100-1750	25-27
C ₁	0,16	0,08	IX	<ul style="list-style-type: none"> • Trijaski porfiriti i dijabazi, vulkanogeni oedimenti kompleksi tufova, tufita i silifikovanih laporaca. Trijaski, jurski i kredni kompleksi krečnjaka i roznaca i roznaci podložni eroziji i raspadanju praćeni sa debljom zonom raspadanja. • Trijaski eocenski flintni kompleksi (japortci, glinci, pješćari, krečnjaci, konglomerati) veoma podložni degradaciji i raspadanju sa zonom raspadanja 10 - 20 metara. 	3200-4200 2350-3200 2800-3500 2000-2800	1400-2200 1100-1400 900-1400 500-900	25-27 22-25
C ₂	0,20	0,10	IX	<ul style="list-style-type: none"> • Aluvijalno-deluvijalni padinski kompleksi zaglinjenih drobnina, blokova, detritusa, breča i gline, debljine 5-15 metara. • Aluvijalno-proluvijalni materijali šljunkovito-glinovitog i glinovito - drobninskog sastava, debljine veće od 110 metara (Buljarica). 	900-1600 2300-2400	300-550 600-700	17-20 20-22
C ₃	0,24	0,12	IX	<ul style="list-style-type: none"> • Proluvijalno-aluvijalni i aluvijalni materijali: pjeskovito-glinovite drobine, sugline, pjeskovi, šljunkovi i gline, deponovani u priobalima i ravnicama debljine 50 - 70 metara. • Deluvijalni kompleksi glinovito-drobninskog sastava debljine 15 - 25 metara. • Aluvijalni i proluvijalno-aluvijalni materijali: šljunkovi, pijeskoviti, gline, sugline, glinovite drobine, mjestimično izmiješani sa morakim muljevitim sedimentima, deponovani u priobalima i ravnicama, najčešće debljine 20 - 45, a mjestimično do 50 - 70 metara (Jaz, Buljarica). • Deluvijalni kompleksi, glinovito-drobninskog sastava debljine 25 - 40 metara. 	1000-2000 2000-2400 1000-2000 1300-2400 600-800	200-350 350-650 350-650 300-650 1800-2000	18-20 19-21 18-21 19-21 20-22
N	• Zona sa dinamički nestabilnom lokalnom geotehničkom sredinom u uslovima zemljotresa.						
B ₃ ⁿ C ₁ ⁿ C ₂ ⁿ C ₃ ⁿ D ⁿ	<ul style="list-style-type: none"> • Zona gdje se očekuje parcijalna pojava dinamičke nestabilnosti lokalne geotehničke sredine u uslovima zemljotresa. • Mogućnosti i uslove izgradnje objekata, na pojedinim lokacijama potrebno je definisati detaljnim istraživanjima. 						

Prema istom elaboratu sa stanovišta stabilnosti terena izdvojene su sljedeće kategorije:

Tabela 3.2. Stabilnost terena

STABILAN TEREN	teren na kome prirodni činioci i djelatnost čovjeka ne mogu izazvati poremećaj stabilnosti terena
USLOVNO STABILAN TEREN	teren stabilan u prirodnim uslovima, ali koji pri izvođenju inženjerskih radova ili pri izrazitoj promjeni prirodnih činilaca može postati nestabilan
NESTABILAN TEREN A	teren nestabilan u prirodnim uslovima, a pri izvođenju inženjerskih radova mahom se intenziviraju inženjerskogeološki i hidrogeološki procesi koji su i uslovi pomjeranje terena
NESTABILAN TEREN B	izrazito nestabilan teren sa vrlo izraženim inženjerskogeološkim i hidrogeološkim procesima koji uslovljavaju intenzivno klizanje i tečenje tla bez ikakve ljudske djelatnosti obično su to područja u nestabilnim terenima

Na prostoru UP-a zastupljena je samo prva kategorija. Na osnovu vrste stijena, nosivost tla, seizmičnost, nagib terena, dubina do nivoa podzemne vode i stabilnosti terena, definisane su i kategorije podobnosti terena za urbanizaciju urbanog područja Budve, a time i teritorije koju obuhvata UP. U obuhvatu UP-a nalazi se kategorija II od datih u sljedećoj tabeli:

Tabela 3.3. Pogodnost terena za urbanizaciju

KATEGORIJA PODOBNOSTI		
I	TERENI BEZ OGRANIČENJA ZA URBANIZACIJU	a1 nagib terena od 1-5° b1 dubina do NPV (nivo podzemne vode) preko 4,0 m c1 nosivost preko 200 kN/m ² d1 stabilni tereni e1 nosivost preko 200 kN/m ² f1 seizmičnost: K _s =0,12 (odnosno A, B, C)
II	TERENI SA NEZNATNIM OGRANIČENJIMA ZA URBANIZACIJU, TREBA RAČUNATI NA NEKE INTERVENCIJE U TLU MANJEG OBIMA	a2 nagib terena od 5-10° b2 dubina do NPV od 1,5-4,0 m c2 dvije grupe stijena: • vezane kamenite i polukamenite • i nosivosti od 120-200 kN/m ² d1, d2 stabilni dijelimično labilan sa rjetkim manjim oblicima nestabilnosti e2 nosivost od 120-200 kN/m ² f1, f2 A, B, C i D
III	TERENI SA ZNATNIM OGRANIČENJEM ZA URBANIZACIJU NA TLU I TERENU	a3 nagib terena od 10-30° b3 dubina do NPV od 1,5-4,0 m c3 nosivost od 70-120 kN/m ² d2, d3 uslovno stabilni tereni sa česticim manjim, ili rjeđim većim pojavama nestabilnosti, ili inženjersko-geološkim procesima i pojavama e3 nosivost od 70-120 kN/m ² f2 D
IV	TERENI NEPOVOLJNI ZA URBANIZACIJU	a4 nagib terena preko 30° b4 dubina NPV 0,0-1,5 m c3 nosivost do 120 kN/m ² d3 nestabilni tereni e3 nosivost do 120 kN/m ² f3 N

Teren sa neznatnim ograničenjima za urbanizaciju obuhvata kompletan dio područja Plana.

Tabela 3.4. Kriterijumi za ocjenu stepena podobnosti

KRITERIJUMI ZA OCJENU STEPENA PODOBNOSTI											
Nagib terena		Dubina do nivoa podzemne vode (m)		Litogenetska vrsta		Stabilnost terena		Nosivost tla (kN/m ²)		Seizmičnost terena	
a		b		c		d		e		f	
a1	0-5°	b1	preko 4,0	c1	šljunkovi, pijeskovi i njihove kombinacije, gline, male plastičnosti, vezane kamenite i polukamenite stijene	d1	stabilni tereni	e1	preko 200	f1	A, B, C – granica 9 ^a MCS seizmičnosti
a2	5-10°	b2	1,5-4,0	c2	razne vezane drobine, prašnasti šljunak, glinoviti šljunak, sitnozrni pijesak, neorganske gline male do srednje plastičnosti, poluvezane i nevezane drobine	d2	uslovno stabilni tereni	e2	120-200	f2	D – iznad 9 ^a MCS seizmičnosti
a3	10-30°	b3	0,0-1,5	c3	neorganske prašine, neorganske gline visoke plastičnosti, organska prašina i organske gline srednje do visoke plastičnosti	d3	nestabilni tereni i tereni sa aktivnim inženjerskogeološkim pojavama i procesima	e3	70-120	f3	N – seizmički nedefinisani tereni
a4	preko 30°										

Zbog očiglednijeg shvatanja opasnosti i posljedica koje zemljotres može izazvati prezentujemo skraćeni oblik Evropske makroseizmičke skale (EMS-98) u kojoj smo istakli VII, VIII i IX stepen intenziteta.

Tabela 3.5. Efekat zemljotresa

STEPEN	EFEKAT ZEMLJOTRESA
I	Ne osjećaju ga ljudi, registruju ga samo seizmografi.
II	Reaguju samo vrlo osjetljive osobe u stanju mirovanja.
III	Osjeti ga više ljudi u unutrašnjosti zgrada.
IV	U kućama ga osjeti veći dio stanovnika, a na otvorenom samo pojedinci. Posude i prozori zveckaju. Pojedinci se bude iz sna.
V	Osjete ga mnogi i na otvorenom prostoru. Predmeti koji slobodno vise, zanjšu se. Kod pojedinaca izaziva manju paniku.
VI	Osjete ga sve osobe i bježe iz kuća. Slike padaju sa zidova. Na slabije građenim zgradama nastaju prva oštećenja.
VII	Nastaju rušenja dijelova namještaja u stanovima. Oštećenja se javljaju i na kvalitetnijim kućama: manje pukotine na zidovima. Ruše se dijelovi dimnjaka na kućama, padaju crjepovi. Na slabijim objektima su moguća veća oštećenja.
VIII	Većina ljudi otežano ostaje na nogama. Javljaju se oštećenja na 25% kuća, neke slabije se ruše. U vlažnom tlu i na padinama javljaju se manje pukotine.
IX	Opšta panika. Oko 50% kuća znatno je oštećeno, mnoge se ruše, a većina je neupotrebljiva za dalje stanovanje.
X	Teška oštećenja javljaju se na oko 75% objekata, a većina njih se ruši. U tlu nastaju pukotine širine do nekoliko centimetara. Sa padina se odronjavaju stijene, stvaraju se velika klizišta u tlu.
XI	Ruše se sve zidane zgrade. U tlu nastaju široke pukotine iz kojih prodire voda sa pijeskom i muljem. Javljaju se veliki odroni.
XII	Nijedan vještački objekat ne može opstati. Tlo i reljef mijenjaju izgled, zarušavaju se jezera, dok rijeke mijenjaju svoja korita.

Ocjena stanja stabilnost terena

Geotehnička sredina područja UP-a se sa stanovišta stabilnosti terena, nosivosti tla i dubine nivoa podzemne vode može ocijeniti kao relativno pogodna za gradnju. Međutim, izrazita seizmičnost terena sa visokim intenzitetom mogućih zemljotresa i visok nivo seizmičkog hazarda, uz ostale karakteristike geotehničke sredine umanjuju već navedenu pogodnost. Intenzivnu izgradnju u višim dijelovima naselja Lazi i Podostrog nije pratila izgradnja komunalne infrastrukture, prije svega kanalizacije, tako da otpadne vode iz niza septičkih jama, od kojih je najveći broj onih sa propusnim dnom, pogoršavaju geotehničke karakteristike terena.

Zaštita od zemljotresa

Neplanska izgradnja u prethodnom periodu dovela je do sukoba između potrebe da se obezbijede minimalni uslovi za neophodna rastojanja objekta zbog seizmičkih zahtjeva i potrebe individualnih vlasnika da svaki dio slobodnog prostora izgrade kako bi ostvarili prihode od prodaje stanova ili od izdavanja soba i apartmana. Neprimjereno gusta izgrađenosti nije u skladu sa zahtjevima obezbjeđenja prostora od zarušavanja objekata. Očigledno su atraktivnost izgradnje na pojedinim lokacijama i mogućnost ostvarivanja visokih zarada jači od straha od zemljotresa i da su bitnije trenutne od dugoročnih koristi i interesa lokalne zajednice.

Seizmička sigurnost postojećih objekata i aseizmičko projektovanje i građenje

Seizmička sigurnost većeg dijela postojećih objekata može se ocijeniti kao nedovoljna stoga što su: mnogi objekti nadziđivani, rekonstruisani ili dograđivani bez prethodne stručne provjere da li te intervencije ugrožavaju seizmičku sigurnost objekata, pojedini noviji objekti neplanski izgrađeni, bez projektne dokumentacije, uglavnom po nahođenju samih vlasnika, bez stručno provjerene projektne dokumentacije i bez odgovarajućeg nadzora, pa je njihova seizmička otpornost problematična,

brojni objekti projektovani i izgrađeni bez saznanja o geomehaničkim karakteristikama tla, a obimniji i dublji iskopi i zasijecanja terena koji je u nagibu, vrše se bez obezbjeđenja od zarušavanja ili klizanja.

Hidrogeološke karakteristike

Hidrogeološka svojstva terena su u funkciji litološkog sastava terena. Na osnovu hidrogeoloških svojstava, funkcija stijenskih masa i strukture poroznosti, ovaj dio terena izgrađuje kompleks propusnih stijena međuzrnske poroznosti – aluvijalni i deluvijalno-proluvijalni sediment, pretežno izgrađen pijeskova, šljunkova i zaglinjenih pijeskova i šljunkova.

Vodopropusnost im je promjenjiva, i zavisi od sadržaja gline, a transmisivnost zavisi još od rasprostranjenja i debljine sedimenata, visinskog položaja i uopšte odnosa prema stijenskim masama na kojima leže i sa kojima su u neposrednom kontaktu. Sedimenti u kojima je formiran zbijeni tip izdani su generalno vodopropusni i vodozasićeni su zbog uticaja mora i slabe mogućnosti oticanja vode.

Prisustvo izdani formirane u stijenama sa intergranularnom poroznošću u zoni Budvanskog polja dokzano je ranijim hidrogeološkim radovima koji su u ovom izrazito urbanom području izvođeni za različite potrebe. U tekstu Urbanističkog projekta navodi se da je nivo podzemnih voda na dubini od 1,5 m do 4 m.

3.4 Klimatske karakteristike

Neposredna blizina mora uslovljava relativno mala godišnja kolebanja temperature vazduha – godišnja temperatura amplituda iznosi samo 16,4°C. Ipak, ističe se visoka temperatura ljetnjih mjeseci, u toku kojih se javlja prosječno 25 dana sa žegama (30°C i više).

Godišnja suma padavina je relativno visoka, jer iznosi u prosjeku 1,578 mm kiše (snijeg se može gotovo potpuno zanemariti).

U pogledu godišnje raspodjele padavina mogu se u osnovi izdvojiti dvije sezone: vlažna i sušna, jer u periodu IV-IX padne 455 mm tj. 28% od godišnje sume, dok u periodu X-III padne 1,123 mm što predstavlja 1,2% godišnje sume.

Vjetrovi

U Budvi duvaju tipično primorski vjetrovi te je i ovaj prostor izložen istim uticajima. Maestral duva sa jugozapada, uglavnom od aprila do novembra, a gotovo svakodnevno u ljetnjim mjesecima, kada donosi osvježenje. Nije rijetko da maestral duva i u zimskom periodu po lijepom vremenu, jer on je najpouzdaniji znak stabilizacije vremenskih prilika. Jugo je vjetar koji duva sa mora, donoseći kišu. Formira se u Sredozemlju. Iako je slabijeg intenziteta, prouzrokuje veće talase, te onemogućava, odnosno znatno ometa plovidbu. Ovaj vjetar ponekad duva i ljeti, ali je najintenzivniji na prelazu iz jeseni u zimu i iz zime u proljeće. Padavine koje donosi su vrlo obilne, a ponekad je kiša i prljava usljed prašine koja se diže čak u Africi. Bura je hladan sjeverni vjetar koji duva uglavnom u zimskom periodu. Vrlo je jakog intenziteta (dostiže brzinu od 80 km/čas). Duva po nekoliko dana, rastjerujući oblake i tako stabilizuje vremenske prilike. Najniže temperature na ovom području prouzrokovane su upravo duvanjem ovog vjetra.

Na području Crne Gore, 2020. godina je bila godina sa temperaturama iznad klimatske normale. Prema raspodjeli percentila, temperatura vazduha se kretala u kategoriji ekstremno toplo, dok se količina padavina kretala u kategorijama sušno, sušno i normalno.

Srednja temperatura vazduha se kretala od 7,4°C na Žabljaku do 18,4°C u Budvi, a u Podgorici 17,4°C, što je za 1,8°C iznad klimatske normale. Odstupanja srednje temperature vazduha bila su pozitivna u odnosu na klimatsku normalu (1961-1990).

3.5 Kvalitet vazduha

Nakon uspostavljanja praćenja kvaliteta vazduha, u skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018), kojom su propisane tačne lokacije automatskih stacionarnih stanica na osnovu kriterijuma koji definišu određene tipove mjernih mjesta u proširenoj i nadograđenoj mreži, postignut je zadovoljavajući nivo teritorijalne i vremenske pokrivenosti Crne Gore u odnosu na podatke o kvalitetu vazduha.

Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 021/11), propisan je način praćenja kvaliteta vazduha i prikupljanja podataka, kao i referentne metode mjerenja, kriterijumi za postizanje kvaliteta podataka, obezbjeđivanje kvaliteta podataka i njihova validacija.

Ocjena kvaliteta vazduha vršena je u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 045/08, 025/12).

U skladu sa novom Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha, teritorija Crne Gore podijeljena je u tri zone (Tabela 1.), koje su određene preliminarnom procjenom kvaliteta vazduha u odnosu na granice ocjenjivanja zagađujućih materija na osnovu dostupnih podataka o koncentracijama zagađujućih materija i modeliranjem postojećih podataka. Granice zona kvaliteta vazduha podudaraju se sa spoljnim administrativnim granicama opština koje se nalaze u sastavu tih zona.

Tabela 3.6. Zone kvaliteta vazduh

Zona kvaliteta vazduha	Opštine u sastavu zone
Sjeverna zona kvaliteta vazduha	Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak
Centralna zona kvaliteta vazduha	Podgorica, Nikšić, Danilovgrad i Cetinje
Južna zona kvaliteta vazduha	Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi

Državnom mrežom stanica za monitoring vazduha u 2020. Godini Buva nije bila obuhvaćena, te ne postoje dostupni podaci o kvalitetu vazduha.

3.6 Zemljište

Monitoring stanja zemljišta i ispitivanje sadržaja opasnih i štetnih materija u zemljištu realizuje se u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 052/16, 073/19), Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. list RCG", br. 015/92, 059/92, 027/94, "Sl. list CG", br. 073/10, 032/11) i Pravilnikom o dozvoljenim koncentracijama štetnih i opasnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG“, br. 018/97), u daljem tekstu: Pravilnik, a usklađuje se i sa zahtjevima Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama (POPs).

Utvrdjivanje sadržaja opasnih i štetnih materija u zemljištu tokom 2020. godine izvršeno je uzorkovanjem i analizom zemljišta sa 13 lokacija, u 7 gradskih naselja u Crnoj Gori (Berane, Nikšić, Pljevlja, Podgorica, Tivat, Ulcinj i Žabljak).

Obzirom na odabrana mjerna mjesta u okviru državnog monitoring programa podaci o kvalitetu zemljišta za Budvu nisu dostupni.

3.7 Vode

Na prostoru Budvanskog polja nema značajnijih stalnih vodotoka, niti stalnih izvora slatke vode. Sredinom polja protiče povremeni vodotok Grđevica, koji po svojim karakteristikama spada u bujične vodotokove. Korito Grđevice, u dijelu koji protiče kroz samu Budvu je uređeno sve do ušća u more, na Slovenskoj plaži, nedaleko od same lokacije Projekta.

Najbliži stalni izvor slatke vode Topliš nalazi se iznad Budvanskog polja, na severozapadu, u zoni brda Topliš.

Stanje kvaliteta površinskih voda

Obrađivaču nije poznato da su vršena ispitivanja kvaliteta površinskih bujičnih tokova na okolnom području UP-a (rijeke Grđevica i Podkošljunskog potoka). Pregledom ovih vodotokova može se konstatovati da se njihovim koritima nalaze divlje deponije čvrstog komunalnog otpada, građevinskog šuta, različite vrste plastične i metalne ambalaže (od boja, maziva, prehrambenih proizvoda i dr.). Površinskim oticanjem i spiranjem sa okolnih površina i saobraćajnica u Grđevicu i Podkošljunski potok dopijevaju različite materije: maziva i gorivo, potrošeno motorno ulja, različite štetne i opasne materije nataložene na saobraćajnicama nastale iz izduvnih gasova motornih vozila, habanjem pneumatika i površinskog sloja saobraćajnica. Postoje indicije da se u Grđevicu i Podkošljunski potok ispuštaju i feklane vode. Pravo hidrološko stanje Grđevice i Podkošljunskog potoka nije poznato. Mikrobiološki i hemijski parametri, kvaliteta ovih voda se na ispituju. U gornjim djelovima uglavnom protiču kroz nenastanjene predjele i vjerovatno su čisti, da bi tek nizvodno, kroz naseljeni dio Budve, bliže ušću, primili opterećenja otpadnim vodama, tako da ovi vodotokovi učestvuju u zagađenju priobalnog mora.

Stanje kvaliteta podzemnih voda

Teško je dati bilo kakve podatke o stanju kvaliteta podzemnih voda. Nije poznato da postoje ispitivanja kvaliteta podzemnih voda na prostoru UP-a, ali postojanjem zagađenja zemljišta izvjesno je da postoji i zagađenje podzemnih voda procjeđivanjem iz zagađenog tla. U sjevernom kontaktnom dijelu područja plana postoji niz objekata koji nijesu priključeni na javnu kanalizacionu mrežu, već se odvođenje fekalnih voda vrši preko septičkih jama. Izvjesno je da je jedan broj njih izgrađen kao propusne. Na taj način zagađujuće materije dopijevaju i u podzemne vode. Podzemne vode otiču prema moru i na taj način zagađenja mogu dospjeti u more, svakako jedan od najvažnijih prirodnih resursa Budve. Povoljnu okolnost predstavlja geološki sastav terena jer omogućuje izvjestan stepen filtracije.

3.8 Buka

Obrađivač nema saznanja o tome da se na području UP-a i okolnog područja vrše ispitivanja nivoa buke ili vibracija.

Stoga je u razmatranju korišćena analogija sa naseljima i lokacijama sličnih urbanih i saobraćajnih karakteristika. Najznačajniji izvori buke na prostoru plana su od prevoznih sredstava u drumskom i vazдушnom saobraćaju, od vodenih skutera i od rada građevinskih mašina. Buka potiče od rada motora sa unutrašnjim sagorjevanjem i od nepropisne upotrebe zvučnih signala. Povećen broj vozila tokom turističke sezone dovodi do viših nivoa buke čak i u noćnim satima. U saobraćaju još uvijek učestvuje značajan broj starijih vozila koja stvaraju veću buku od vozila novije generacije. U ljetnjem period povećan je nivo buke od muzičkih uređaja iz ugostiteljskih objekata. Najbitnije vibracije potiču od kretanja teških motornih vozila i građevinskih mašina i od rada građevinskih mašina. Teška motorna vozila se po pravilu kreću bulevarom (jadranska magistrala) I obilaznicom. U okolnim dijelovima područja UP-a teška motorna vozila se kreću najčešće zbog dopremanja građevinskog materijala i odvoženja iskopane zemlje i šuta. Pri iskopu poluvezanih i vezanih stijena građevinske mašine pored velike buke stvaraju i intenzivne vibracije. One se najviše osjete u najbližim objektima.

3.9 Biodiverzitet i zaštićena područja

Biodiverzitet na području UP-a i okolnog područja karakterišu uslovi već poluprirodnog staništa sa elementima flore i faune koja je izmijenjena i adaptirana urbanim uslovima života. Urbanizacijom i izgradnjom prostora nastanjivane nove ne-autohtone drvenaste i žbunaste biljne vrste čime je stvoreno izmijenjeno prirodno stanište. Urbanizacijom i manje više stalnim prisustvom čovjeka na došlo je i do promjena u fauni. Neka staništa životinjskih vrsta su nestala, neka su preseljena, pojedine, ali je ovako promijenjeno stanište stvorilo i nov biodiverzitet privukavši neke druge životinjske vrste.

Flora

Od nekada bujnog kompleksa šumske sastojine Orno – Quercetum ilicis danas su ostali samo njihovi fragmenti u blizini Mainskog groblja i uzvodno uz rijeku Grđevicu ili makija u raznim stepenima degradacije. Pored ove sastojine značajni činioci biodiverziteta flore su kompleks borove kulture sa čempresom i makijom na padinama brda Košljun i masline, očuvane u nekoliko maslinjaka i kao pojedinačni primjerci i male grupe. Neprohodan ili vrlo teško prohodan teren u sjeveroistočnom I istočnom dijelu područja plana onemogućili su uvid u eventualno postojanje zaštićenih, rijetkih I ugroženih vrsta flore.

Fauna

U dostupnim dijelovima područja plana, uočeno je prisustvo pojedinih zaštićenih vrsta (slijepi miševi, kornjače, neke vrste ptica) za koje bi trebalo utvrditi eventualna staništa, brojnost jedinki i druge podatke od značaja za biodiverzitet i ispitati koje sve zaštićene vrste postoje na ovom području.

Zaštićena prirodna dobra

U zoni lokacije nema zaštićenih objekata prirode ili kulturnih dobara. Na lokalitetu predviđenom za izgradnju, prema raspoloživim podacima, nema arheoloških nalazišta.

3.10 Pejzaž

Teritorija UP-a sa kontaktnim zonama predstavlja prostor u kome se kontinualno vrši promjena predjela, od prvobitnog preko kultivisanog ruralnog pejzaža sa baštama, vinogradima i maslinjacima i kasnije semiurbanog, do skoro potpuno urbanog predjela sa određenim karakteristikama mediteranskog predjela. U ovom segmentu životne sredine na ovom prostoru dešavaju se i najveće promjene.

U zahvatu UP postoji izuzetno vrijedna vegetacija koja u pejzažnom smislu dominantno utiče na vizuelni identitet prostora, i to bi i nakon izgradnje Hrama trebalo očuvati. Postojeće parkovske površine u zaleđu crkava Sv. Petke i Sv. Paraskeve i Mainskog groblja čine izuzetno vrijedni ostaci hrastovih šuma koje su nekada dominirale vegetacijom ovog kraja. Postoje i vrijedni sađeni primjerci masline (*Olea europaea*). Ispred postojećih objekata parohijskog doma nalaze se slična stabla hrasta, većih dimenzija, koja predstavljaju izuzetnu vrijednost za ovaj dio Budve.

3.11 Zaštićeni objekti i dobra kulturno – istorijske baštine

Zakonom o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19), uređuju se vrste i kategorije kulturnih dobara, načini uspostavljanja zaštite, režim i mjere zaštite, prava i obaveze vlasnika i držalaca kulturnih dobara i druga pitanja od značaja za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara. Integralna zaštita obrađena je članom 89 Zakona, koji propisuje da je kroz planska dokumenta potrebno obezbjediti zaštitu kulturnih dobara i njihove okoline, kao integralnog dijela savremenog društvenog, ekonomskog i urbanog razvoja, na način kojim se poštuje njihov integritet i status, te dosljedno sprovode režim i mjere zaštite.

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

Studijom zaštite kulturne baštine opštine Budva su, pored nepokretnih kulturnih dobara koji uživaju pojedinačnu zaštitu u skladu sa Zakonom, obrađeni i ostali segmenti kulturnog nasljeđa: potencijalni arheološki lokaliteti, potencijalna kulturna dobra, prostori sa izraženim ambijentalnim vrijednostima. Posebno su izdvojena dobra za koje se osnovano pretpostavlja da posjeduju kulturne vrijednosti i dat je popis evidentiranih objekata, iz evidencije Uprave za zaštitu kulturnih dobara, koji se integralno prenosi, sa koordinatama:

Br.	Naziv	x	y
1	Crkva Sv. Petke, selo Kanjoše, Buljarica	18,99106	42,17760
2	Kanjoševa kula, selo Kanjoše, Buljarica	18,99346	42,18144
3	Kula Boškovića, selo Kanjoše, Buljarica	18,99139	42,18387
4	Četiri tumula, Đurovići	18,99009	42,19405
5	Crkva Sv. Mine na brdu Gradac, Buljarica	18,97869	42,19523
6	Gradina sa tumulom, Zagradac, Buljarica	18,97863	42,19508
7	Ostaci crkve ispod brda Šaptine, Đurovići	18,98504	42,19803
8	Ostaci crkve Sv. Gospođe, iznad Golubovića	18,99278	42,19191
9	Crkva Sv. Vračevi, Golubovići	18,98575	42,18868
10	Ostaci rimske vile, Golubovići	18,98707	42,18981
11	Spomenik iz NOB-a kod mosta na Popovštici, Golubovići	18,97626	42,19642
12	Austrougarski logor za ratne zarobljenike Cg vojske	18,95861	42,20207
13	Srzentića kula	18,95095	42,21928
14	Crkva Sv. Mitra na Šaptini	18,98788	42,19910
15	Crkva Sv. Dimitrije, Androvići	18,95426	42,20917
16	Crkva Sv. Đorđe, Đurđevo brdo	18,95913	42,19972
17	Crkva Sv. Petra, Kaluđerac, Androvići	18,96260	42,20297
18	Praistorijski lokalitet Midžorov krš, Buljarica	18,96387	42,19646
19	Lokalitet Kneževo selo, Drenovice, podnožje brda Kalac	18,96893	42,20503
20	Armenkova gomila, Drenovice	18,96847	42,20495
21	Lokalitet Počmin, gomila i crkva Sv. Jovan, Drenovice	18,96978	42,21116
22	Lokalitet Brdo Kalac, Drenovice	18,97070	42,20576
23	Ostaci crkve Lesendro, Krnjak, Paštrovska gora	18,98203	42,21740
24	Austrougarsko utvrđenje i tumul, Ravni, Paštrovska gora	18,99328	42,20970
25	Tumul Kapa, Ravni, Paštrovići	18,97882	42,21327
26	Tumuli i gomila Mijovića krš, Paštrovići	18,99305	42,20408
27	Crkva Sv. Ilije, Ilino brdo, Paštrovići	19,00985	42,20381
28	Crkva Sv. Srđa, Brestovik, Novoselje	18,94360	42,22092
29	Tumul Brestovik, Novoselje	18,95001	42,22360
30	Tumul, Novoselje	18,95346	42,21938
31	Crkva Sv. Tome, Žukovica	18,94067	42,21815
32	Crkva Sv. Ilije, Novoselje	18,96522	42,22112
33	Lokalitet Gradac, Androvići	18,95366	42,21262
34	Tumul Rebro, brdo Kapa, Petrovac	18,95201	42,20834
35	Tumul, brdo Plat, Petrovac	18,93469	42,21329
36	Crkva Sv. Ilija, Petrovac	18,93944	42,20715
37	Crkva Sv. Vid, Petrovac	18,94476	42,20713
38	Lokalitet ostrvo Katić	18,93600	42,19567
39	Lokalitet Medin krš, brdo Rebro	18,94456	42,21378
40	Crkva Sveta Neđelja, Petrovac	18,93674	42,19845
41	Ivančeva gomila, Katun, Paštrovići	18,92815	42,21635
42	Crkva Sv. Roko, Vukovići, Reževići	18,93578	42,21918
43	Crkva i kapela, Rijeka Reževića	18,92210	42,21482
44	Spomen dom „Reževići”	18,92371	42,21598
45	Lokalitet Mirišta	18,90320	42,23667
46	Crkva Sv. Jovan, Blizikuće	18,90238	42,24452
47	Crkva Sv. Dimitrija, Vrba, Tudorovići	18,90753	42,25333
48	Crkva Sv. Neđelje, Vrba, Tudorovići	18,90352	42,25180
49	Crkva Sv. Nikole, Vrba, Tudorovići	18,91135	42,24690
50	Škola iz 1908. godine, Vrba, Tudorovići	18,91159	42,24665

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

51	Crkva Sv. Petka, zaselak Vrti, Tudorovići	18,90834	42,24212
52	Crkva Sv. Save, Đenaši	18,90062	42,25765
53	Crkva Sv. Ilije, Duletići, Maine	18,84467	42,31504
54	Crkva Sv. Luke, Lapčiči, Maine	18,85127	42,31747
55	Gradina Obla glava, Duletići, Maine	18,84792	42,31555
56	Pećina Jazbina, Tršljikovica, Ivanovići	18,87671	42,28874
57	Vilina pećina, brdo Ostrog, Podostrog	18,83352	42,30755
58	Crkva Sv. Jovana Krstitelja, Stanišiči	18,87531	42,30116
59	Crkva Sv. Pavla, Mažiči	18,86229	42,30139
60	Crkva Sv. Nikole, Prentovići, Brajići	18,89505	42,30717
61	Vilina pećina, Uglješiči, Brajići	18,91214	42,30810
62	Gradina i tumul na Košljunu, Košljun, Maine	18,85527	42,29835
63	Crkva Sv. Spasa, Markovići	18,85152	42,30528
64	Crkva Sv. Jovana, Markovići	18,83910	42,30405
65	Crkva Sv. Petke, Babalonija, Maine	18,84610	42,29389
66	Crkva Sv. Paraskeve, Babalonija, Maine	18,84630	42,29405
67	Crkva Sv. Tome, Bečići	18,86983	42,28150
68	Crkva Sv. Gospođe, Boreti, Maine	18,86208	42,28513
69	Crkva Sv. Nikole, Čučiči, Bečići	18,88699	42,28594
70	Gomila na Urovici, Markovići, Maine	18,83339	42,31125
71	Stara Škola (ruševine kuće popa Zeca), Gomila, Zečevo selo, Pobori	18,83044	42,32325
72	Crkva Sv. Neđelje, Zečevo selo, Pobori	18,83034	42,32408
73	Crkva Sv. Jovana, Gornji Pobori	18,81712	42,33150
74	Crkva Sv. Đorđa, Pobori	18,82545	42,33222
75	Crkva Sv. Spiridon, Ograđenica	18,92100	42,25585
76	Fortica, Ograđenica	18,92176	42,25856
77	Gradina, Ilijino brdo, Ograđenica	18,91982	42,25546
78	Manastir Vojnići, Kuljače	18,90335	42,27875
79	Crkva Sv. Đorđa, Mrtvica, Kuljače	18,90806	42,28657
80	Crkva Uspenja Presvete Bogorodice, Manastir Rustovo	18,91038	42,26883
81	Ostrvo i kućište Kršić, Pržno	18,89082	42,26752
82	Crkva Sv. Antuna Padovanskog, Budva	18,83054	42,27657
83	Tvrđava Mogren, Budva	18,82662	42,27552
84	Arheološki lokalitet Tunja, Budva	18,84849	42,27746
85	Tumul Zakolač, Petrovac	18,93287	42,20742
86	Lokalitet Kopac, Paštrovići	18,96663	42,22308
87	Lokalitet Karaula, Buljarica	18,99007	42,16761
88	Arheološki lokalitet "Na grke", Buljarica	18,99535	42,17798
89	Lokalitet Mrtvica, Paštrovići	18,91345	42,29254
90	Crkva Sv. Petra i Pavla, Mokre livade, Paštrovići	18,93986	42,24675
91	Lokalitet Kuti, Paštrovići	18,93320	42,26258
92	Lokalitet Cerovica, Paštrovići	18,94558	42,26228
93	Crkva Sv. Ilije – Dobrun, Paštrovići	18,95116	42,23470
94	Spomen dom "Crvena Komuna", Petrovac	18,94087	42,20599
95	Hotel Palas, Petrovac	18,94261	42,20599
96	Hotel Mogren, Budva	18,83641	42,27901
97	Objekat Narodne biblioteke, Budva	18,83665	42,28140
98	Objekat Jugoslovenskog rječnog brodarstva (Higijenski zavod), Budva	18,83856	42,28250
99	Objekat Lučka kapetinja, Budva	18,83887	42,27862
100	Lokalitet sa tumulima, Kosmač sa okolnim brdima	18,90141	42,30065
101	Lokalitet sa četiri tumula, Stanišiči	18,88669	42,29642
102	Kula Divanovića, Divanovići, Paštrovići	18,89208	42,27701
103	Osmatračnica Karađorđevića, Resanska glavica, Podličak	18,90024	42,27192
104	Lokalitet Kruti, Čelobrd	18,91022	42,26435
105	Osmatračnica, Đenaši	18,89970	42,25805
106	Crkva Sv. Nikole, Rafailovići, Bečići	18,88267	42,28162
107	Lokalitet Pobori (tumul, gradina)	18,81624	42,33779

108	Lokalitet Babin Vir, Bečići	18,86485	42,28360
109	Arapova kula, Ivanovići, Maine	18,87366	42,29386
110	Crkva Sv. Save, Reževići	18,92270	42,21503

Dopisom broj UP/I 03-366/2021-2 od 13.12.2021 Uprava za zaštitu kulturnih dobara propisuje obavezu izrade Studije zaštite kulturne baštine za predmetni plan. U vrijeme izrade ovog SPU izvještaja Studija zaštite kulturne baštine za predmetni plan nije bila dostupna, odnosno Obradivač je informisan da Studija nije urađena.

3.12 Stanovništvo

Opština Budva zahvata površinu od 122 km². Obuhvata 33 naselja sa 6982 domaćinstva i 19218 stanovnika (prema Popisu iz 2011. godine). Graniči se sa opštinama Kotor, Cetinje, Bar. Opština je je administrativno podijeljena u 8 mjesnih zajednica: Stari Grad, Brajići, Markovići, Bečići, Reževići, Buljarica, Gornji Pobori i Svinjišta.

Gustina naseljenosti opštine Budva (157,5 st/km²) je viša i od republičkog prosjeka (44,9 st/km²) i od prosjeka za Južni region Crne Gore (91,8 st/km²). Prosječan stepen urbanizacije postojano raste; veći je u odnosu na planirani (70% i 64,2%, respektivno), i znatno varira po regionima: u Sjevernom se kreće u intervalu 16-31%, u Središnjem u intervalu 36-69% i u Primorskom u intervalu 35-49%. U opštini Budva, stepen urbanizacije je 85%.

Podaci pokazuju da je broj stanovnika i domaćinstava od 1948. do 2011. godine stalno rastao, odnosno od 1948. do 2011. godine broj stanovnika se povećao oko pet puta, a broj domaćinstava više od šest puta.

4 IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA

Identifikacija područja za koja postoji mogućnost da budu izložena značajnom riziku zasnovana je na prirodi i obimu pojedinih planskih rješenja i postojećem kapacitetu područja na kojima se planira njihova realizacija.

Shodno datom konceptu plana, a polazeći od toga da je razvoj Budve u poslednjih dvadesetak godina potpuno drugačije nego što je to preporučivano normativima iz urbanističkih planova, i sam prostor obuhvata UP-a je dio šireg urbanizovanog područja koje je primjer prostora potrošenih prirodnih kapaciteta. Prostor obuhvata plana i šire okruženje su u značajnoj mjeri izgubili izvorne prirodne karakteristike i karakteriše ga degradacija i devastacija prirodnih staništa biljnog i životinjskog svijeta. Stoga se negativan uticaj može očekivati u samom dijelu područja gradnje i realizacije planiranih aktivnosti. Tako se u tom dijelu može očekivati da planirane aktivnosti u području obuhvata mogu imati negativan uticaj na postojeću vegetaciju, pejzaž, vode i zemljište.

a) Vegetacija

Realizacija planiranog u izvjesnoj mjeri može uticati lokalno i kvantitativno, na smanjenje preostalih površina pod autohtonom vegetacijom. To se odnosi na u prostoru prepoznato prisustvo izuzetno vrijedne vegetacije koja u pejzažnom smislu dominantno utiče na vizuelni identitet prostora, pa je isti neophodno sačuvati tokom realizacije planiranih aktivnosti. Takođe, postojeće parkovske površine u zaleđu crkava Sv. Petke i Sv. Paraskeve i Mainskog groblja čine izuzetno vrijedni ostaci hrastovih šuma koje su nekada dominirale vegetacijom ovog kraja.

Postoje i vrijedni sađeni primjerci masline (*Olea europaea*), koje takođe treba sačuvati tokom realizacije plana. Ispred postojećih objekata parohijskog doma nalaze se slična stabla hrasta, većih

dimenzija, koja predstavljaju izuzetnu vrijednost za ovaj dio Budve, trebaju biti prepoznati kao vrijedna i isto ih sačuvati.

Predmetni prostor se ne nalazi u zaštićenom, kao ni u potencijalno zaštićenom području i nije u neposrednom kontaktu sa istim. Kako u zahvatu Plana, u skladu sa pomenutim karakteristikama prostora i dostupnim podacima, nijesu identifikovani značajni tipovi staništa koji treba da se štite u okviru nacionalne ekološke mreže. Takođe, nijesu ustanovljeni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja zaštićenih prirodnih resursa i dobara, niti je za to urađen poseban dokument koji integralno propisuje režime, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara.

b) Pejzaž

Nadovezujući se na prethodno, izmjena postojeće vizuelne slike je očekivana u mjeri koja će zavistiti od načina očuvanja postojeće vegetacije i primarno postojeće parkovske površine koju čine vrijedni ostaci hrastove šume i primjerci masline, ali I budući izgled i uklapanje novog objekta hrama u postojeći vizuelni koncept prostora. Obzirom na postojeće vizuelne karakteristike, uz primjenu planiranih mjera ozelenjavanja i činjenicu da UP ostaje ista namjena područja, može se reći da se ne očekuje značajna promjena pejzaža i vizuala ovog prostora.

c) Vode

Područje obuhvata plana u ovom trenutku nije priključeno na postojeću kanalizacionu mrežu. Kumulativno gledano izgradnj novih sadržaja sigurno će u manjem procentu doprinjeti povećanu pritiska na podzemne i površinske vode ovog prostora. U realtivnoj blizini prostora obuhvata plana nalazi se rijeka Građevica, za koju ne postoje podaci o kvalitetu vode, ali je izvjesno da se radi se može očekivati da je voda lošeg kvaliteta. Kako plansko rješenje definiše obavezu priključenja postojećih i planiranih objekata na kanalizacionu mrežu, te prelazak sa sistema septičkih jama na javnu kanalizaciju, može se očekivati smanjenje pritiska na vode ovog prostora.

Poseban aspekt pritiska na kvalitet površinskih i podzemnih voda predstavlja prisustvo groblja koje će se i dalje širiti. Podaci o kvalitetu voda nisu dospni tako da uticaje nije moguće kvanitifikovati, ali je neophodno napomenuti značaj poštovanja sanitarnih propisa u vezi sa sahranjivanjem u cilju smanjena uticaja na vode i zdravlje ljudi.

d) Zemljište

Kako je prostor Opštine Budve već prepoznat kao preizgrađen, što je slučaj i područjem grada u obuhvatu UP, jasno je da zemljište u potpunosti izmjenjeno i zauzeto postojećim objektima, uključujući i groblje. Kako je već navedeno da će realizacijom plana svi postojeći i planirani objekti biti priključeni na kanalizacionu mrežu može se očekivati smanjenje pritiska na kvalitet zemljišta. Kao i slučaju pritiska na kvalitet voda, i u slučaju zemljišta važno je napomenuti postojeće groblje i potrebu za njegovim proširenjem.

e) Zdravlje ljudi i kvalitet života

Ocijena zdravlja I kvalitete života u urbanim prostorima zavisi prvenstveno od kvaliteta stanja svih segmenata životne sredine. Kako je područje obihvata plana dio šireg upotpunosti urbanizovanog područja vrlo upitnog kvaliteta života, može se konstatovati da se ne očekuje da realizacija planiranog dovede do značajnih promjena kvalitet, kako negativno tako I pozitivno. Promjene se u određenom procentu pored prethodno navdenog mogu očekivati u dijlu ambijentalne buke i emisije štetnih materija tj.kvaliteta vazduha. Naime, iako ne postoje ažurirana mjerenja kvaliteta vazduha u Budvi može se očekivati privremeno povećanje emisije štetnih materija tokom realizacije projekta, kao i do povećanja buke takođe tokom realizacije projekta, ali i tokom turističke sezone.

Sa druge strane planom su predviđena rješenja koja se odnose na izgradnju hrama i uređenje parkovskih i zelenih površina, te uređenje postojećeg groblja, čime se utiče na oplemenjivanje prostora, samim tim i kvaliteta života urbanih cijelina.

5 POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U PLANU, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI...

Kao što je već prethodno prpeoznato razvoj Budve u poslednjih dvadesetak godina kreće se potpuno drugačije nego što je to preporučivano normativima iz urbanističkih planova. S..am prostor obuhvata UP-a je dio šireg urbanizovanog područja koje je primjer prostora potrošenih prirodnih kapaciteta. Prostor obuhvata plana i šire okruženje su u značajnoj mjeri izgubili izvorne prirodne karakteristike i karakteriše ga degradacija i devastacija prirodnih staništa biljnog i životinjskog svijeta. Za ovaj prostor ne postoje podaci o praćenju stanja (monitoring) biodiverziteta i stanja kvaliteta životne sredine. S obzirom da se radi o izgrađenom prostoru, sa izraženim antropogenim uticajem, nesumljivo je da je kvalitet komponenti životne sredine upitan.

Na osnovu raspoloživih podataka i informacija o području obuhvaćenom predmetnim planskim dokumentom može se označiti nezadovoljavajuće stanje infrasturkture, koje kao takvo može ugroziti kvalitet segmenata životne sredine. Na osnovu raspoloživih podataka i informacija o području obuhvaćenim predmetnim planskim dokumentom, kao najznačajniji problemi u pogledu životne sredine odnose se, dominantno na: (i) neadekvatno postupanje s otpadom, uključujući tretman otpadnih voda i (ii) negativan uticaj na pejzaž i ambijent kao posledica nekontrolisane gradnje i neadekvatnog razvoja naselja i infrastrukture, ali i zagađenje voda sa svim implikacijama koje se odnose na parametre njenog kvaliteta i aerozagađenje kao posljedica saobraćaja - prometa vozila . Većina navedenih uticaja je trajnog karaktera.

6 OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Cilj izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu je prije svega obezbjeđivanje da pitanja zaštite životne sredine uključujući i zdravlje ljudi budu u potpunosti uzeta u obzir prilikom razvoja, radi obezbjeđivanja održivog razvoja, obezbjeđivanja učešća javnosti, Strateški ciljevi zaštite životne sredine predstavljaju faktore očuvanja ekološkog integriteta prostora, odnosno racionalnog korišćenja prirodnih resursa i zaštite životne sredine.

U skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja, ukoliko pojedini planovi i programi predstavljaju dio šireg hijerarhijskog okvira, neophodno je imati na umu da Izveštaji o strateškoj procjeni na različitim hijerarhijskim nivoima moraju biti međusobno usklađeni i usklađeni sa procjenama uticaja projekata na životnu sredinu, kao i svim planovima i programima zaštite životne sredine.

Shodno tome. Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja se definiše na osnovu smjernica, zahjteva i ciljeva zaštite životne sredine proisteklih iz planskih dokumenata višeg reda, postojećeg stanja i kapaciteta prostora, kao i zahtjeva za adekvatno upravljanje životnom sredinom u granicama planskog dokumenta.

6.1 Opšti ciljevi zaštite životne sredine

Opšti ciljevi u oblasti zaštite životne sredine – očuvanje kvaliteta životne sredine, kao i očuvanje i unapređenje prirodnih vrijednosti, posebnosti prostora i kulturno-istorijske baštine Crne Gore, generalno se definšu Prostornim planom Crne Gore i Nacionalnom strategijom održivog razvoja Crne Gore.

Takođe, opšti ciljevi zaštite životne sredine proističu iz opštih ciljeva zaštite životne sredine definisanih Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16), kao što su očuvanje i

zaštita zdravlja ljudi, cjelovitosti, raznovrsnosti i kvaliteta ekosistema, genofonda životinjskih i biljnih vrsta, plodnosti zemljišta, prirodnih ljepota i prostornih vrijednosti, kulturne baštine i dobra koje je stvorio čovjek.

Ciljevi se odnose na obezbjeđenje uslova za ograničeno, razumno i održivo gazdovanje živom i neživom prirodom, očuvanje ekološke stabilnosti prirode, količine i kvaliteta prirodnih bogatstava i sprječavanje opasnosti i rizika po životnu sredinu.

Opšti i posebni ciljevi strateške procene uticaja predmetnog Plana, definisani su na osnovu opštih i posebnih ciljeva i zahtjeva zaštite utvrđenih u planovima, programima i strategijama višeg reda, kao i značajnih pitanja, problema i podloga u obuhvatu UP

Kao opšti ciljevi zaštite životne sredine, definisani relevantnom zakonskom regulativom i ostalim dokumentima koji se odnose na pitanja zaštite životne sredine, a koji su od značaja za predmetni projekat, mogu se navesti sljedeći:

- očuvanje prirodne cjelovitosti, biodiverziteta, prirodnih pejzaža i prostornih vrijednosti, kulturne baštine i dobra koje je stvorio čovjek, kao i zaštitu zdravlja ljudi,
- postizanje racionalne organizacije, uređenja i zaštite prostora usklađivanjem njegovog korišćenja sa mogućnostima i ograničenjima u raspolaganju prirodnim resursima,
- preduzimanje adekvatnih preventivnih mjera uz uspostavljanje sistema kontrole svih oblika zagađenja

Kako je predmetni UP dio šireg urbanizovanog područja, koje se karakteriše potrošenim prirodnim kapacitetima, prepoznati opšti ciljevi su teško dostižni njegovom realizacijom.

6.2 Posebni ciljevi životne sredine

Na osnovu definisanih opštih ciljeva zaštite životne sredine i određenih mjera zaštite, uzimajući u obzir pomenuto sadašnje stanje u prostoru, utvrđeni su sljedeći posebni ciljevi zaštite životne sredine, indikatori, te ciljani rezultati po pojedinim područjima/elementima životne sredine, a koji se žele postići primjenom Urbanističkog projekta.

Posebni ciljevi zaštite životne sredine u zoni Urbanističkog projekta utvrđeni su na osnovu analize postojećeg stanja, a u skladu sa opštim ciljevima i načelima zaštite životne sredine i izdvojeni su kao sljedeći:

- održiv način korišćenja postojećeg prostora i preduzimanje odgovarajućih mjera za sanaciju i unaprjeđenje degradiranih djelova na predmetnoj lokaciji;
- zaštita i očuvanje kvaliteta vazduha kroz održavanje nivoa emisija štetnih materija u vazduhu ispod propisanih graničnih vrijednosti, naročito kroz indikatore SO₂, dim i čađ, kako je istaknuto u GUP-u Budva;
- kontrola sakupljanja, ispuštanja i tretmana otpadnih voda;
- adekvatno upravljanje otpadom;
- očuvanje i unaprjeđenje postojeće vegetacije i zelenog fonda
- očuvanje i unaprijeđenje postojećih pejzažnih karakteristika.
- očuvanje i zaštita kulturnih vrijednosti
- očuvati i unaprijediti kvalitet zdravlja građana

Primjenom usvojenih indikatora uzimajući u obzir ciljane rezultate načinjene su i procjene značajnosti uticaja na životnu sredinu sprovođenje Državne studije lokacije za predmetno područje.

Tabela 6.1. Opšti ciljevi, indikatori i ciljani rezultati, koji se žele postići primjenom studije lokacije

Područje/element	Opšti cilj	Indikator	Ciljani rezultat
Zelene površine	-Očuvati postojeću mediteransku vegetaciju, -Uspostaviti optimalni odnos između izgrađenih i slobodnih zelenih površina	- izvještaj o stanju vegetacije, - odnos između novoizgrađenih i zelenih površina,	-sačuvane postojeće zelene površine i stvorene nove s biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove, a veličinom usklađene s brojem korisnika -veličina zelenih površina minimalno 25 % od novoizgrađenih površina
Pejzaž	Očuvati i unaprijediti vrijedne prirodne i povijesne pejzaže i specifičnosti unutar njih	Izveštaj o pejzažu	- pejzaž očuvan unutar svojih prirodnih karakteristika
Kulturna baština	- sačuvati povijesne zgrade i arheološka nalazišta, - Promicati zaštitu i očuvanje kulturne, uključujući arhitektonsku i arheološku baštinu	- broj sačuvanih i uređenih povijesnih zgrada i arheoloških nalazišta	- sačuvati i urediti sve postojeće povijesne zgrade i arheološka nalazišta
Ljudsko zdravlje i kvaliteta življenja	-promicati zdrav način života -zaštiti i unaprijediti kvalitetu življenja, -ograničiti zagađenje vazduha na razinu koja neće štetiti prirodnim ekosustavima i ljudskom zdravlju -smanjiti buku i vibracije -opskrbiti sve objekte pitkom vodom, -prikupiti, obraditi i na odgovajući način odložiti komunalne otpadne vode, -osigurati održivo upravljanje krutim otpadom, -povećati mogućnost rekreacije u otvorenim i zatvorenim prostorima -osigurati normalno odvijanje cestovnog saobraćaja za vrijeme sezone i potreban broj parkirnih mjesta	-broj stanovnika, -kvaliteta vazduha unutar propisanih vrijednosti, -jačina buke unutar propisanih vrijednosti, -izvještaj o vodoopskbi područja, -izvještaj o odvodnji komunalnih otpadnih voda, -izvještaj o održivom upravljanju krutim otpadom, -broj i kapacitet mjesta za rekreaciju, -izvještaji o cestovnom prometa -broj parkirališnih mjesta	-intezitet buke unutar propisanih granica -kvalitetavazduha unutar propisanih vrijednosti, -svi objekti opskrbljeni pitkom vodom, -sve količine komunalnih otpadnih voda, prikupljene, obrađene do odgovarajućeg stupnja i ispuštene na pogodno mjesto, -osigurani uvjeti za odvojeno prikupljanje krutog otpada koji će se reciklirati, -saobraćaj se odvija bez zastoja, -broj parkirnih mjesta jednak 1/3 broja dnevnih prebivatelja u području

7 PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEĐE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIH FAKTORA

7.1 Identifikacija mogućih uticaja

Tehnogeni uticaj u ekosistemu može svojim povratnim djelovanjem na prvobitne inicijatore da dovede do novih stanja i nepovoljnih efekata na životnu sredinu i na samog čovjeka. Saglasno tome, uvijek se kao prioritet postavlja obaveza definisanja svih mogućih uticaja u odnosu na sve segmente životne sredine prostora obuhvata.

Uticaji Urbanističkog projekta analizirani su na relaciji: izvori uticaja - uticaji - efekti i posledice. Izvori uticaja koji će imati efekat na kvalitet životne sredine prostora obuhvata predstavljaju planska rešenja predmetnog dokumenta i to u negativnom i pozitivnom smislu. Vrednovanjem predviđenih aktivnosti moguće je izvršiti vrednovanje njihov uticaja na životnu sredinu i dati procjenu efekata u prostoru i životnoj sredini.

Prvi korak u prepoznavanju mogućih uticaja Plana na kvalitet životne sredine bila je analiza ključnih aktivnosti koje će biti realizovane na planskom prostoru. Nakon što su identifikovani mogući uticaji, izvršeno je njihovo vrijednovanje (evalucija) i određen značaj. Značaj uticaja je procijenjen u odnosu na veličinu (intenzitet) uticaja.

Vrijednovanje je vršeno primjenom indikatora koji su utvrđeni iz posebnih i opštih ciljeva zaštite životne sredine. Uticaji su opisani kvalitativno na osnovu ekspertske procjene. Takođe su data i objašnjenja za svaki uticaj.

7.2 Uticaji na područje

Uticaj na biološku raznovrsnost i zaštićena prirodna dobra

Smanjenje broja vrsta

Planski prostor i šire okruženje su u značajnoj mjeri izgubili izvorne prirodne karakteristike. Na ovim površinama je došlo do degradacije i devastacije prirodnih staništa biljnog i životinjskog svijeta. Direktna negativan uticaj na floru i faunu zahvata Urbanističkog projekta čini čovjek kroz kontinuirano zauzimanje prirodnih površina, proširivanjem građevinskih zona.

Planirane aktivnosti će u izvjesnoj mjeri uticati, lokalno i kvantitativno, na smanjenje preostalih površina pod autohtonom vegetacijom i gubitka staništa. Ovaj uticaj je ocjenjen kao srednji negativan.

Uticaj na zaštićene i ugrožene vrste, njihova staništa i ekološki osjetljiva područja

Predmetni prostor se ne nalazi u zaštićenom, kao ni u potencijalno zaštićenom području, i nije u neposrednom kontaktu sa istim. U zahvatu Plana, u skladu sa dostupnim podacima, nijesu identifikovani značajni tipovi staništa koji treba da se štite u okviru nacionalne Ekološke mreže. Takođe, nijesu ustanovljeni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja zaštićenih prirodnih resursa i dobara, niti je za to urađen poseban dokument koji integralno propisuje režime, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara.

Ovaj uticaj je ocjenjen: bez uticaja.

Uticaj na pejzaž i zelene površine

U zahvatu UP postoji izuzetno vrijedna vegetacija koja u pejzažnom smislu dominantno utiče na vizuelni identitet prostora, i kako se navodi u UP, to bi i nakon izgradnje Hrama trebalo očuvati. Postojeće parkovske površine u zaleđu crkava Sv. Petke i Sv. Paraskeve i Mainskog groblja čine izuzetno vrijedni ostaci hrastovih šuma koje su nekada dominirale vegetacijom ovog kraja. Postoje i vrijedni sađeni primjerci masline (*Olea europaea*). Ispred postojećih objekata parohijskog doma nalaze se slična stabla hrasta, većih dimenzija, koja predstavljaju izuzetnu vrijednost za ovaj dio Budve.

Imajući u vidu da je veći dio prostora degradiran urbanizacijom, UP-om se predviđa ozelenjavanje površina. Ovaj prostor je već u velikoj mjeri zauzet, te će dodatno ozelenjavanje doprineti poboljšanju kvatiteta i vizulenom uticaju.

Ovaj uticaj ocjenjen je kao srednji pozitivan.

Uticaj na vode

Priključenje na kanalizacionu mrežu

Dodatna urbanizacija i industrijalizacija područja dovode do pojačanih pritisaka na kvalitet podzemnih i površinskih voda područja. Područje obuhvaćeno UP-om je urbana sredina koja nije priključena na kanalizacionu mrežu. Planskim rješenjem se planira priključak na postojeću kanalizacionu mrežu, te prelazak sa postojećeg sistema septičkih jama na javni kanalizacioni sistem. U relativnoj blizini područja nalazi se Rijeka Građevica za koju ne postoje podaci o kvalitetu voda, ali se obzirom na intenzivnu urbanizaciju pretpostavlja da se radi o vodotoku lošeg kvaliteta.

Do daljeg narušavanja kvaliteta voda neće doći ukoliko se budu poštovale mjere prilikom izgradnje vezane za uređenje i upravljanje gradilištem, kao i mjere upravljanja otpadom.

Ovaj uticaj ocjenjen je kao umereno pozitivan.

Uticaj groblja

Uticaji groblja na životnu sredinu su retko spominjana tema uslijed društveno-vjerskog konteksta koji zazuma poseban značaj u životu ljudi. Čisto naučno gledano, raspadanje organske materije, kao i drvenih sanduka koji u sebi sadrže različite vrste hemikalija (premazi i lepкови) imaju znatan uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda kao i zemljišta.

Urbanistički projekat obuhvata prostor starog Mainskog groblja u bloku 18 i dijela groblja koje se aktivno koristi u bloku 29 i koje će se vremenom i dalje širiti. Obzirom da se radi o prostoru koji je već oprijedjeljen za korišćenje za potrebe sahranjivanja, radi se o eventualnim uticajima na vode koji su pristuni desetinama godina. Podaci o kvalitetu podzemnih voda područja i vodotoka Grđevice nisu dostupni te se ti uticaji ne mogu kvantifikovati. Vodotok Grđevice nalazi u blizini lokacije UP.

Treba napomenuti da se u blizini lokacije groblja ne nalaze izvorišta koja se koriste za vodosnabsijevanje. Prema studiji Svetske zdravstvene organizacije o uticaju groblja na životnu

sredinu i javno zdravlje (2008.), lokacija groblja mora biti najmanje 250 m udaljena od izvorišta i površinskih tokova, kako bi se spriječio značajan uticaj na kvalitet voda.

Ovaj uticaj nije moguće kvantifikovati.

Uticaj na zemljište

Priključenje na kanalizacionu mrežu

Na teritoriji Opštine Budva ne postoje podaci mjerenju kvaliteta zemljišta. Zahvat ovog UP-a obuhvata urbanu sredinu koja je u znatnoj mjeri već zauzeta objektima, uključujući i groblje. Obzirom da se planira priključenje svih objekata u zahvatu UP-a na javnu kanalizacionu mrežu može se konstatovati da je to poboljšanje u odnosu na postojeće stanje kada je u pitanju kvalitet zemljišta. Do daljeg narušavanja kvaliteta zemljišta neće doći ukoliko se budu poštovala mjere prilikom izgradnje vezane za uređenje i upravljanje gradilištem, kao i mjere upravljanja otpadom.

Ovaj uticaj ocjenjen je kao umjereno do pozitivan.

Uticaj groblja

Kao što je napred navedeno, u dijelu teksta koji se tiče uticaja groblja na vode, uticaju groblja na kvalitet zemljišta je negativan ako se imaju u vidu procesi koji se dešavaju tokom raspadanja organske materije i drvenih sanduka (premazi i lepkovi). Takođe, sve više u naučnim krugovima govori i velikom prostoru koji groblja zauzimaju, imajući u vidu da jedno grobno mjesto zauzme oko 2m² zemljišta, kao i činjenicu da se groblja konzerviraju i "čuvaju" desetinama godina. Zagovornici ove problematike kao argument navode sve manje mjesta na planeti.

Ova tema je sa aspekta društveno-religijskog značaja vrlo nepopularna i zalazi u duboko lična osjećanja pojedinaca.

Obzirom da ne postoje podaci o kvalitetu zemljišta, eventualni uticaji se ne mogu kvantifikovati, već se samo može konstatovati da je prostor UP-a već decenijama djelimično korišćen za sahranjivanje.

Ovaj uticaj nije moguće kvantifikovati.

Uticaj na pejzaž

Rizik za vrijednost pejzaža predstavlja zauzimanje i prenamjena prirodnih površina i proširenje građevinskog područja. Povećana potreba za gradnjom u ekološki osjetljivim područjima može da izazove prostornu disharmoniju i narušavanje slike predjela.

Zahvat ovog UP-a je urbana sredina u kojoj već postoji veći broj objekata. Gradnja hrama i parkovske površine, kao i pješačkih staza u okviru postojećeg groblja doprineće novom vizuelnom uticaju područja, u koji je uključena i crkva Svete Petke.

Ovaj uticaj je ocjenjen kao umjereno pozitivan.

Uticaji na kulturnu baštinu

U zoni zahvata UP-a nalaze se crkva Sv. Petke i crkva Sv. Paraskeve, kao i staro Mainsko groblje, koje je potrebno zaštititi kroz realizaciju planskog dokumenta.

Dopisom broj UP/I 03-366/2021-2 od 13.12.2021 Uprava za zaštitu kulturnih dobara propisuje obavezu izrade Studije zaštite kulturne baštine za predmetni plan. Navedena Studija nije bila dostupna u vrijeme izrade ovog SPU izvještaja, te posebne mjere i mogući uticaji nisu mogli biti adekvatno prikazani.

Uticaj na ljudsko zdravlje i kvalitet života

Poboljšanje odvodnje otpadnih voda područja

Postojeće stanje prikupljanja otpadnih voda je takvo da ne postoji priključak na javnu kanalizacionu mrežu. UP-om se predviđa priključenje na postojeću kanalizacionu mrežu i dalje odvođenje otpadnih voda ka postrojenju za prečišćavanje. Takođe, predviđa se i sakupljanje atmosferskih voda.

Ovaj uticaj je ocjenjen kao pozitivan.

Emisija štetnih materija

Na teritoriji Opštine Dudva ne postoje ažurirani podaci o kvalitetu vazduha. Može se pretpostaviti da će doći do privremenog narušavanja kvaliteta vazduha tokom izvođenja građevinskih radova na izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih objekata.

Ovaj uticaj je ocjenjen kao umjereno negativan.

Ambijentalna buka

Kao što je slučaj sa mjerenjima kvaliteta vazduha, mjerenje buke ne vrši se na teritoriji Opštine Budva. Može se očekivati da će doći do povećanja nivoa buke tokom izvođenja građevinskih radova u zoni zahvata UP-a.

Ovaj uticaj ocjenjen je kao umjereno negativan.

Kvalitet života

UP-om predviđena su rješenja koja podrazumevaju izgradnju hrama, uređenje parkovskih i ostalih javnih zelenih površina, kao i pješačkih staza uz postojeće groblje. Opleminjavanje prostora uticaće povoljno na kvalitet života ljudi.

Ovaj uticaj ocjenjen je kao pozitivan.

8 MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIH DOVODI REALIZACIJA PLANA

Strateška procjena uticaja propisuje setove mjera zaštite životne sredine, po sektorima, zbog neminovne promjene sredine i karakterističnih parametara, tokom realizacije plana, pri čemu će neki od bitnih činilaca sredine iz postojećeg, prirodnog stanja, pod antropogenim uticajima, ili zatečenog, tzv. "nultog" stanja dobiti drugi oblik, strukturu, namjenu, kvalitet ili kvantitet, s ocjenom trajnog ili privremenog karaktera. Mijenjanje će u nekim sektorima životne sredine donijeti pozitivne promjene a u drugima negativne. To se najviše odnosi na resurse: zemljišta i vegetacije. I drugi prirodni činioci (slobodno zemljište, vazduh, podzemne vode, blizina rečnog toka....) biće pod jakim antropogenim uticajem, kako u toku izvođenja građevinskih radova, tako i u potpunoj realizaciji plana, funkcionisanja planiranog. U svim fazama razvijanja ovog prostora, kroz izradu projekata, građenja, kao i u funkcionisanju svakog dijela zahvata, potrebno je poštovanje mjera zaštite, kao recepture za tzv. princip "održivog razvoja", za očuvanje prirodnih resursa što je moguće više, odnosno, radi smanjenja degradacije i minimiziranja trajnih negativnih posljedica.

Pored procjene uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i sagledavanja mogućih značajnih negativnih uticaja, cilj izrade Izveštaja o strateškoj procjeni uticaja predmetnog UP je i propisivanje odgovarajućih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire (granice) definisane zakonskom regulativom, a vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru.

Koncepcija zaštite životne sredine u obuhvatu UP zasniva se na usklađivanju potreba razvoja i očuvanja, odnosno zaštite resursa i prirodnih vrednosti na održiv način, tako da se sadašnjim i narednim generacijama omogući zadovoljanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života. Korišćen je integralni pristup planiranju i zaštiti koji podrazumeva integrisanje planskih mera zaštite

u sva sektorska planska rešenja, a doprinos predstavlja i posebno definisanje smernica za zaštitu u okviru sektora – zaštita životne sredine.

Zaštita i unapređenje životne sredine ostvariće se poboljšanjem njenog ukupnog kvaliteta, a posredno i njenih osnovnih elemenata: vazduha, vode, zemljišta i živog sveta. Ovaj cilj ostvariće se sprovođenjem niza mera različitog karaktera.

Prilikom implementacije Urbanističkog projekta, odnosno prilikom njegove dalje razrade kroz projektno-tehničku dokumentaciju, obaveza je sprovođenja svih smjernica i mjera zaštite životne koje su definisane i eksplicitno navedene u UP (posebno u delu koji se odnosi na zaštitu životne sredine) i SPU, kao i striktno poštovanje propozicija relevantne zakonske regulative za svaku pojedinačnu oblast razvoja.

Mjere tokom izrade tehničke dokumentacije

- Glavni i izvođački projekti treba da budu urađeni u skladu s odredbama ovog UP, a po smjernicama za mjere zaštite životne sredine, iz planskog dokumenta, kao i ovog Izveštaja.
- Pri sprovođenju rješenja iz UP, a sa ciljem spriječavanja i (ili) ublažavanja/smanjenja uticaja na životnu sredinu, treba se pridržavati važećih zakona, uredbi, pravilnika, standarda i drugih akata, koja se odnose na zaštitu životne sredine, ovo se naročito odnosi na aseizmičko projektovanje i zaštitu od požara.
- Za pojedinačne projekte koji po prirodi funkcionisanja mogu imati negativne implikacije na kvalitet životne sredine, investitor je obavezan da se obrati nadležnom organu za poslove zaštite životne sredine sa Zahtjevom o potrebi izrade uticaja na životnu sredinu u skladu sa propozicijama Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG, br. 075/18) i Uredbom o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG, br. 20/07, 047/13, 053/14).
- Važan korak u procesu planiranja korišćenja prostora je uključivanje javnosti u proces odlučivanja, primjenom postojećih zakonskih mehanizama. Takođe, prije početka izgradnje, neophodno je jasno definisati prostor za izgradnju objekata, uključujući i pomoćne objekte i pristupne puteve, kako bi se izbjeglo produženje trajanja radova.

Mjere ublažavanja uticaja na vazduh

- Planom predvidjeti učešće obnovljivih izvora energije.
- Prilikom realizacije građevinskih radova koristiti mehanizaciju koje su redovno servisirane i imaju manje emisije štetnih gasova.
- Radi smanjenja emisije prašine i drugih nečistoća predvidjeti komunalno održavanje javnih površina (pranje ulica, čišćenje i održavanje i sl.).

Mjere ublažavanja uticaja na vode

- Sve vrste objekata graditi pod uslovom da se u njihovom projektovanju i izvođenju obezbedi kanaliziranje i prečišćavanje otpadnih voda u skladu sa standardima propisanim zakonom. Čvrsti otpad sakupljati samo na vodonepropusnim površinama, a trajno odlaganje otpada deponovati u deponiji.
- Na mjestima ukrštanja kanalizacionih cjevovoda sa vodovodnim, kanalizacioni se moraju postaviti ispod vodovodnih, na odgovarajućem razmaku, uz eventualnu zaštitu vodovodnih cijevi.
- Otpadne vode koje se mogu upuštati u kanalizaciju po Pravilniku o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Službeni list CG", br. 45/08, 9/10, 26/12, 52/12, 59/13). U slučaju da kvalitet otpadne vode ne ispunjava kvalitet komunalne otpadne vode potrebno je izvršiti prečišćavanje prije upuštanja u gradski kanalizacioni sistem.

Mjere ublažavanja uticaja na zemljište

- Prije početka izvođenja radova treba da bude definisan zahvat svakog gradilišta i uspostavljena organizacija. Lokalna uprava treba da odredi lokalnu deponiju za zemlju iz iskopa, zeleni otpad, i o tome donese rješenje za svakog korisnika.
- U fazi izgradnje objekata, neophodno je izabrati mehanizaciju i transportna sredstva koja će minimalno uticati na degradaciju zemljišta.
- Nastali otpad, bez rasipanja, treba da bude odložen na predviđeno mjesto, uz adekvatno zbrinjavanje. Građevinsku mehanizaciju neophodno je redovno održavati, izvršiti odmah sanaciju eventualnih mjesta curenja, a u slučaju akcidenta hitno intervenisati u skladu sa planom mjera i aktivnosti u ovakvim slučajevima.

Mjere za ublažavanje uticaja na pejzaž

Intervencije u prostoru treba što manje da narušavaju prirodne i ambijentalne karakteristike prostora, što će u najmanjoj mjeri dovesti do narušavanja vizuelnog identiteta. Lokacije gradnje objekata treba da budu ograđene materijalima i tehnikama koje neće uticati na izgled i vizure okolnog prirodnog predjela.

Mjere za ublažavanje uticaja na floru i faunu

- Prilikom pejzažnog uređenja prostora treba voditi računa da budu zastupljene autohtone vrste uz očuvanje već prisutnih vrsta. Neophodne su i redovne zakonom propisane administrativne mjere kontrole.
- Tokom izgradnje objekata treba preduzeti mjere za smanjenje buke kako bi se spriječili poremećaji aktivnosti životinja (reprodukcija, migriranje, gniježđenje i podizanja mladih, naročito kod ptica).
- Treba sprovesti mjere u cilju zaštite postojeće vegetacije u vidu presađivanja, kao i ozelenjavanja novih površina.
- Sprovoditi mjere za nadzemnu i podzemnu zaštitu postojećih stabala prilikom izvođenja radova. U toku izvođenja radova na izgradnji objekta neophodna je podzemna i nadzemna zaštita postojećih stabala koja su označena kao visoko kvalitetna, i zadržavaju se na parceli, kako ne bi došlo do odumiranja biljke. Nadzemna zaštita sprovodi se podizanjem zaštitne ograde, kojom se zabranjuje pristup samom stablu kao i mogućnost eventualne kontaminacije i nasipanje građevinskog šuta i sl. u zoni korenovog vrata, i uopšte stabla drveta. U toku izvođenja radova, potrebno je zabraniti prolazak vozila (automobila i teške mehanizacije pogotovo) u zoni zaštite korenovog sistema, kako bi se onemogućilo sabijanje zemljišta. U svrhu zaštite, mogu se koristiti zaštitne mreže, tzv. Geocell, koji se ispunjava šljunkom i na taj način onemogućava sabijanje zemljišta čak i u slučaju prelaska vozila preko zone zaštite korena. Ovaj materijal je porozan, te sprečava sabijanje zemljišta a istovremeno propušta vodu.

Mjere upravljanja otpadom

- Prilikom planiranja i upravljanja čvrstim otpadom treba se rukovoditi principima definisanim u Zakonu o čvrstom otpadu iz („Sl. list CG br. 64/11 i 39/16) i Državnim planom upravljanja otpadom za period 2015-2020.
- Probleme komunalnog i eventualno opasnog otpada riješavati u skladu sa zakonskim propisima, uz primjenu savremenih tehnologija sakupljanja, separacije, reciklaže i odlaganja. Sistem stroge kontrole odlaganja otpada uspostaviti od momenta stvaranja, sakupljanja, transporta, do konačnog odlaganja, jer je komunalni otpad najčešći uzrok povećane koncentracije polutanata neorganskog porijekla (olovo, kadmijum, hrom, nikl i dr.) i organskog porijekla (poliaromatskih ugljovodonika i polihlorovanih bifenila) u uzorcima zemljišta.

- Građevinski otpad nastao prilikom aktivnosti na izgradnji objekata tretirati u skladu sa Pravilnikom o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada („Sl. list CG br. 50/12) koji je donijet na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG", 64/11 i 39/16).

Mjere ublažavanja uticaja buke

- U fazi građenja objekata, koristiti tehnički ispravnu građevinsku mehanizaciju. Aktivnosti provoditi u predviđenim radnim satima, bez produžavanja, da se ne bi uznemirilo okolno lokalno stanovništvo.
- U fazi korišćenja objekata, ne predlažu se dodatne mjere, osim onih koje su navedene u ranijim poglavljima i odnose se na regulaciju saobraćaja.

Mjere zaštite kulturne baštine

- U cilju zaštite potencijalnih arheoloških lokaliteta u čitavoj zoni zahvata Plana neophodno je poštovati odredbe čl. 87 i 88 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG", br. 49/10, 44/17 i 18/19), koje se odnose na slučajna otkrića - nalaze od arheološkog značaja.
- Ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na arheološke ostatke, sve radove treba obustaviti i o tome obavjestiti Ministarstvo kulture i Upravu za zaštitu kulturnih dobara, kako bi se preduzele sve neophodne mjere za njihovu zaštitu.
- Dopisom broj UP/I 03-366/2021-2 od 13.12.2021 Uprava za zaštitu kulturnih dobara propisuje obavezu izrade Studije zaštite kulturne baštine za predmetni plan.

9 PRIKAZ MOGUĆIH ZNAČAJNIJIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA

Zahvat ovog Urbanističkog projekta neće imati uticaj na susedne države, te u skladu sa tim nije potrebno pokrenuti postupak prekograničnih konsultacija.

10 PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH RJEŠENJA

Postojeći Nacrt Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi ne daje prikaz varijantnih rješenja pojedinih planskih elemenata, tako da na osnovu nivoa postojeće razrade planskog dokumenta nije moguće izvršiti ocjenu varijantnih rješenja.

11 OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)

Državni organi, organi lokalne uprave i ovlašćene i druge organizacije, dužni su da redovno, blagovremeno, potpuno i objektivno, obavještavaju javnost o stanju životne sredine, odnosno o pojavama koje se prate u okviru monitoringa, kao i mjerama upozorenja ili razvoju zagađenja koja mogu predstavljati opasnost za život i zdravlje ljudi, u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine i drugim propisima.

Naglašavamo da na području Opštine Budva uglavnom ne postoje podaci o mjerenju kvaliteta segmenata životne sredine.

Monitoring kvaliteta voda

Kontrolu kvaliteta otpadnih voda sprovoditi kroz redovno uzorkovanje u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o kvalitetu otpadnih voda (Sl. list CG br. 45/08, 9/10, 26/12, 52/12 i 59/13). Pored toga vrši se redovni monitoring kvaliteta voda za piće u skladu sa zakonskom regulativom (Pravilnik o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava prirodna mineralna, stona i izvorska voda za piće Sl. List CG br. 32/15)

Monitoring kvaliteta vazduha

Monitoring kvaliteta vazduha se mora uspostaviti u skladu sa Evropskom direktivom o procjeni i upravljanju kvalitetom ambijentnog vazduha (96/62/ES). Potrebno je pratiti zakonom propisane indikatore (imisijske koncentracije). Vrijednosti pratiti u odnosu na: Zakon o zaštiti vazduha (Sl. list CG br. 25/10, 40/11 i 43/15), Pravilnik o emisiji zagađujućih materija u vazduh (Sl. list RCG, br. 25/01) i Uredbu o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha (Sl. list CG br. 25/12). Monitoring treba vršiti povremeno, a najmanje jedan put godišnje. Za slučaj utvrđivanja povećanih vrijednosti treba preduzeti sledeće mjere: spriječavanje rada i kontrola izduvnih gasova iz radnih mašina, kao i orošavanje površine deponije vodom, te uspostaviti kontinuirani monitoring.

Monitoring kvaliteta zemljišta

Monitoring stanja zemljišta i ispitivanje sadržaja opasnih i štetnih materija u zemljištu realizuje se u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 052/16, 073/19), Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Sl. list RCG", br. 015/92, 059/92, 027/94, "Sl. list CG", br. 073/10, 032/11) i Pravilnikom o dozvoljenim koncentracijama štetnih i opasnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG“, br. 018/97), u daljem tekstu: Pravilnik, a usklađuje se i sa zahtjevima Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama (POPs).

Monitoring upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom treba da bude u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl. list CG br. 64/11, 39/16), te kontrolisanje upravljanja treba sprovoditi kontinuirano. Voditi evidenciju o količinama otpada koje se dovoze na deponiju. Precizan monitoring je obavezno propisati u fazi izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu koji će se raditi na osnovu Idejnih, odnosno Glavnih projekata.

Monitoring izvora zagađenja

Shodno Zakonu o životnoj sredini (Sl. list CG br. 52/2016), pravno lice ili preduzetnik koji je korisnik postrojenja koja zagađuju ili mogu uzrokovati zagađenje životne sredine, dužan je da sprovodi monitoring u skladu sa posebnim propisima.

Monitoring izvora zagađenja vrši organizacija koja posjeduje neophodna ovlašćenja i dozvole za mjerenja izdate od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.

Shodno članu 59 Zakona o životnoj sredini, zagađivač je dužan da rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore.

Monitoring za druge elemente životne sredine i/ili parametri/indikator stanja za koje se nađe opravdanje za uključivanje u Program monitoringa (biodiverzitet, radioaktivnost, i td.)

12 ZAKLJUČAK

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu je jedan od alata koji se koristi u cilju osiguranja održivog razvoja. Ovo je postupak u kojem se razmatraju politike, planovi i programi kako bi se utvrdilo da li će primjena tih politika, planova i programa uticati na životnu sredinu, kako bi se još na

većem nivou odlučivanja izbjegli negativni uticaji. Postupak Strateške procjene započinje u ranoj fazi izrade politika, planova ili programa dok su idejna rješenja u fazi razrade.

Cilj izrade Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi je da se obezbijede planski preduslovi za izgradnju pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi na crkvenom zemljištu, proširenje groblja kao i da se stvore planske pretpostavke za uspostavljanje prepoznatljive arhitektonske fizionomije kompleksa u zahvatu Urbanističkog projekta, kao dijela urbane morfologije, a sve u skladu sa planskim opredjeljenjima, smjernicama i kriterijumima sadržanim u planskoj dokumentaciji višeg reda.

Osnovni cilj izrade Strateške procjene je da se utvrdi uticaj planskog rješenja na životnu sredinu, kao i da se propiše obaveza preduzimanja određenih mjera radi obezbjeđenja zaštite životne sredine i unaprijeđenja održivog razvoja integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u planska rješenja u toku izrade i usvajanja plana.

Sagledavajući planska rješenja i postojeće pritiske na segmente životne sredine može se konstatovati da Urbanistički projekat obuhvata urbani prostor koji je pod velikim uticajem preterane urbanizacije uz nedoslednu realizaciju planskih dokumenata višeg reda. Imajući u vidu da se UP-om planira izgradnja Hrama i unapređenje postojećeg stanja prostora, može se zaključiti da uz primjenu odgovarajućih mjera uglavnom nema značajnijih negativnih uticaja.

13 REZIME

Detaljnim urbanističkim planom Potkošljun ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 26/08), definisana je obavezna izrada urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama, koji je planiran u bloku 18, kao i za proširenje groblja, koje je planirano u bloku 29.

Ambijentalna i funkcionalna povezanost, te urbanistička dispozicija, upućuju na neophodnost planskog sagledavanja blokova 18 i 29 kao jedinstvene cjeline.

Odluku o izradi Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi, donijelo je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma ("Službeni list CG", broj 38/22) na osnovu člana 9 ovog zakona.

Planski osnov za izradu Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi sadržan je u planskim dokumentima višeg reda.

- Prostorni plan područja posebne namjene za obalno područje (2018)
- Generalni urbanistički plan priobalnog pojasa opštine Budva za sektor Budva – Bečići (2007)
- Detaljni urbanistički plan "Podkošljun" (2008)

Kao posebno važan dokument uzet u obzir prilikom izrade ove SPU je Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi.

Obrađivač Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi je „ENTASIS“ d.o.o. Podgorica na osnovu Ugovora sklopljenog između Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i preduzeća "ENTASIS" d.o.o. Podgorica.

Područje za koje se izrađuje UP "Kompleks pravoslavnog Sabornog hrama" u Budvi nalazi se u okviru katastarske opštine KO Budva. Površina zahvata plana je cca 3,00 ha.

Osnovni urbanistički parametri na nivou plana:

- Ukupan zahvat plana je 33 275 m²;
- Ukupna površina urbanističkih parcela je 27 569 m²;
- Ukupna zauzetost objektima je 3 640 m²;
- Ukupna bruto razvijena građevinska površina objekata je 12 440 m²;

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

- Očekivani jednovremeni broj korisnika (turisti, stanovnici, posjetioci ...) je 300 korisnika;
- Max broj korisnika (puni istovremeni kapacitet svih objekata) je 1100 korisnika;
- Broj parking mjesta 215 PM;
- Indeks izgrađenosti 0.45 , Indeks zauzetosti 0.13 .

Osnovna specifičnost područja Urbanističkog projekta je postojeći kompleks Mainskog groblja i crkve Sv. Petke i crkve Sv. Paraskeve. U okviru ovog kompleksa izgrađen je i objekat Parohiskog doma, kao i kapela sa uređenim platoom ispred nje.

U višoj zoni područja plana planiran je prostor za proširenje postojećeg groblja. Izgradnja grobnica i pješačkih staza je u ovoj zoni već započeta.

Uz kompleks groblja, kapele i crkve, dominiraju i zelene parkovske površine, koje su sa prorijeđenim zelenim fondom, koji je neophodno obnoviti i obogatiti novom sadnjom. Ispred objekata crkve i Parohiskog doma, nalazi se postojeći parking prostor koji služi samo za potrebe pomenutih objekata.

U zahvatu je lociran i stambeno poslovni objekat, za koji je izrađen Glavni projekat po UTU-ima izdatim na osnovu važećeg DUP-a "Podkošljun". Za objekat je izdata saglasnost gradskog arhitekta na idejno rješenje. Izvedena je prva faza planiranog objekta, odnosno samo njegov poslovni dio, u kojem je pozicioniran market HDL.

Pored gore navedenog građevinskog fonda na lokaciji je izveden i parking prostor između postojeće kapele i stambeno poslovnog objekta.

Područje obuhvaćeno UP-om "Kompleks Sabornog Hrama u Budvi" se nalazi na lijevoj strani doline rijeke Grđevice, u njenom donjem dijelu toka, u dolini Podkošljunskog potoka i na zapadnim padinama brda Košljun.

Predmetni prostor se ne nalazi u zaštićenom, kao ni u potencijalno zaštićenom području i nije u neposrednom kontaktu sa istim.

Obzirom na postojeće vizuelne karakteristike, uz primjenu planiranih mjera ozelenjavanja i činjenicu da UP ostaje ista namjena područja, može se reći da se ne očekuje značajna promjena pejzaža i vizuala ovog prostora

Područje obuhvata plana u ovom trenutku nije priključeno na postojeću kanalizacionu mrežu. Kumulativno gledano izgradnj novih sadržaja sigurno će u manjem procentu doprinjeti povećanu pritiska na podzemne i površinske vode ovog prostora.

Kako plansko rješenje definiše obavezu priključenja postojećih i planiranih objekata na kanalizacionu mrežu, te prelazak sa sistema septičkih jama na javnu kanalizaciju, može se očekivati smanjenje pritiska na vode ovog prostora

Kako je prostor Opštine Budve već prepoznat kao preizgrađen, što je slučaj i područjem grada u obuhvatu UP, jasno je da zemljište u potpunosti izmjenjeno i zauzeto postojećim objektima, uključujući i groblje.

Opšti i posebni ciljevi životne sredine obrađeni su u poglavlju 6, a u poglavlju 7. obrađeni su mogući uticaji, pozitivni i negativni efekti planskog rješenja na sektore i parametre životne sredine.

Ciljevi Strateške procjene uticaja su:

1. Očuvati i unaprijediti kvalitet voda
2. Očuvati kvalitet vazduha
3. Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta
4. Smanjiti izloženost stanovništva povećanom intenzitetu buke
5. Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra
6. Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti prostora
7. Zaštiti nepokretna kulturna dobra

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

8. Unaprediti sistem evakuacije otpada
9. Smanjiti emisiju gasova staklene bašte
10. Zaštiti i unaprediti zdravlje stanovništva
11. Zaštita od akcidenata
12. Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost
13. Unaprediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring

Mjere zaštite životne sredine, kao set mjera koje se propisuju za sektore životne sredine, kao preventivne i mjere koje se odnose na izvođenje građevinskih radova i funkcionisanje zahvata sa planiranim namjenama prostora i potpunom opremljenošću komunalnom strukturom.

Monitoring je sistem praćenja funkcionalnog sistema u cilju smanjenja ili nedozvoljavanja da se razvijaju negativni efekti planskog rješenja, u raznim segmentima životne sredine. Monitoring se propisuje u okviru zakonskih mogućnosti i vezuje se na zakonsku regulative.

Od ovog zahvata neće biti prekograničnih uticaja, a zaključci strateške procjene uticaja na životnu sredinu, kao dugoročna perspektiva ovog zahvata, dati su u predhodnom poglavlju.

14 ZAKONSKI PROPISI OD ZNAČAJA ZA IZRADU STRATEŠKE PROCJENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

PROPISI CRNE GORE O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE

Ovaj aneks sadrži listu propisa Crne Gore (zakona i podzakonskih akata) o zaštiti životne sredine.

I HORIZONTALNI PROPISI			
1	ZAKON O ŽIVOTNOJ SREDINI		"Sl. list CG", br. 48/08, 40/10, 40/11, 27/14, 52/16
2	Uredba o nacionalnoj listi indikatora životne sredine		"Sl. list CG", br. 19/13
3	ZAKON O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU		"Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 40/11, 59/11, 52/16)
4	ZAKON O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU		"Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16, 75/18)
5	Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu		"Sl. list RCG", br. 20/07, "Sl. list CG", br. 47/13, 53/14 i 037/18)
6	Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu		"Sl. list CG", br. 19/19

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	7	Pravilnik o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za određivanje obima i sadržaja elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu	"Sl. list CG", br. 19/19	
	8	Pravilnik o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu	"Sl. list CG", br. 19/19	
	9	Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja javne knjige o postupcima i odlukama o procjeni uticaja na životnu sredinu	"Sl. list CG", br. 14/07	
10	ZAKON O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU U ŽIVOTNOJ SREDINI		"Sl. list CG", br. 27/14, 55/16	
11	ZAKON O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA		"Sl. list CG", br. 44/12, 30/17	
12	ZAKON O ZAŠTITI KULTURNIH DOBARA		("Službeni list Crne Gore", br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 044/17 od 06.07.2017, 018/19 od 22.03.2019)	
13	ZAKON O ZAŠTITI PRIRODNOG I KULTURNO-ISTORIJSKOG PODRUČJA KOTORA		("Službeni list Crne Gore", br. 056/13 od 06.12.2013, 013/18 od 28.02.2018)	
14	KRIVIČNI ZAKONIK CRNE GORE		"Sl. list RCG", br. 70/03, 13/04, 47/06, "Sl. list CG", br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13, 42/15, 58/15	
II KVALITET AMBIJENTALNOG VAZDUHA				
1	ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA		"Sl. list CG", br. 25/10, 43/15	
	2	Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha	"Sl. list CG", br. 25/12	
	3	Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija	"Sl. list CG", br. 3/12	
	4	Uredba o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha	"Sl. list CG", br. 44/10 i 13/11	
	5	Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla	"Sl. list CG", br. 39/10	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

6	Uredba o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora	"Sl. list CG" br. 10/11	
7	Uredba o djelatnostima koje utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha	"Sl. list CG", br. 61/12	
8	Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha	"Sl. list CG", br. 21/11	
9	Pravilnik o sadržaju i načinu izrade godišnje informacije o kvalitetu vazduha	"Sl. list CG", br. 27/12	
10	Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole o dozvoljenim emisijama zagađujućih materija u vazduh	"Sl. list CG", br. 25/13, 61/13	
11	Pravilnik o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora	"Sl. list CG", br. 39/13	
12	Pravilnik o tehničkim standardima zaštite vazduha od emisija isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom motornih benzina	"Sl. list CG", br. 7/14	
		"	
III KLIMATSKE PROMJENE			
1	ZAKON O ZAŠTITI OD NEGATIVNIH UTICAJA KLIMATSKIH PROMJENA	"Sl. list C G", br.73/19	
2	Pravilnik o načinu utvrđivanja obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene baste	"Sl. list CG", br. 057/20	
3	. Pravilnik o načinu izrade i sadržaju inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte	"Sl.list CG br.55/20	
4	Pravilnik o sadržaju plana praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja	"Sl. list CG", br. 92/20	
5	Pravilnik o planu praćenja emisija gasova sa efektom staklene baste iz vazduhoplova	„Sl.list CG“ br.102/20	
6	Pravilnik o obrascu dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije	„Sl.list CG“ br. 13/21	
7	Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida	"Sl. list CG", br. 12/21	
	Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu verifikacije izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene baste	„Sl.list CG“ br. 13/21	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	8	Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci	„Sl.list CG“ br. 69/20	
	9	Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama	„Sl.list CG“ br.79/21	
	10	Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte	„Sl.list CG“ br.08/20	
5	ZAKON O BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA		"Sl. list CG", br 33/12, 14/17	
	6	Pravilnik o tehničkim zahtjevima i uslovima za vozila koja se uvoze ili prvi put stavljaju na tržište u Crnoj Gori	"Sl. list CG", br. 05/15	
7	ZAKON O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE		"Sl. list CG", br. 57/14, 03/15	
IV UPRAVLJANJE VODAMA				
1	ZAKON O VODAMA		"Sl. list CG", br. 27/07, 73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17,84/18	
	2	Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda	"Sl. list CG", br. 25/19	
	3	Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda	"Sl. list CG", br. 52/19	
	4	Uredba o sadržaju i načinu vođenja vodnog informacionog sistema	"Sl. list CG", br. 33/08	
	5	Uredba o sadržaju i načinu pripreme plana upravljanja vodama na vodnom području rječnog sliva ili na njegovom dijelu	"Sl. list CG", br. 39/09	
	6	Uredba o načinu određivanja granica vodnog zemljišta	"Sl. list CG, br. 25/12	
	7	Pravilnik o sadržaju zahtjeva, dokumentaciji za izdavanje vodnih akata, načinu i uslovima za obavezno oglašavanje u postupku utvrđivanja vodnih uslova i sadržaju vodnih akata	"Sl. list CG", br. 7/08	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	8	Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda	"Sl. list CG", br. 45/08, 9/10, 26/12, 52/12 i 59/13	
	9	Pravilnik o obrascu, bližem sadržaju i načinu vođenja vodne knjige	"Službeni list CG", br. 81/08	
	10	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja vodnih katastarsa	"Sl. list CG", br. 81/08	
	11	Pravilnik o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenjima u tim zonama	"Službeni list CG", br. 66/09	
	12	Pravilnik o načinu i uslovima mjerenja količina otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik	"Službeni list CG", br. 24/10	
	13	Pravilnik o načinu i postupku mjerenja količina vode na vodozahvatu	"Sl. list CG", br. 24/10	
	14	Pravilnik o sastavu i sadržaju vodne infrastrukture	"Sl. list CG, br. 11/11	
	15	Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo za eksploataciju riječnih nanosa	"Sl. list CG", br. 51/12	
	16	Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše ispitivanja kvaliteta voda	"Sl. list CG", br. 66/12	
	17	Pravilnik o bližem sadržaju preliminarne procjene rizika od poplava i plana upravljanja rizicima od poplava	"Sl. List CG" br. 69/15	
	18	Pravilnik o metodologiji za proglašavanje erozivnih područja	"Sl. List CG" br. 72/15	
	19	Pravilnik o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka površinskih voda	"Sl. List CG" br. 2/16	
	20			
	21	Odluka o određivanju voda od značaja za Crnu Goru	"Sl. list CG", br. 9/08, 28/09 i 31/09 i 31/15	
	22	Odluka o određivanju izvorišta namjenjenih za regionalno i javno vodosnabdijevanje i utvrđivanju njihovih granica	"Sl. list CG", br. 36/08	
V UPRAVLJANJE OTPADOM				

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

1	ZAKON O UPRAVLJANJU OTPADOM		„Sl. list CG”, br. 64/11, 39/16	
2	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema		„Sl. list CG”, br. 24/12	
3	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i rada tog sistema		„Sl. list CG”, br. 28/12	
4	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema		„Sl. list CG”, br. 39/12	
5	Uredba o bližim kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom		„Sl. list CG”, br. 39/12	
6	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora i rada tog sistema		„Sl. list CG”, br. 39/12	
7	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema		„Sl. list CG”, br. 42/12	
8	Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada		„Sl. list CG”, br. 33/13	
9	Uredba o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju materije ili predmeti koji nastaju iz proizvodnog procesa za sporedne proizvode		„Sl. list CG”, br. 30/15	
10	Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava komunalni kanizacioni mulj, količine, obim, učestalost i metode analize komunalnog kanizacionog mulja za dozvoljene namjene i uslovima koje treba da ispunjava zemljište planirano za njegovu primenu		„Sl. list CG”, br. 89/09	
11	Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra izdatih dozvola za prekogranično kretanje otpada		„Sl. list CG”, br. 71/10	
12	Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtev za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada, kao i listi klasifikacije otpada		„Sl. list CG”, br. 71/10	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	13	Pravilnik o postupanju sa otpadnim uljima	„Sl. list CG”, br. 48/12	
	14	Pravilnik o postupanju sa opremom i otpadom koji sadrži PCB	„Sl. list CG”, br. 48/12	
	15	Pravilnik o uslovima, načinu i postupku obrade medicinskog otpada	„Sl. list CG”, br. 49/12	
	16	Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada	„Sl. list CG”, br. 50/12	
	17	Pravilnik o načinu evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada	„Sl. list CG”, br. 50/12	
	18	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu podnošenja godišnjih izveštaja o sprovođenju planova upravljanja otpadom	„Sl. list CG”, br. 53/12	
	19	Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo odnosno preduzetnik za preradu i/ili odstranjivanje otpada	„Sl. list CG”, br. 53/12	
	20	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sačinjavanja plana upravljanja otpadom proizvođača otpada	„Sl. list CG”, br. 05/13	
	21	Pravilnik o načinu pakovanja i odstranjivanja otpada koji sadrži azbest	„Sl. list CG”, br. 11/13	
	22	Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada	„Sl. list CG”, br. 16/13	
	23	Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahteva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada	„Sl. list CG”, br. 27/13	
	24	Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno-tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponija	„Sl. list CG”, br. 31/13	
	25	Pravilnik o spaljivanju i/ili suspaljivanju otpada	„Sl. list CG”, br. 33/13	
	26	Pravilnik o bližim uslovima za upis u registar posrednika i trgovaca otpadom	„Sl. list CG”, br. 46/13 i 21/14	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	27	Pravilnik o vođenju registra izdatih dozvola za preradu i/ili odstranjivanje otpada, registra sakupljača prevoznika, trgovaca i posrednika otpada	„Sl. list CG”, br. 47/13	
	28	Pravilnik o sakupljanju i predaji otpadnih vozila čiji je imalac nepoznat	„Sl. list CG”, br. 47/13	
	29	Pravilnik o uslovima za preradu biootpada i kriterijumima za određivanje kvaliteta produkata organskog recikliranja iz biotpada	„Sl. list CG”, br. 59/13	
	30	Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada	„Sl. list CG”, br. 59/13	
	31	Pravilnik o metodama ispitivanja opasnih svojstava otpada i bližim uslovima koje treba da ispunjava akreditovana laboratorija za ispitivanje opasnih svojstava otpada	„Sl. list CG”, br. 21/14	
	32	Pravilnik o načinu izračunavanja minimalnih suma osiguranja za slučaj štete pričinjene trećim licima ili njihovim stvarima	„Sl. list CG”, br. 40/15	
VI ZAŠTITA PRIRODE				
1	ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE		“Sl. list CG”, br. 51/08, 21/09, 62/13, 6/14, 54/16	
	2	Pravilnik o vrstama i kriterijumima za određivanje stanišnih tipova, načinu izrade karte staništa, načinu praćenja stanja i ugroženosti staništa, sadržaju godišnjeg izvještaja, mjerama zaštite i očuvanja stanišnih tipova	“Sl. list CG”, br. 80/08	
	3	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja registra zaštićenih prirodnih dobara	“Sl. list CG”, br. 79/09	
	4	Pravilnik o bližim uslovima koje mora da ispunjava upravljac zaštićenog prirodnog dobra	“Sl. list CG”, br. 35/10	
	5	Pravilnik o bližem sadržaju godišnjeg programa monitoringa stanja očuvanosti prirode i uslovima koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši monitoring	“Sl. list CG”, br. 35/10	
	6	Pravilnik o bližim uslovima koje mora da ispunjava pravno i fizičko lice za čuvanje privremeno oduzetih zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva	“Sl. list CG”, br. 46/10	

Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

	7	Pravilnik o bližem načinu i uslovima sakupljanja, korišćenja i prometa nezaštićenih divljih vrsta životinja, biljaka i gljiva koje se koriste u komercijalne svrhe	"Sl. list CG", br. 62/10	
	8	Pravilnik o bližim uslovima držanja i uzgoja zaštićenih divljih vrsta životinja	"Sl. list CG", br. 67/10	
	10	Pravilnik o mjerama zaštite i načinu održavanja prelaza za divlje životinje	"Sl. list CG", br. 80/10	
	11	Pravilnik o načinu praćenja brojnosti i stanja populacija zaštićenih divljih ptica	"Sl. list CG", br. 62/10	
	13	Pravilnik o načinu vođenja evidencije stanišnih tipova	"Sl. list CG", br. 22/14	
	14	Pravilnik o načinu procjene rizika za unošenje stranih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva i njihovih uzgojnih primjeraka	"Sl. list CG", br. 28/14	
	15	Pravilnik o načinu obilježavanja strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta životinja koje se drže u zatočeništvu	"Sl. list CG", br. 28/14	
	16	Pravilnik o sadržaju, načinu uspostavljanja i vođenju katastra speleoloških objekata	"Sl. list CG", br. 22/14	
	17	Pravilnik o uslovima za promet i načinu postupanja sa zaštićenim divljim vrstama prilikom transporta	"Sl. list Crne Gore", br. 29/15	
	18	Rješenje o upisu u Centralni registar zaštićenih objekata prirode za Crnu Goru	"Sl. list CG", br. 70/08	
	19	Rješenje o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta	"Sl. list RCG", br. 76/06	
	20	Rješenje o upisu u Centralni registar zaštićenih objekata prirode za Republiku Crnu Goru-Arboretum	"Sl. list RCG", br. 36/00)	
	21	Rješenje o upisu u Centralni registar zaštićenih objekata prirode za Republiku Crnu Goru	"Sl. list RCG", br. 8/07	
	22	Rješenje o zaštiti objekata prirode	"Sl. listu SRCG", br. 30/68	
	23	Rješenje o upisu u Centralni registar zaštićenih objekata prirode (Botanički vrt)	"Sl. list RCG", br. 20/94	
	24	Rješenje o upisu u Centralni registar zaštićenih objekata prirode (Maslina - Olea europaea L.)	"Sl. list RCG", br. 20/94	
25	ZAKON O NACIONALNIM PARKOVIMA		"Sl. list CG", br 28/14, 39/16	

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Urbanistički projekat za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi

26	ZAKON O ŠUMAMA		"Sl. list CG", br. 74/10,47/15	
	27	Pravilnik o doznaci i sječi stabala, načinu prijema i obilježavanju drvnih sortimenata	"Sl. list CG", br. 62/12	
	28	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu izrade programa gazdovanja šumama	"Sl. list CG", br. 40/13	
29	ZAKON O LOVSTVU I DIVLJAČI		"Sl. list CG" br. 52/08, 48/15	
	30	Pravilnik o lovnim sezonama	"Sl. list CG" br. 34/09, 48/09, 60/10	
VII PROCENA I UPRAVLJANJE BUKOM U ŽIVOTNOJ SREDINI				
1	ZAKON O ZAŠTITI OD BUKE U ŽIVOTNOJ SREDINI		"Sl. list RCG", br. 28/11,1/14, 2/18	
	2	Pravilnik o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini	"Sl. list CG", br. 27/14, 17/17	
	3	Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke	"Sl. list CG", br. 60/11	
	4	Pravilnik o načinu izrade i bližem sadržaju strateških karata buke	"Sl. list CG", br. 54/13	
	5	Pravilnik o oznakama usaglašenosti za izvore buke koji se stavljaju u promet i upotrebu	"Sl. list CG", br. 13/14	